

འབྲུག་གི་སྤྱི་ཚོགས་གསུམ་པ།
ཚོགས་ཐེངས་བདུན་པ།

THIRD PARLIAMENT OF BHUTAN

7TH SESSION

གྲོས་ཚད་-༠༧

Resolution No.07

ཚོགས་འདུའི་བྱ་རིམ་དང་གྲོས་ཚད་བཅུད་བསྟུས།

གནས་ལོ་ཚུ་ཕོ་སྟག་ལོ་ལྔ་ ༥ པའི་ཆེས་ ༣ ལས་ ལྔ་ ༥ པའི་ཆེས་ ༤ ཚུན་དང་།
སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ལྔ་ ༤ པའི་ཆེས་ ༣ ལས་ལྔ་ ༧ པའི་ཆེས་ ༥ ཚུན།

3rd Day of the 4th Month to 6th Day of the 5th Month of the

Water Male Tiger Year

(June 02 -July 05, 2022)

ཚོགས་དཔོན་   དབང་ཕྱག་ནམ་རྒྱལ།

Table of content

Sl.No.	Topic	Page No.
1.	Proceedings of the Opening Ceremony.....	1
2.	National Budget Report for Financial Year 2022-2023.....	1
3.	Introduction and adoption of Bills.....	10
3.1	Rules of Procedure (Amendment) of the National Assembly of Bhutan 2022.....	10
3.2	First and Second Reading of Fiscal Incentives (Amendment) Bill of Bhutan 2022.....	11
3.3	First and Second Reading of the Goods and Services Tax (Amendment) Bill of Bhutan 2022.....	14
3.4	Third reading of the Forest and Nature Conservation Bill of Bhutan 2021.....	16
3.5	First and second readings of the Tourism Levy Bill of Bhutan 2022.....	18
3.6	United Nations Convention Against Transnational Organised Crime (UNTOC) and The Protocol To Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Person, Especially Women and Children (TIP Protocol).....	21
4.	Follow-up report of the resolutions on the Annual Anti-Corruption Commission Report 2020-2021.....	25
5.	Summary of the follow up report on the construction of the South-East-West Highways.....	27
6.	Motion Resolution on a Motion for increasing the price of goods and services (Inflation).....	28

དཀར་ཆག

ཨང་   གནད་དོན།

ཤོག་གྲངས།

༡.   འགོ་བརྩམས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཛད་རིམ།..... ༡
༢.   ཕྱི་ལོ་ ༢༠༢༢-༢༣ གྱི་ལོ་ལྷན་འཆར་དངུལ་གྱི་ གསལ་ཁྲ།..... ༡
༣.   དཔུང་ཡིག་དང་ཆིངས་ཡིག་གི་དོ་སྟོན་དང་ཆ་འཛིག། ༡༠
  - ༣.༡ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུའི་བྱ་བའི་གནད་སྟོན་ (འཕྲི་སྟོན་) ༢༠༢༢ ཅན་མ།..... ༡༠
  - ༣.༢ འབྲུག་གི་དངུལ་འབྲེལ་སེམས་ཤུགས་མཐུན་ཀློན་གྱི་ (འཕྲི་སྟོན་)

དཔུང་ཡིག་ ༢༠༢༢ ཅན་མ།..... ༡༡
  - ༣.༣ འབྲུག་གི་ཅ་ཆས་དང་ཞབས་ཏྲིག་ཁྲལ་གྱི་ (འཕྲི་སྟོན་)

དཔུང་ཡིག་ ༢༠༢༢ ཅན་མ།..... ༡༢
  - ༣.༤ འབྲུག་གི་ནགས་ཚལ་དང་རང་བཞིན་ཉམས་སྤང་དཔུང་ཡིག་ ༢༠༢༡ ཅན་མ།..... ༡༤
  - ༣.༥ འབྲུག་གི་བཟོ་བཤུལ་བསྐྱེད་ཀྱི་དཔུང་ཡིག་ ༢༠༢༢ ཅན་མ།..... ༡༥
  - ༣.༦ འཛིན་གྲོལ་ཆོགས་ཀྱི་ རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་ལས་གཅིག་བརྒྱུད་པའི་ གོ་སྤྲིན་ཅན་གྱི་

ཉེས་ལས་བཀག་ཐབས་ཀྱི་ མཐུན་གྲོས་དང་ རྟེན་འབྲེལ་ཆོང་ དམིགས་བསལ་

ཨམ་སྤྱད་ཨ་ལུ་ནག་ཆོང་ སྟོན་འགོག་ བཅན་གཞོན་དང་ ཉེས་ཁྲིམས་བཀག་

ཞིའི་ དཔུང་གཞིའི་གན་འཛིན།..... ༡༧
༤.   ཚོགས་ཐེངས་ ༤ པའི་སྐབས་ཀྱི་ ངན་ལྷན་བཀག་སྟོམ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་

ལོ་ལྷན་སྟན་འཛུལ་བའི་ གྲོས་ཆེད་དང་ལེན་གྱི་སྟན་ཁྲ།..... ༢༥
༥.   ཚོགས་ཐེངས་དྲུག་པའི་སྐབས་ཀྱི་ རྟོ་ཤར་རུབ་གཞུང་ལམ་བཟོ་སྐྱོན་གྱི་

གྲོས་དོན་ལས་འཕྲོད་པའི་ གྲོས་ཆེད་དང་ལེན་གྱི་སྟན་ཁྲ།..... ༢༧
༦.   གྲོས་དོན།

གོང་ཆད་ཡར་འཕར་དང་འབྲེལ་བའི་གྲོས་དོན།..... ༢༩

7.	Re-deliberation on the Annual Budget Report for FY 2022-2023 and the Bills.....	30
7.1	Re-deliberation on the Budget Appropriation Bill for FY 2022-2023.....	30
7.2	Re-deliberation on the Goods and Services Tax (Amendment) Bill of Bhutan 2022.....	33
7.3	Re-deliberation on the Framework Agreement on the Establishment of International Solar Alliance (ISA).....	34
7.4	Re-deliberation on the Biodiversity Bill of Bhutan 2021.....	34
7.5	Re-deliberation on the Tourism Levy Bill of Bhutan 2022.....	35
7.6	Re-deliberation on the Royal Bhutan Police (Amendment) Bill 2021.....	36
8.	Report of the Public Accounts Committee.....	39
8.1	Royal Kasho on Joint Sitting.....	39
8.2	Review report of the Public Accounts Committee.....	40
9.	Joint Sitting on the disputed clauses in the Bills and Convention.....	44
9.1	Civil Society Organizations (Amendment) Bill of Bhutan 2021.....	44
9.2	United Nations Convention Against Corruption (Amendment).....	46
9.3	Anti-Corruption (Amendment) Bill of Bhutan 2021	47
10.	Question Hour.....	48
11.	Closing Ceremony.....	48

ཡ.	བསྐྱར་གྲོས་ཀྱི་གསུང་གྲོས།	30
ཡ.༡	ཕྱི་ལོ་ 2022-2023 གྱི་འཆར་དངུལ་དཔྱ་བཤའི་དཔྱད་ཡིག་གུ་བསྐྱར་གྲོས།	30
ཡ.2	འབྲུག་གི་ཅ་ཆས་དང་ཞབས་ཏྲིག་ཁལ་གྱི་ (འཕྲི་སྟོན་) དཔྱད་ཡིག་ 2022 ཅན་མ་གུ་བསྐྱར་གྲོས།	33
ཡ.3	རྒྱལ་སྤྱིའི་ཉི་ཤོད་མཐུན་སྦྲིག་གཞི་བཙུགས་ཀྱི་ སྦྲིག་བཀོད་གན་རྒྱུ་བསྐྱར་གྲོས།	34
ཡ.4	འབྲུག་གི་སྤྱི་མཐུན་རིགས་སྤྱིའི་དཔྱད་ཡིག་ 2022 ཅན་མ་གུ་བསྐྱར་གྲོས།	34
ཡ.5	འབྲུག་གི་བཟོ་བཤུ་བཟུ་སྒྲིང་གི་དཔྱད་ཡིག་ 2022 ཅན་མ་གུ་བསྐྱར་གྲོས།	35
ཡ.6	རྒྱལ་གཞུང་འབྲུག་གི་འགག་སྡེའི་ (འཕྲི་སྟོན་) དཔྱད་ཡིག་ 2022 ཅན་མ་གུ་བསྐྱར་གྲོས།	36
3.	དམངས་ཕྱི་མཛུགས་རྒྱུ་གི་སྟན་ལྷ།	37
3.1	སྤྱི་མཛུགས་སྟན་བཞུགས་མཛུགས་ཆོག་པའི་བཀའ་ཤོག།	37
3.2	དམངས་ཕྱི་མཛུགས་རྒྱུ་གི་བསྐྱར་ཞིབ་སྟན་ལྷ།	40
4.	ཆོག་མཁུ་ཁང་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་ མོས་མཐུན་བྱུང་མ་རྒྱུགས་པའི་ དཔྱད་ཡིག་དང་ཆིངས་ཡིག་གུ་གསུང་གྲོས།	44
4.1	འབྲུག་གི་མི་སྡེའི་ལས་ཆོག་ (འཕྲི་སྟོན་) དཔྱད་ཡིག་ 2022 ཅན་མ།	44
4.2	རན་ལྷ་གྱི་གདོང་ལེན་ལུ་ འཛུམ་གྱིང་སྤྱི་མཛུགས་ཀྱི་མཐུན་གྲོས་ (འཕྲི་སྟོན་)།	46
4.3	འབྲུག་གི་རན་ལྷ་དང་གཞུག་སྟོན་ (འཕྲི་སྟོན་) དཔྱད་ཡིག་ 2022 ཅན་མ།	47
50.	འི་བཀོད་ཀྱི་ལས་རིམ།	49
51.	མཐུག་གོལ་མཛད་རིམ།	49

SUMMARY RESOLUTION OF THE SEVENTH SESSION OF THE THIRD PARLIAMENT

1. Proceedings of the Opening Ceremony

The Seventh Session of the Third Parliament of Bhutan commenced on the 3rd day of the 4th Month of the Water Male Tiger Year, corresponding to 2 June 2022. His Majesty the Druk Gyalpo was received with the traditional Chibdrel Ceremony to the Joint Sitting and the Opening Session commenced with the Zhugdrel-phunsum Tshog-pai Ten-drel.

In the Opening Address, the Speaker, on behalf of the members of Parliament and on his own behalf, welcomed and expressed deepest gratitude to His Majesty the King for gracing the Opening Ceremony of Parliament.

The Speaker expressed that His Majesty has been continually traveling across the country undertaking several benevolent deeds of kindness for the people, for which the people are so grateful for the king's benevolence and hold it dear to their hearts.

Subsequently, he informed on the legislative business before the Parliament for the seventh Session and the opening ceremony was concluded.

2. National Budget Report for Financial Year 2022-2023

On the 7th Day of the 4th Month of the Water Male Tiger Year, corresponding to 6 June 2022, the Finance Minister presented the

༡ འབྲུག་གི་སྤྱི་ཚོགས་གསུམ་པའི་ཚོགས་ཐེངས་བདུན་པའི་མཇུག་རིམ་དང་ གྲོས་ཚད་བཟུང་བ་སྤྱུལ།

༡. འགོ་བཙུགས་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་མཇུག་རིམ།

འབྲུག་གི་སྤྱི་ཚོགས་གསུམ་པའི་ཚོགས་ཐེངས་བདུན་པ་འདི་ གནམ་ལོ་ཚུ་ཕོ་སྤྱུག་ལོ་ཟླ་
༤ པའི་ཆེས་ ༣ ལུའམ་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༤ པའི་ཆེས་ ༡ ལུ་ མི་དབང་མངའ་
བདག་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ དབུ་བཞུགས་ཐོག་ བཞུགས་གྲུལ་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་མཇུག་
རིམ་དང་བཅས་ འགོ་བཙུགས་གནང་ཡི།

དེ་གི་འབྲེལ་ལས་ ཚོགས་དཔོན་གྱིས་ མི་དབང་མངའ་བདག་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ སྤྱི་ཚོགས་
འགོ་བཙུགས་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་མཇུག་སྒྲིའི་ནང་ ཐུགས་བརྩེ་བས་གཟིགས་ཏེ་ ཕྱོད་གནང་མི་
དེ་ལུ་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་རྟོང་ས་ལས་ ཕྱོད་པ་ལེགས་སེའི་བསུ་བ་དང་ བཀའ་བློན་དག་འཛོམས་
ཕུལ་བའི་ཁར་ མི་དབང་མཆོག་གིས་ འབྲུག་མི་ཡོངས་ལུ་ ཐུགས་བརྩེ་བས་ སྤྱིད་སྤུག་
གནང་མི་དང་ ག་གཞོན་ཚུ་གི་ཕན་ཐབས་ལུ་ དེག་རྩལ་གྱི་ སྤྱོད་བཅར་ལ་སོགས་པའི་
གོ་སྐབས་མང་རབས་ཅིག་ གནང་མི་དེ་ལུ་ བཀའ་བློན་དག་འཛོམས་ཀྱི་ཁུ་བ་ཚུ་ཕུལ་ཡི།

དེ་ལས་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་མཇུག་སྒྲིའི་དང་བསྟུན་ ཚོགས་ཐེངས་བདུན་པའི་ ཚོགས་ཞུགས་འདི་
ནང་ གསུང་གྲོས་གནང་ནི་ཨིན་པའི་ བྱ་སྒྲིའི་མཇུག་རིམ་དང་ གྲོས་གཞི་ ག་ཅི་དང་ག་
ཅི་ཡོད་པའི་ན་ མི་མང་ལུ་ ལྷན་ཁུ་ཚུ་ཕུལ་བའི་འབྲུལ་ལུ་ ཚོགས་འདུ་འགོ་བཙུགས་རྟེན་
འབྲེལ་གྱི་མཇུག་རིམ་འདི་ མཇུག་བསྟུ་གནང་ཡི།

༢. ཕྱིས་ལོ་ ༢༠༢༢-༢༣ གྱི་ལོ་ལྟར་འཆར་དངུལ་གྱི་གསལ་ཞུའི་གྲོས་ཚད།

གནམ་ལོ་ཚུ་ཕོ་སྤྱུག་ལོ་ཟླ་ ༤ པའི་ཆེས་ ༡ ལུའམ་ སྤྱི་ཆེས་ ༠༤.༠༤.༢༠༢༢ ལུ་
དངུལ་ཕྱིས་ལོ་སྒྲོན་པོ་གིས་ ཕྱིས་ལོ་ ༢༠༢༢-༢༠༢༣ གྱི་ རྒྱལ་ཡོངས་འཆར་དངུལ་དཔྱ་

National Budget Report for the Financial Year (FY) 2022-2023 and its appropriation along with the Supplementary Appropriation Bill for the FY 2021-2022.

The theme for FY 2022-2023 was “Accelerating Economic Recovery through strategic investments in the areas of food self-sufficiency, human capital development, sustainable infrastructure development, and improved social security.”

The Finance Minister also mentioned that the current National Budget Report presents the economic overview, broad fiscal policies, budget policy and fiscal framework statement, budget allocation for the FY 2022-2023, public debt situation, fiscal risks and update on the financial position of the public sector institutions and investment. Similarly, it also includes economic recovery measures and transformation initiatives.

The Finance Minister presented that the total resource was estimated at Nu. 51,925.754 million, of which domestic revenue was estimated at Nu. 36,368.270 million for FY 2022-2023. Similarly, the total expenditure for FY 2022-2023 was estimated at Nu. 74,807.887 million Which constitutes recurrent expenditure of Nu. 36,340.942 million and Nu.38,466.945 million for capital expenditure.

The fiscal deficit for FY 2022-2023 is estimated at Nu. 22,882.133 million, which is 11.25 percent of the GDP. The Finance Minister

བགོའི་གསལ་ལྷ་དང་ ཕྱིས་ལོ་ ༢༠༢༡-༢༠༢༣ གི་ འཆར་དངུལ་ལྷན་ཐབས་དཔྱ་བགོའི་
གསལ་ལྷ་སྤུལ་མི་ནང་།

ཕྱིས་ལོ་ ༢༠༢༡-༢༠༢༣ ལོའི་ འཆར་དངུལ་འདི་ བཟའ་འཐུང་ རང་མགོ་རང་འབྲངས་
དང་ མི་སྟོབས་གོང་འཕེལ་ ཡུན་བརྟན་ཅན་གྱི་གཞི་རྟེན་མཁོ་ཆས་གོང་འཕེལ་དང་ མི་
སྡེའི་ཉེན་སྲུང་ལེགས་སྐྱར་ཚུ་གི་སློལ་ས་ མཁྱོགས་ཤུགས་ཡོད་པའི་ དཔལ་འབྱོར་བསྐྱར་
གསོ་བེར་བའི་ གཞི་རྩ་གྱུར་ གཙོ་རིམ་བཟུང་སྟེ་བརྩམས་ཡོད་པའི་ སྟན་ལྷ་སྤུལ་ཡི།

དེ་མ་ཆད་ ཕྱིས་ལོ་ ༢༠༢༡-༢༠༢༣ གི་འཆར་དངུལ་འདི་ནང་ ལས་སྡེ་ཁག་སོ་སོའི་
འཆར་དངུལ་དཔྱ་བགོ་དང་ མི་མང་བྱ་ལོན་གྱི་གནས་སྤངས་ དེལས་ དངུལ་ཕྱིས་གྱི་
ཉེན་ཁ་དང་ མི་མང་གཙུག་སྡེ་ མ་རྩ་གཞི་བརྩམས་གྱི་ དངུལ་འབྲེལ་གནས་སྤངས་ཚུ་
ཡང་ ཁ་གསལ་སྟེ་ ཚུད་དེ་ཡོད་པའི་ཁར་ དཔལ་འབྱོར་བསྐྱར་གསོ་དང་ གཞི་སྐྱར་
གསར་བཏོད་གྱི་ ཐབས་ལམ་ཚུ་ ག་ར་ མ་བརྟབ་བརྟབ་སྟེ་ ཚུད་དེ་ཡོད་བེར་ལྷ་ཡི།

ཕྱིས་ལོ་ ༢༠༢༡-༢༠༢༣ ལོ་ནང་ ཐོན་ཁུངས་ཡོངས་བསྟོམས་ དངུལ་ཀྲམ་ས་ཡ་
༥༡,༧༢༥.༧༥༤ ཚོད་ཕྱིས་བཀོད་དེ་ཡོད་པ་དང་ རང་འཁོད་འོང་འབབ་འདི་ དངུལ་ཀྲམ་
ས་ཡ་ ༣༤,༣༤༢.༩༧༠ གྱ་གནས་ནིའི་ ཚོད་ཕྱིས་ཡོད་པའི་ཁར་ ཕྱིས་ལོ་ ༢༠༢༡-༢༣
གྱི་དོན་ལུ་ ཟད་འགོ་བསྟོམས་གྱི་ དངུལ་ཀྲམ་ས་ཡ་ ༧༤,༢༠༧.༢༤༧ གྱ་ གནས་
ནིའི་ཚོད་ཕྱིས་ཡོད་པའི་ ཟད་འགོ་བསྟོམས་གྱི་ཐོག་ལས་ རྒྱུན་སྦྲོད་ལུ་ དངུལ་ཀྲམ་ས་ཡ་
༣༤,༣༤༠.༧༤༢ དང་ གསར་སྐྱབ་ལུ་དངུལ་ཀྲམ་ས་ཡ་ ༣༤,༤༤༤.༧༤༥ གི་ ཚོད་ཕྱིས་
བཀོད་དེ་ཡོད་བེར་ལྷ་ཡི།

དེ་བཟུམས་སྟེ་ ཕྱིས་ལོ་ ༢༠༢༡-༢༣ གི་ལོ་ནང་ དངུལ་བསྟོམས་ཕྱིས་ཆད་དེ་ཡང་ དངུལ་
ཀྲམ་ས་ཡ་ ༢༢,༢༢༢.༧༣༣ གྱ་གནས་ནིའི་ཚོད་ཕྱིས་ཡོད་མི་དེ་ རང་འཁོད་ཐོན་སྐྱེད་ཡོངས་
བསྟོམས་ལས་ བརྒྱ་ཆ་ ༡༡.༢༥ གི་ཕྱིས་ཨིན་སྟེ་ལྷ་བའི་ཁར་ གཞུང་གི་ཟད་འགོའི་

also stated the budget priority areas for FY 2022-2023. He also reported the performance status of state owned enterprises, the DHI owned companies, NPPF, and FDI.

Spending priorities for FY 2022-2023 included quality education, public healthcare, agriculture and food security, human capital development and skilling, sustainable infrastructure development, and local government.

The Finance Minister presented that based on the resources and the priorities of the Government, a total budget allocation of Nu.81,827.311 million was submitted to the House as a Budget Appropriation Bill for FY 2022-23 for approval. The Budget Appropriation Bill includes Nu. 36,340.942 million for current expenditure, Nu. 38,466.945 million for capital expenditure, Nu.5,740.524 million for principal repayment, and Nu. 1,278.900 million for on-lending. Similarly, the Finance Minister reported the performance status of the State Owned Enterprises under the Ministry of Finance which included DHI, NPPF and FDI.

Supplementary Budget Appropriation Bill for FY 2021-2022

The resource position for the FY 2021-2022 had been revised to Nu. 60,288.165 million from the approved budget of Nu.56,765.582 million and the increase in the revised budget was mainly attributed to the increase in external grants. The total budget excluding

གཙོ་རིམ་ཚུ་གི་སྐོར་ལས་དང་ གཞུང་དབང་ཚོང་ལས་ཁང་ཚུ་གི་ གྲུབ་འབྲས་སྟན་ལུ་ཚུ་
གིས་མ་འདོ་བར་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་གཞི་བཟུང་འོག་གི་ ལས་སྡེ་ཚུ་གི་གྲུབ་འབྲས་དང་ རྒྱལ་
ཡོངས་དགོངས་ལཱ་འཁུར་ཡོགས་དང་ འཛོ་རྟེན་མ་དངུལ་གྱི་གྲུབ་འབྲས་ དེ་ལས་ ཕྱི་འི་
ཐད་ཀར་གྱི་མ་ཙུ་གཞི་བཙུགས་ཚུ་དང་འབྲེལ་བའི་ སྟན་ལུ་ཚུ་གར་ ཁ་གསལ་སྟེ་ལྷོ་ཡི།

ཕྱིས་ལོ་འདི་ནང་གི་ གཙོ་རིམ་ཅན་གྱི་ལས་དོན་ཚུ་ཡང་ སྤྲུལ་ཚད་ལྡན་པའི་ཤེས་ཡོན་
དང་ མི་མང་གསོ་བའི་སྐྱོང་བཞག་ དེ་ལས་ སོ་ནམ་དང་ བཟའ་འཐུང་ཉེན་སྲུང་གིས་མ་
ཚད་ མི་སྟོབས་གོང་འཕེལ་དང་ ལག་རྩལ་ ཡུན་བརྟན་ཅན་གྱི་གཞི་རྟེན་མཁོ་ཆས་ གོང་
འཕེལ་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ ས་གནས་གཞུང་ཚུ་ནང་ འཆར་དངུལ་དཔྱ་བགོ་ཚུ་ འབོར་ཆེད་ག་
རྟེ་སྟེ་བཞག་སྟེ་ཡོད་ཟེར་ལྷོ་ཡི།

དེ་འབད་མ་ལས་བརྟེན་ ཕྱིས་ལོ་འདི་ནང་ ཐོན་ཁུངས་དང་ གཞུང་གི་གཙོ་རིམ་ཚུ་གྱ་
གཞི་བརྟེན་པའི་ འཆར་དངུལ་བསྟོམས་གྱི་ དངུལ་ཀྲམ་ས་ཡ་ ༡༡,༡༢༧.༣༡༡ གི་ཐོག་
ལས་ རྒྱལ་སྐྱོང་ཟུང་འགོ་ དངུལ་ཀྲམ་ས་ཡ་ ༣༤,༣༤༠.༧༤༢ དང་ གསར་སྐྱབ་ཟུང་འགོ་
དངུལ་ཀྲམ་ས་ཡ་ ༣༡,༤༤༤.༧༤༥ དེ་ལས་ སྐྱིན་ཚབ་ དངུལ་ཀྲམ་ས་ཡ་ ༥,༧༤༠.༥༢༤
དང་ སྐྱིན་འགྲུལ་གཏང་ནི་ལུ་ དངུལ་ཀྲམ་ས་ཡ་ ༡,༡༢༡.༧༠༠ འབད་མི་ཚུ་ ཚུད་ཡོད་
པའི་ འཆར་དངུལ་དཔྱ་བགོ་འི་དཔྱད་ཡིག་འདི་ ཚོགས་ཁང་གིས་ ཆ་འཛིག་གནང་ནི་འི་
དོན་ལུ་ སྤུལ་ཏེ་ཡོད་པ་ལས་ ཚོགས་དམངས་ཀྱིས་ རྒྱལ་ཁབ་ནང་ བད་ཡམས་དང་
འབྲེལ་བའི་ དཔལ་འབྱོར་གྱི་གནས་སྟངས་ཚུ་ ལེགས་ཤོམ་སྟེ་གཟིགས་ཏེ་ རྒྱབ་སྐྱོར་
མཛད་གནང་དགོ་པའི་ལུ་བ་སྤུལ་ཡི།

ཕྱིས་ལོ་ ༢༠༡༡-༢༠༡༢ གྱི་ལོ་ནང་ ལྷན་ཐབས་འཆར་དངུལ་དཔྱ་བགོ་འི་དཔྱད་ཡིག།

ཕྱིས་ལོ་ ༢༠༡༡-༡༢ གྱི་ལོ་ནང་ ཕྱི་འི་གནང་སྐྱིན་ཚུ་དང་ བད་སྟེབས་འབད་མི་ལས་བརྟེན་
རྟེ་ གནང་བ་གྲུབ་པའི་འཆར་དངུལ་ དངུལ་ཀྲམ་ས་ཡ་ ༥༤,༧༤༥.༥༢༡ འབད་ས་ལས་

lending and repayments had been revised from Nu.73,919.335 million to Nu.77,786.268 million.

The revision was about 5.2 percent mainly on account of an increase in capital expenditure. With the revision, the fiscal deficit was estimated at 9.3 percent of Gross Domestic Product (GDP) amounting to Nu.17,498.103 million.

The House acknowledged the Finance Minister for presenting the detailed budget allocation for the FY 2022-2023 on behalf of the Government. In accordance with the procedures of the House, the Bills tabled were referred to the Economic and Finance Committee and the Speaker directed the Committee to thoroughly review the Bills and present its review report during the third reading scheduled on 15 June 2022. With this, the sitting was adjourned for the day.

Review report of the Economic and Finance Committee on the National Budget Report for FY 2022-2023

The Chairperson of the Economic and Finance Committee (EFC) presented the Committee's Review Report on the National Budget for FY 2022-2023 to the House.

དདུལ་ཀམ་ས་ཡ་ ༤༠,༢༡༤.༡༦༥ གྲུ་ བསྐྱར་བཅོ་འབད་དེ་ ཡར་སང་ཐོན་ཡོད་པ་དང་
སྒྲིན་འབྲུལ་གཏང་ནི་དང་ སྒྲིན་ཚབ་ཚུ་མ་ཕྱིས་པའི་ འཆར་དདུལ་བསྐྱེམས་ དདུལ་ཀམ་
ས་ཡ་ ༡༣,༧༡༧.༣༣༥ ལས་ དདུལ་ཀམ་ས་ཡ་ ༡༡,༡༤༤.༢༤༤ གྲུ་ བསྐྱར་བཅོ་འབད་
དེ་ཡོད་ཟེར་ལུ་ཡི།

དེ་ཡང་ གཙོ་བོར་ གསར་སྐྱབ་ཟད་འགོ་ཡར་སང་སོངས་ལས་ བརྒྱ་ཆ་ ༥.༢ དེ་ཅིག་
གི་ཕྱིས་ ཡར་སང་ཡོད་པའི་ཁར་ བསྐྱར་བཅོ་འདི་དང་འབྲེལ་ཏེ་ དདུལ་བསྐྱེམས་ཕྱིས་
ཆད་ དདུལ་ཀམ་ས་ཡ་ ༡༡,༤༧༤.༡༠༣ གྲུ་ གནས་མི་དེ་ ནང་འཁོད་ཐོན་སྐྱེད་ཡོངས་
བསྐྱེམས་ལས་ བརྒྱ་ཆ་ ༧.༣ གྱི་ཕྱིས་ཨིན་པའི་ སྒྲིན་ལུ་ཚུ་ གསལ་ཏོག་ཏོ་སྤྲུལ་ཡི།

དེ་ལུ་ ཚོགས་ཁང་གིས་ དདུལ་ཕྱིས་སྒོན་པོ་གིས་ འཆར་དདུལ་གསལ་ལུ་ཚུ་ ཉིང་སང་
ས་སྤེལ་ལུ་མི་དེ་ལུ་ བཀྲིན་ལེགས་སོ་གནངས་དང་འབྲེལ་ འཆར་དདུལ་དཔུང་ཡིག་ཚུ་
ཚོགས་ཁང་གི་ལམ་ལུགས་དང་འབྲེལ་ དཔལ་འབྱོར་དང་དདུལ་ཕྱིས་ཚོགས་ཁང་གིས་
བསྐྱར་ཞིབ་མཐོལ་ཕྱིན་འབད་དེ་ སྤྱི་ལྷ་འདི་གི་ཆོས་ ༡༥ ལུ་ གསུང་གོས་གནང་ནི་དེ་དོན་
ལུ་ བསྐྱར་ཞིབ་གྱི་སྒྲིན་ལུ་དང་ གོས་འདེབས་ཚུ་སྤུལ་དགོ་པའི་ བཀོད་བྱུང་གནང་པའི་
ལུ་ལུ་ ཚོགས་ཁུགས་གོལ་གནང་ཡི།

**ཕྱིས་ལོ་ ༢༠༢༢-༢༠༢༣ གྱི་ རྒྱལ་ཡོངས་འཆར་དདུལ་གྲུར་ དཔལ་འབྱོར་དང་དདུལ་
ཕྱིས་ཚོགས་ཁང་གི་བསྐྱར་ཞིབ་སྒྲིན་ལུ།**

གནས་ལོ་ཚུ་ཕོ་སྟག་ལོ་ལྷ་ ༤ པའི་ཆོས་ ༡༤ ལུ་འཕམ་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ལྷ་ ༤ པའི་
ཆོས་ ༡༥ ལུ་ དཔལ་འབྱོར་དང་ དདུལ་ཕྱིས་ཚོགས་ཁང་གི་འཛིན་ སྐང་བྱུང་སྒྲིན་མེས་
འདེམས་ཁོངས་འཐུས་མི་གིས་ ཕྱིས་ལོ་ ༢༠༢༢-༢༠༢༣ གྱི་ རྒྱལ་ཡོངས་འཆར་དདུལ་
བསྐྱར་ཞིབ་སྒྲིན་ལུ་སྤུལ་མི་ནང་

The Chairperson submitted that the Committee while reviewing the National Budget Report for FY 2022-2023 focused on health, education, food security, local economy, and job creation with the intention of economic revival through strengthening of private sectors. Based on the Committee's observations, the Chairperson presented the following recommendations.

1. Department of Information Technology and Telecom (DITT) to be made the nodal agency to coordinate, facilitate, pool, and appoint IT professionals to different agencies with the objective to achieve the collective mandate of the digital governance and transformation;
2. Government to further ease the COVID restrictions to increase the inflow of tourists and foreign workers in the country;
3. Ministry of Economic Affairs and Ministry of Agriculture and Forest to coordinate effectively to enhance exports, specifically, the agriculture produces, and jointly device a crystal clear plan for import substitution for both essential and non-essential items;
4. Executive to provide budgets targeted for the second phase GSB, removing the performance-based condition; Gross National Happiness Commission and Ministry of

ཚོགས་ཀྱི་མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ ༢༠༢༢-༢༠༢༣ གྱི་ རྒྱལ་ཡོངས་འཆར་དཔུལ་ཚུ་གུར་ བསྐྱར་
 ཞིབ་མཛད་པའི་སྐབས་ལུ་ སྤྱིར་བཏང་གི་ གསེ་བ་དང་ ཤེས་རིག་ བཟའ་འཐུང་ཉེན་
 སྤུང་ རྣམ་འཁོད་དཔལ་འབྱོར་ དེ་ལས་ ལཱ་གཡོག་གི་ གོ་སྐབས་བཟོ་ཞིའི་ལས་སྒྲུ་ཚུ་
 དང་ སྐྱེར་སྐྱེར་ཚུ་ སྦྱང་སྦྱང་བཟོ་བའི་ཐོག་ལས་ དཔལ་འབྱོར་ བསྐྱར་གསེ་འབད་ནི་ལུ་
 དམིགས་གཏད་བསྐྱེད་དེ་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ཡོད་པའི་ ཞིབ་རྟོག་དང་བསྐྱེན་པའི་ གཤམ་
 གསལ་གྱི་ གྲོས་འདེབས་ཚུ་ཕུལ་ཡི།

༡. དེ་ཡང་ མཐུན་འབྲེལ་ཡར་དྲགས་ལུ་ ཕན་ཐབས་དང་ ཡང་གནས་ཅན་གྱི་
 གཞུང་སྐྱོང་ལེགས་ལཱ་ན་འགྲུབ་ཐབས་ལུ་བད་དོན་འཕུལ་རིག་གི་ བྱེད་རིག་ཅན་གྱི་
 མི་སྡེ་བས་ཚུ་ མཉམ་བསྐྱོམས་རྒྱབ་སྐྱོར་ བད་དོན་འཕུལ་རིག་ལས་ཁུངས་འདི་རྒྱལ་
 ཁབ་ནང་ བད་དོན་འཕུལ་རིག་སྡེ་ཚན་གྱི་ སྡེ་བ་སྡེ་བཟོ་དགོཔ།

༢. བཟླ་བཤལ་པ་དང་ ཕྱིའི་ལས་མི་ཚུ་མང་སུ་སྡེ་ འོང་ཚུགས་ནིའི་དོན་ལུ་ གཞུང་གི་
 རྟོང་ས་ལས་ རྟ་ཡམས་གོ་ཁྲི-༡༤ གི་ཚད་འཛིན་ཚུ་ འདི་ལས་ལྷག་སྡེ་ ཡངས་
 ཆག་གནང་དགོཔ།

༣. བསྐྱེན་རྒྱུ་སྐྱོན་ཁག་དང་ སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་སྐྱོན་ཁག་གཉིས་ མཉམ་
 འབྲེལ་ཐོག་ལས་ དམིགས་བསལ་གྱིས་ སོ་ནམ་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ ཕྱིར་ཚོང་གི་ ཚོང་
 འབྲེལ་འཐབ་སའི་ས་ཁོངས་ རྒྱ་སྐྱེད་གཏང་དགོཔ།

༤. ཇི་ཨེས་བི་ གཙོ་རིམ་གཉིས་པའི་དོན་ལུ་ མ་དཔུལ་ དུ་བགོ་རྒྱབ་ཡོད་མི་དེ་
 གཙོ་རིམ་དང་པའི་གྲུབ་འབྲས་དང་བསྐྱེན་ གཙོ་རིམ་གཉིས་པ་གནང་ནི་གི་ ལམ་
 ལུགས་བཟོ་སྡེ་ཡོད་མི་འདི་ ཕྱིར་བཏོན་འབད་དགོཔ་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྦྱིད་
 དཔལ་འཛོམས་སྐྱོན་ཚོགས་དང་ ཞབས་རྟོག་སྐྱོན་ཁག་གཉིས་ མཉམ་འབྲེལ་
 ཐོག་ལས་ མ་འོངས་པའི་ནང་ བྱེན་གཟར་དྲགས་དང་ གནམ་གཤིས་ དེ་ལས་

Work and Human Settlement (MoWHS) to collectively frame a comprehensive guideline for the future farm road constructions and GSB surfacing based on gradient, weather and other conditions and circulate to all the members before the session; and

5. Ministry of Finance and the relevant agencies to submit the action taken report on the resolutions passed based on recommendations submitted by the Committee to Parliament.

The Chairperson also submitted that the Committee acknowledges that the Budget for the Financial Year as proposed by the Government is well justified as it would ensure macro-economic stability, smooth transition, and revival of economic growth and submitted the following for endorsement by the House:

1. The Budget Appropriation Bill for the FY 2022-2023 amounting to Nu. 81,827.311 million, which includes the current budget of Nu.36, 340.942 million, and the capital budget of Nu.45, 486.369 million.
2. The Supplementary Budget Appropriation Bill for the FY 2021-2022 amounting to Nu.3, 866.933 million.

Subsequently, after intensive deliberation the House endorsed the recommendations through a majority show of hands. The House

གནད་དོན་གཞན་ཚུ་ལུ་ གཞི་བཞག་སྟེ་ ཇི་ཨེ་སི་བི་ རྒྱལ་ནི་གི་དོན་ལུ་ འོས་
ལྷན་གྱི་ལམ་སྟེན་ཅིག་བཟོ་དགོང།

༥. དངུལ་ཕྱིས་དང་དཔལ་འབྱོར་ཚོགས་ཚུང་གིས་ འདས་པའི་ཕྱིས་ལོ་ཚུ་གི་ནང་
འཆར་དངུལ་ཚུ་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་བའི་ཤུལ་ལས་ སྤྱི་ཚོགས་བརྒྱད་དེ་ སྔོས་
ཚོད་གནང་མི་ཚུ་ལུ་ དངུལ་ཕྱིས་ལྷན་ཁག་དང་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྟེ་ཚུ་གིས་ དེ་
དང་བསྐྱར་པའི་ དང་ལེན་སྟན་ལུ་ཚུ་ སྤུལ་དགོང།

དེ་ལས་ གཞུང་གིས་དཔྱ་བགོ་བཟོ་སྟེ་སྤུལ་ཡོད་པའི་ འཆར་དངུལ་བགོ་བཏང་དེ་ རྒྱ་
བྱབ་དཔལ་འབྱོར་རྩ་བ་རྟན་བཟོ་ནི་དང་ ཚུལ་ལྷན་གྱི་འཕེ་སྐྱར་ དེ་ལས་ དཔལ་འབྱོར་
གོང་འཕེལ་བཏང་ཐབས་ལུ་ཨིན་པའི་ བདེན་ཁུངས་ངེས་གཏན་བྱུངས་ལས་ ཚོགས་ཚུང་
གིས་ གཤམ་གསལ་གྱི་གནད་དོན་ཚུ་ ཚོགས་ཁང་གིས་ ཆ་འཛིག་འགྲུབ་ནིའི་དོན་ལུ་
སྤུལ་མི་དེ་ཡང་།

༡. ཕྱིས་ལོ་ ༢༠༢༢-༢༠༢༣ གྱི་དོན་ལུ་ འཆར་དངུལ་ཡོངས་བསྟོམས་ དངུལ་
ཀམ་ས་ཡ་ ༡༡,༡༩༧.༣༡༡ གི་ཐོག་ལས་ རྒྱུན་སྦྱོར་བཟོ་འགོ་ དངུལ་ཀམ་ས་ཡ་
༣༤,༣༤༠.༧༤༩ དང་ གསར་སྐྱབ་བཟོ་འགོ་ དངུལ་ཀམ་ས་ཡ་ ༤༥,༤༡༤.༣༤༧
པོ་འདི་ ཆ་འཛིག་མཛུགས་གནང་དགོང།དང།

༢. དེ་ལས་ ཕྱིས་ལོ་ ༢༠༢༡-༢༠༢༢ གྱི་ ལྷན་ཐབས་འཆར་དངུལ་དཔྱ་བགོའི་
དཔྱད་ཡིག་ནང་གསལ་ལྟར་ དངུལ་ཀམ་ས་ཡ་ ༣,༡༤༤.༧༣༣ དེ་ཡང་ ཆ་འཛིག་
མཛུགས་གནང་དགོ་པའི་ལུ་བ་སྤུལ་ཡི།

དེ་གི་ཤུལ་ལས་ ཚོགས་དམངས་ཀྱིས་ གོང་གསལ་གྲོས་འདེབས་ཚུ་གྱུར་ གསུང་གོས་
རྒྱས་ཤིང་རྒྱས་པ་སྟེ་ གནང་སྟེ་ གོས་འདེབས་ཚུ་ བྱག་ཡར་སེང་ཐོག་ལས་ ཆ་འཛིག་
གྲུབ་གནང་པའི་ཁར་ ད་རུང་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ འཆར་དངུལ་བསྐྱར་ཞིབ་དང་འབྲེལ་བའི་

also directed the Ministry of Finance to spearhead with the relevant agencies and submit a resolution implementation report on the resolutions of the past Sessions and concluded the deliberation.

Continuation of deliberation on the review report on National Budget Report for FY 2022-2023

On the 17th Day of the 4th Month of the Water Male Tiger year, corresponding to 16 June 2022, the House continued the deliberation on the Economic and Finance Committee's Review Report on the National Budget for the Financial Year 2022-2023. The Economic and Finance Committee submitted an additional recommendation recommending the Government to take up the prevailing high-interest rate and collateral valuation issues with the Royal Monetary Authority (RMA) to facilitate private sector borrowings and boost the economy. After extensive deliberation, the motion was endorsed by show of hands.

During the course of the deliberation, the need for clear guidelines on the utilization of the General Reserve was expressed. The House also expressed the need for equity-based budget allocation so that primary sectors like agriculture get the required budget in the interest of food security and self-reliance.

གོས་ཚད་གནང་མི་ཚུ་ལུ་ དངུལ་ཕྱིས་ལྷན་ཁག་དང་འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་ཚུ་གིས་ དེ་དང་
 བསྐྱུན་པའི་ དང་ལེན་སྐྱོན་ལུ་ཚུ་གི་ བསྐྱར་སྤྱོད་གནས་ཚད་སྐྱོན་ལུ་ཅིག་ དངུལ་ཕྱིས་
 ལྷན་ཁག་གིས་ འགོ་འདྲེན་འཐབ་སྟེ་ ད་རེས་ཀྱི་ ཚོགས་ཐེངས་ མཚུགས་བསྐྱེད་པའི་ནང་
 འཁོད་ བཀའ་སླེལ་ཕུལ་དགོ་པའི་ གོས་ཚད་གནང་སྟེ་ ཚོགས་ལུགས་ ཉིན་དང་པའི་
 གསུང་གོས་ མཚུགས་བསྐྱེད་གནང་ཡི།

ཕྱིས་ལོ་ ༢༠༢༡-༢༠༢༣ གྱི་ རྒྱལ་ཡོངས་འཆར་དངུལ་བསྐྱར་ཞིབ་ཀྱི་སྐྱོན་ལུ་འཕྲོ་མཐུད།

གནས་ལོ་ཚུ་ཕོ་སྟག་ལོ་ཟླ་ ༤ པའི་ཆེས་ ༡༧ ལུ་འཇམ་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ་ ༤ པའི་
 ཆེས་ ༡༤ ལུ་ དཔལ་འབྱོར་དང་དངུལ་ཕྱིས་ཚོགས་ཆུང་གིས་ ཕྱིས་ལོ་ ༢༠༢༡-༢༠༢༣
 གྱི་ རྒྱལ་ཡོངས་འཆར་དངུལ་བསྐྱར་ཞིབ་ཀྱི་སྐྱོན་ལུ་ འཕྲོ་མཐུད་ཕུལ་མི་ནང་ སྤྱིར་བཏང་
 དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་དང་ དམིགས་བསལ་དུ་ སྒྲེར་སྟེ་སྒྱུར་འགྱུལ་ ཡར་འཕར་
 ལུ་དམིགས་ཏེ་ གཞུང་གིས་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་དང་གཅིག་ཁར་ ད་
 ལྟོ་ སྤྱི་ཚད་མཐོ་དྲག་ཡོད་པའི་གནད་དོན་གྱི་ གོས་བསྐྱུན་དང་ ལྷག་པར་དུ་ དངུལ་
 འབྲེལ་ལས་སྡེ་ཁག་ཚུ་ནང་ སྒྱུར་འགྱུལ་གྱི་གཏང་མའི་གནས་ཕྱིས་ཚུ་ སོ་སོར་སྟེ་ཡོད་མི་
 དེ་ སྐབས་ཐོབ་ཀྱི་གོང་ཚད་དང་ གཅིག་མཚུངས་ཀྱི་ ལེགས་བསྐྱར་བཟོ་གནང་དགོ་པའི་
 གོས་འདེབས་ཕུལ་ཡི།

དེ་ལུ་ ཚོགས་དམངས་ཀྱིས་ གསུང་གོས་གནང་མ་ད་ འཐུས་མི་ཚུ་གིས་ལུ་མི་ནང་ སྤྱིར་
 བཏང་ ཟུར་བཞག་མ་དངུལ་འདི་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་དོན་ལུ་ ལམ་སྟོན་ གསལ་ཏོག་
 ཏོ་མེད་པ་མ་ཆད་ འཆར་དངུལ་བགོ་བཀའ་འབད་པའི་སྐབས་ སོ་ནམས་ལས་སྟེ་ལུ་ འཆར་
 དངུལ་ འཕོར་ཆེད་ཀྱི་ཏོ་སྟེ་ དཔུ་བགོ་གནང་པའི་ཁར་ བཟའ་འཐུང་ཉེན་སྲུང་དང་ རང་
 མགོ་རང་འདྲོངས་བཟོ་ཐབས་ལུ་ བཙོན་ཤུགས་བསྐྱེད་གནང་དགོ་པ་མ་ཆད་ སོ་ནམས་ལས་
 སྤེའི་དོན་ལུ་ ཚོང་ལམ་ཚུ་ཡང་ བརྒྱ་བསྐྱེད་གནང་དགོ་པ་ཁག་ཆེ་བའི་ལུ་བ་ཚུ་ རྒྱས་ཤིང་
 རྒྱས་པ་སྟེ་ཕུལ་ཡི།

The Minister for Finance submitted that the Ministry had worked on the guideline for usage of the General Reserve Fund. On this, the Speaker directed the Ministry to circulate the guideline to all the members before the end of the session for information.

After an intensive deliberation, the House unanimously endorsed by show of hands the Budget Appropriation Bill for the FY 2022-2023 amounting to Nu. 81,827.311million.

The House also endorsed the Supplementary Budget Appropriation Bill 2021-2022 amounting to the supplementary appropriation of Nu.3,866.933 million unanimously through show of hands. The final voting on the Budget Appropriation Bill for the FY 2022-2023 and Supplementary Budget Appropriation Bill for the FY 2021-2022 would be held on 17 June 2022 as per due legislative procedure and the sitting was adjourned.

Adoption of the Budget Appropriation Bill for the FY 2022-2023

On the 18th Day of the 4th Month of the Water Male Tiger year, corresponding to 17 June 2022 the member in-charge of the Bill, the Minister for Finance in his motion for adoption submitted that the Budget Appropriation Bill for the FY 2022-2023 was referred to the Economic and Finance Committee after introduction in the

དེ་ལུ་ དངུལ་ཕྱིས་སློན་པོ་གིས་ ཟུར་བཞག་མ་དངུལ་ ལག་ལེན་འཐབ་ཐངས་ཀྱི་ སྤྲིག་
གཞི་དང་ལམ་སློན་ཚུ་ ལྷན་ཁག་གི་ཁ་ཐུག་ལས་ ག་སྤྲིག་ཚུད་ཡོད་པ་སྟེ་ཞུ་མི་དེ་ ཚོགས་
ཁང་གིས་ ཚོགས་ཐངས་འདི་གི་ནང་འཁོད་ ཚོགས་དམངས་ལུ་ བཟུམ་སྟེལ་ཕུལ་དགོཔ་
སྟེ་ གོས་ཚད་གྲུབ་གནང་ཡི།

དེ་ལུ་ ཚོགས་ཁང་གིས་ ཕྱིས་ལོ་ ༢༠༢༢-༢༠༢༣ གྱི་འཆར་དངུལ་དཔྱ་བགོའི་དཔྱད་
ཡིག་གུར་ ཚོགས་དམངས་ལས་ རོས་ལེན་ཡོད་མེད་ ཕུག་ཡར་སངས་གིས་གཟིགས་པ་ད་
ཚོགས་དམངས་ཡོངས་ཀྱིས་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཤིལ་བུམ་གནང་སྟེ་ ཕྱིས་ལོ་ ༢༠༢༢-༢༠༢༣ གྱི་
འཆར་དངུལ་ ཡོངས་བསྟོམས་ **དངུལ་ཀྲམ་ས་ཡ་ ༤༡,༤༢༧.༣༡༡** པོ་འདི་ ཆ་འཛོག་
གྲུབ་གནང་ཡི།

དེ་ལས་ ཕྱིས་ལོ་ ༢༠༢༡-༢༠༢༢ གྱི་ ལྷན་ཐབས་འཆར་དངུལ་དཔྱ་བགོའི་དཔྱད་ཡིག་
གུར་ཡང་ ཚོགས་དམངས་ལས་ རོས་ལེན་ཡོད་མེད་ ཕུག་ཡར་སངས་གིས་གཟིགས་པ་ད་
ཚོགས་དམངས་ཡོངས་ཀྱིས་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཤིལ་བུམ་གནང་སྟེ་ ཕྱིས་ལོ་ ༢༠༢༡-༢༠༢༢ གྱི་
ལྷན་ཐབས་འཆར་དངུལ་ ཡོངས་བསྟོམས་ **དངུལ་ཀྲམ་ས་ཡ་ ༣,༤༤༤.༧༩༩** པོ་དེ་ཡང་
ཆ་འཛོག་གནང་སྟེ་ མཐའ་བཅད་ཀྱི་ཆ་འཛོག་རོམ་འདི་ སྤྱི་ཁྱོད་ཀྱི་ཆོས་ ༡༧ ལུ་ རྒྱན་
བསྐྱར་ཐོག་ལས་ མཛད་ནི་ཨིན་པའི་ གསལ་བསྐྱགས་གནང་སྟེ་ ཕྱིས་ལོ་ ༢༠༢༢-༢༠༢༣
གྱི་ འཆར་དངུལ་དཔྱ་བགོའི་དཔྱད་ཡིག་གི་ གསུང་གོས་མཐུག་བསྐྱུ་གནང་ཡི།

ཕྱིས་ལོ་ ༢༠༢༢-༢༠༢༣ གྱི་ འཆར་དངུལ་དཔྱ་བགོའི་དཔྱད་ཡིག་གི་ཆ་འཛོག།

གནམ་ལོ་རྒྱུ་ལྷག་ལོ་ལྷ་ ༤ པའི་ཆོས་ ༡༥ ལུ་འམ་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ལྷ་ ༤ པའི་
ཆོས་ ༡༧ ལུ་ དཔྱད་ཡིག་གི་འགོ་འཛིན་པ་ དངུལ་ཕྱིས་སློན་པོ་གིས་ ཕྱིས་ལོ་ ༢༠༢༢-
༢༠༢༣ གྱི་ འཆར་དངུལ་དཔྱ་བགོའི་དཔྱད་ཡིག་དེ་ གཞུང་གིས་ ཚོགས་ཁང་ནང་ཕུལ་
བའི་ལུ་ དཔལ་འབྱོར་དང་དངུལ་ཕྱིས་ཚོགས་ཚུང་གིས་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དེ་ ལྷན་ཞུ་
ཕུལ་མི་དེ་གྱ་ ཚོགས་དམངས་ཀྱིས་ གསུང་གོས་ཞིབ་ཞིབ་སྟེ་གནང་སྟེ་ རོས་ལེན་གནང་

House by the Government. He added that the House thoroughly deliberated on the review report of the Committee and urged the House to support the endorsement of the annual budget amounting to Nu. 81,827.311 million.

While ascertaining support on the Budget Appropriation Bill for the FY 2022-2023, the House adopted the Budget Appropriation Bill for the FY 2022-2023 with the unanimous support of all 42 members present and voting.

Adoption of the Supplementary Budget Appropriation Bill for FY 2021-2022

The member in-charge of the Bill, the Minister for Finance in his motion for adoption submitted that the Supplementary Budget Appropriation Bill for the FY 2021-2022 was referred to the Economic and Finance Committee after introduction in the House by the Government. He added that the House thoroughly deliberated on the review report of the Committee and urged the House to support the endorsement of the annual budget amounting to Nu. 3,866.933 million.

While ascertaining support on the Budget Appropriation Bill for the FY 2022-2023, the House adopted the Budget Appropriation Bill for the FY 2022-2023 with the unanimous support of all 43

ཡོདཔ་བཞིན་དུ་ ཕྱིས་ལོ་འདི་ནང་ འཆར་དངུལ་ཡོངས་བསྟོམས་ དངུལ་ཀྲམ་ས་ཡ་
༡༡,༤༩༧.༣༡༡ གི་ཕྱིས་ཨིནམ་སྟེ་སྤུལ་མི་དེ་ ཚོགས་ཁང་གི་ ལམ་ལུགས་དང་འབྲེལ་ ཆ་
འཛིག་མཛད་གནང་དགོ་པའི་ གོས་དོན་སྤུལ་ཡི།

དེ་ལུ་ ཚོགས་ཁང་གིས་ འཆར་དངུལ་དཔུང་ཡིག་འདི་གུ་ ཚོགས་དམངས་ལས་ རྩིས་
ལེན་ཡོད་མེད་ རྒྱུ་བསྐྱར་ཐོག་ལས་གཟིགས་པ་ད་ རྒྱུ་བསྐྱར་ཚོགས་གྲུལ་ འཐུས་མི་
ཡོངས་བསྟོམས་ ༤༩ ཡོད་མི་ ཆ་མཉམ་གྱིས་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཤིལ་བུམ་སྤུལ་ཏེ་ དཔུང་ཡིག་
དེ་ ཆ་འཛིག་གྲུབ་དང་གཟིག་ཁར་ དཔུང་ཡིག་འདི་ ཏི་རུའི་དཔུང་ཡིག་སྟེ་ རྒྱལ་ཡོངས་
ཚོགས་སྟེ་ལུ་ སྤུལ་ནི་ཨིན་པའི་ གསལ་བསྐྱགས་མཛད་གནང་ཡི།

ཕྱིས་ལོ་ ༢༠༢༡-༢༠༢༢ གི་ རྒྱན་ཐབས་འཆར་དངུལ་དཔུང་བཞོའི་དཔུང་ཡིག་གི་ཆ་འཛིག།

དེ་བརྩམས་སྟེ་ གནམ་ལོ་རྒྱལ་ལོ་ཟླ་ ༤ པའི་ཆེས་ ༡༥ ལུ་འམ་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་
༤ པའི་ཆེས་ ༡༧ ལུ་ དཔུང་ཡིག་གི་འགོ་འཛིན་པ་ དངུལ་ཕྱིས་སྟོན་པོ་གིས་ ཕྱིས་
ལོ་ ༢༠༢༡-༢༠༢༢ གི་ རྒྱན་ཐབས་འཆར་དངུལ་དཔུང་བཞོའི་དཔུང་ཡིག་དེ་ གཞུང་གིས་
ཚོགས་ཁང་ནང་སྤུལ་བའི་ཤུལ་ དཔལ་འབྱོར་དང་དངུལ་ཕྱིས་ཚོགས་རྒྱུང་གིས་ བསྐྱར་
ཞིབ་འབད་དེ་ རྒྱན་ལུ་སྤུལ་མི་དེ་གུ་ ཚོགས་དམངས་ཀྱིས་ གསུང་གོས་མཐིལ་ཕྱིན་སྟེ་
གནང་སྟེ་ རྩིས་ལེན་གནང་ཡོདཔ་བཞིན་དུ་ ཕྱིས་ལོ་ ༢༠༢༡-༢༠༢༢ གི་ རྒྱན་ཐབས་
འཆར་དངུལ་དཔུང་བཞོའི་དཔུང་ཡིག་ནང་གསལ་ འཆར་དངུལ་ཡོངས་བསྟོམས་ དངུལ་
ཀྲམ་ས་ཡ་ ༣,༤༤༤.༧༣༣ པོ་དེ་ཡང་ ཆ་འཛིག་མཛད་གནང་དགོ་པའི་གོས་དོན་སྤུལ་ཡི།

དེ་ལུ་ ཚོགས་ཁང་གིས་ ཕྱིས་ལོ་ ༢༠༢༡-༢༠༢༢ གི་ རྒྱན་ཐབས་འཆར་དངུལ་དཔུང་
བཞོའི་ དཔུང་ཡིག་འདི་གུ་ ཚོགས་དམངས་ལས་ རྩིས་ལེན་ཡོད་མེད་ རྒྱུ་བསྐྱར་
ཐོག་ལས་གཟིགས་པ་ད་ རྒྱུ་བསྐྱར་ཚོགས་གྲུལ་འཐུས་མི་ཡོངས་བསྟོམས་ ༤༩ ཡོད་
མི་ ཆ་མཉམ་གྱིས་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཤིལ་བུམ་སྤུལ་ཏེ་ དཔུང་ཡིག་དེ་ ཆ་འཛིག་གྲུབ་དང་གཟིག་

members present and voting. The Speaker declared the Bills as Money Bills and would be presented to the National Council.

3. Introduction and adoption of Bills

3.1 Rules of Procedure (Amendment) of the National Assembly of Bhutan 2022

On the 4th Day of the 4th Month of the Water Male Tiger Year, corresponding to 3 June 2022 the Chairperson of the House Committee, the member from Dewathang-Gomdar constituency presented the review report of the Rules of Procedure (Amendment) of the National Assembly of Bhutan 2022.

In the review report, while deliberating on the new section after section 75 of the procedure under the Chapter titled Motions regarding the admissibility criteria of motion, some members opined that setting criteria for Motion may hinder the mode of moving Motions in the future, however, some members submitted that the section is an inevitable provision and hence proposed to retain the provision as recommended by the Committee. After intensive deliberation, while ascertaining support on the motion to repeal the 14 provisions under admissibility criteria of motion, the provisions were to retain as proposed by the Committee as it could not acquire simple majority support through show of hands.

ཁར་ དཔུང་ཡིག་འདི་ ཉི་ཅུའི་དཔུང་ཡིག་སྟེ་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་སྡེ་ལུ་ཕུལ་ནི་ཨིན་པའི་
གསལ་བསྐྱགས་མཛད་དེ་ གསུང་གོས་མཚུག་བསྟུ་གནང་ཡི།

༣. དཔུང་ཡིག་དང་ཆིངས་ཡིག་གི་དོན་དུ་དང་ཆ་འཇོག།

༣.༡ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུའི་བྱ་བའི་གནད་སྟོན་ (འཕྲི་སྟོན་) ༡༠༡༡ ཅན་མའི་གོས་ཚད།

གནམ་ལོ་རྒྱུ་ལོ་ཟླ་ ༥ པའི་ཆོས་ ༥ ལུ་འམ་ སྤྱི་ལོ་ ༡༠༡༡ ཟླ་ ༤ པའི་ཆོས་
༩ ལུ་ རང་འཁོད་ཚོགས་རྒྱུད་གི་ཁྲི་འཛིན་ བདེ་བ་ཐང་སྒྲོམ་དར་འདེམས་ཁོངས་འཐུས་
མི་གིས་ འཐུག་གི་རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུའི་བྱ་བའི་གནད་སྟོན་ (འཕྲི་སྟོན་) ༡༠༡༡
ཅན་མར་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ཡོད་པའི་ གོས་འདེབས་སྟན་ལུ་ཕུལ་མི་ནང་

འཐུག་གི་རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུའི་བྱ་བའི་གནད་སྟོན་ (འཕྲི་སྟོན་) ༡༠༡༥ ཅན་མ་ལུ་
རང་འཁོད་ཚོགས་རྒྱུད་གིས་བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ཡོད་པའི་ སྟན་ལུ་ཕུལ་མི་གྲལ་ལས་ གོས་
དོན་གྱི་ལེའུ་གཅིག་ ལོགས་སུ་སྟེ་ ཕུལ་ཡོད་པའི་ནང་གསལ་ གོས་དོན་འོས་འཆོམས་
ཀྱི་ དོན་ཚན་འདི་གུར་ གསུང་གོས་གནང་མ་ད་ འཐུས་མི་ལོ་ཅིག་གིས་ གོས་དོན་
འོས་འཆོམས་ཀྱི་ དོན་ཚན་དེ་གིས་ ཕུལ་ལས་ གོས་དོན་ཕུལ་ནི་ལུ་ ཅུ་མ་གཅིག་ བྱ་
སྟབས་མ་བདེ་མ་ འཐོན་སྤྲོད་ནི་ཨིན་མ་ལས་ དོན་ཚན་འདི་ ཕྱིར་བཏོན་ ཡང་ན་ ལེགས་
བཅོས་འབད་དགོཔ་སྟེ་ལུ་མི་དེ་ལུ་ འཐུས་མི་ལོ་ཅིག་གིས་ དོན་ཚན་འདི་ མ་འོངས་
པའི་དོན་ལུ་ མེད་ཐབས་མེད་པ་ཅིག་ ཨིན་མ་ལས་བརྟེན་ དོན་ཚན་འདི་ རང་འཇགས་
བཞག་དགོཔ་དང་ ཕྱིར་བཏོན་ ཡང་ན་ གོས་དོན་འོས་འཆོམས་ཀྱི་དོན་ཚན་ཚུ་ དབྱེ་
ཁག་ཕྱེ་སྟེ་བཟོ་དགོཔ་སྟེ་ གསུང་གོས་མང་རབས་ཅིག་གནང་པའི་མཐའ་མར་ ཚོགས་
ཁང་གིས་ གོས་དོན་འོས་འཆོམས་ཀྱི་དོན་ཚན་ཁག་ ༡༥ ཡོད་མི་ཚུ་ དབྱེ་ཁག་ཕྱེ་སྟེ་
བཟོ་ནི་ལུ་ ཚོགས་དམངས་ལས་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་མེད་ ཕུག་ཡར་སེང་གིས་གཟིགས་པ་ད་
ཕྱེད་མང་གིས་ རྒྱབ་སྐྱོར་མ་ཐོབ་ལས་བརྟེན་ དོན་ཚན་ ༡༥ དེ་ཚུ་ རང་འཇགས་བཞག་
ཡོད་པའི་གུར་ དོན་ཚན་དེར་ ཕྱིར་བཏོན་འབད་ནི་ལུ་ཡང་ ཕྱེད་མང་གིས་ རྒྱབ་སྐྱོར་མ་
ཐོབ་ལས་བརྟེན་ གོས་དོན་འོས་འཆོམས་ཀྱི་དོན་ཚན་ཚུ་ ཚོགས་རྒྱུད་གིས་ཕུལ་དོ་བཟུམ་
སྟེ་ རང་འཇགས་བཞག་ནི་གུར་ གོས་ཚོད་གུབ་ཅི།

Likewise, while reporting on the new annexure being incorporated for the procedure of electing the Chairperson and the Deputy Chairperson of the Committees under section 320 of the Procedure, the recommendation was endorsed by the House.

While ascertaining support on the Rules of Procedure (Amendment) of the National Assembly of Bhutan 2022 it was adopted with two third majority support of 34 “Yes” votes, 1 “No”, and 3 “Abstain” out of 38 members present and voting.

3.2 First and Second Reading of Fiscal Incentives (Amendment) Bill of Bhutan 2022

On the 9th Day of the 4th Month of the Water Male Tiger Year, corresponding to 8 June 2022 the member in-Charge of the Bill, the Finance Minister moved the motion for the first and second reading of the Fiscal Incentives (Amendment) Bill of Bhutan 2022. The House following the deliberation referred the Bill to the Legislative Committee for review and directed the Committee to present its review report for the third reading on 17 June 2022.

དེལས་ བྱ་བའི་གནད་སྟོང་ (འཕྱི་སྟོན་) གྱི་དོན་ཚན་ ༣༢༠ པའི་ནང་གསལ་ ཚོགས་
 རྒྱུ་གི་ཁྲི་འཛིན་དང་ ཁྲི་འཛིན་འོག་མ་ཚུ་གི་ བཅག་འཐུའི་བྱ་རིམ་གྱི་དོན་ལུ་ ཟུར་
 སྒྲགས་གསར་པ་ཅིག་ ཟིན་བྲིས་འཐབ་ཡོད་པའི་ སྟན་ལུ་ཕུལ་མི་འདི་གར་ མ་བརྟུབ་
 རྒྱུ་འགལ་སྟེ་ལུ་མི་ ག་ཡང་ མ་འཐོན་མ་ལས་བརྟེན་ ཚོགས་ཁང་གིས་ དེ་བཞིན་ ཆ་
 འཛོག་མཛད་གནང་ཡི།

མཇུག་ར་ ཚོགས་ཁང་གིས་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུའི་བྱ་བའི་གནད་སྟོང་(འཕྱི་སྟོན་)
 ༢༠༢༢ ཚན་མ་འདི་ ཡོངས་རྫོགས་སྟེ་ ཆ་འཛོག་འགྲུབ་ནིའི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་སྐྱེར་ཡོད་མེད་
 རྒྱལ་བསྐྱར་ཐོག་ལས་གཟིགས་པ་ད་ རྒྱལ་བསྐྱར་ཚོགས་གྲལ་འཐུས་མི་ཡོངས་བསྐྱེམས་
 ༣༥ ཡོད་ས་ལས་ འཐུས་མི་ ༣༤ གིས་བརྟུབ་དང་ ༡ གིས་མ་བརྟུབ་ ༣ གྱིས་
 འཛེམས་བཞུགས་ཏེ་ བྱེད་མང་གི་ཐོག་ལས་ ཚོགས་འདུའི་བྱ་བའི་གནད་སྟོང་(འཕྱི་སྟོན་)
 ༢༠༢༢ ཚན་མ་འདི་ ཆ་འཛོག་གྲུབ་གནང་ཡི།

༣.༢ འབྲུག་གི་དངུལ་འབྲེལ་སེམས་ཤུགས་མཐུན་ཀློན་གྱི་ (འཕྱི་སྟོན་) དཔྱད་ཡིག་ ༢༠༢༢ ཚན་མའི་ ལྷག་ཐེངས་དང་པ་དང་གཉིས་པ།

གནམ་ལོ་རྒྱུ་ཕོ་སྟག་ལོ་ལྷ་ ༤ པའི་ཆེས་ ༧ ལུ་འམ་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ལྷ་ ༤ པའི་
 ཆེས་ ༥ ལུ་ དཔྱད་ཡིག་འགོ་འཛིན་པ་ དངུལ་རྩིས་སྟོན་པོ་གིས་ འབྲུག་གི་དངུལ་
 འབྲེལ་སེམས་ཤུགས་མཐུན་ཀློན་གྱི་ (འཕྱི་སྟོན་) དཔྱད་ཡིག་ ༢༠༢༢ ཚན་མའི་ ལྷག་
 ཐེངས་ དང་པ་དང་གཉིས་པའི་ གོས་དོན་ཕུལ་མི་དེ་གར་ ཚོགས་དམངས་ཀྱིས་ གསུང་
 གོས་གནང་སྟེ་ རོས་ལེན་གནང་པའི་ལུ་ལུ་ ཚོགས་ཁང་གིས་ ལྷག་ཐེངས་གསུམ་པའི་
 དོན་ལུ་ ཁྲིམས་བཟོའི་ཚོགས་རྒྱུང་གིས་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དེ་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ལྷ་ ༤
 པའི་ཆེས་ ༡༧ ལུ་ སྟན་ལུ་ཕུལ་དགོ་པའི་ བཀའ་རྒྱ་གནང་སྟེ་ གསུང་གོས་མཇུག་བསྟུ་
 གནང་ཡི།

Third Reading of the Fiscal Incentives (Amendment) Bill of Bhutan 2022

On the 18th Day of the 4th Month of the Water Male Tiger Year, corresponding to 17 June 2022 the Chairperson of the Legislative Committee, member from Bongo-Chapcha constituency submitted the Committee's review report on the Fiscal Incentives (Amendment) Bill of Bhutan 2022 for the third reading. She submitted that the manufacturing sector who earn their own convertible currency through export were eligible for full sales tax and customs duty exemption and those units which do not earn convertible currency were applied custom duty on the import of raw materials. She added that the Foreign Exchange Rules and Regulations adopted by the Royal Monetary Authority had no precondition of earning convertible currency to avail exemption of taxes.

The Chairperson submitted that the Government in order to give exemption on sales tax and customs duty to manufacturing sector has given a concession of 3 percent. However, before the rules on the Fiscal Incentives Act of Bhutan 2021 is enacted, the Foreign Exchange Rules and Regulations are revised in which the exemption on sales tax and customs duty is rendered irrespective of whether the manufacturing sector earns convertible currency through export or not. Hence the concession of 3 percent to those manufacturing sectors who do not earn convertible current is not

འབྲུག་གི་དངུལ་འབྲེལ་སེམས་ཤུགས་མཐུན་ཆེན་གྱི་ (འཕྲི་སྡོན་) དཔུང་ཡིག་ ༢༠༢༡
ཅན་མའི་ལྷན་ཐེངས་གསུམ་པ།

གནས་ལོ་ཚུལ་སྟག་ལོ་བླ་ ༤ པའི་ཆེས་ ༡༥ ལུའམ་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ཟླ ༤ པའི་
ཆེས་ ༡༧ ལུ་ ཁྲིམས་དོན་ཚུགས་ཆུང་གི་ཁྲི་འཛིན་ སྤྱི་སྤྱོད་སྤྱུགས་ཆ་འདེམས་ཁོངས་
འབྲུག་མི་གིས་ ཚུགས་ཁང་གི་ བཀའ་ཁྱུ་དང་འབྲེལ་ འབྲུག་གི་དངུལ་འབྲེལ་སེམས་
ཤུགས་མཐུན་ཆེན་གྱི་ (འཕྲི་སྡོན་) དཔུང་ཡིག་ ༢༠༢༡ ཅན་མའི་ ལྷན་ཐེངས་གསུམ་
པའི་ བསྐྱར་ཞིབ་སྟན་ཏུ་ཕུལ་མི་ནང་ འབྲུག་གི་དངུལ་འབྲེལ་སེམས་ཤུགས་མཐུན་ཆེན་
(འཕྲི་སྡོན་) ༢༠༢༡ ཅན་མའི་ དཔུང་ཡིག་ནང་གསལ་ལྟར་ ཅད་མ་དང་ བཙོང་ཁུལ་
དགོངས་ཡངས་དེ་ ཕྱིར་ཆོང་རྒྱབ་པའི་སྐབས་ ཕྱི་དངུལ་དང་ བརྗེ་སྐར་འབད་བརྟུབ་པའི་
རྟི་རུ་ བཟོ་གྲ་ཁང་འདི་ཚུ་ལུ་མ་གཏོགས་ གཞན་མི་བཟོ་གྲ་ཁང་ལུ་ དགོངས་ཡངས་
མེད་པ་མ་ཆད་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་ལས་དབང་འཛིན་གྱི་ ཕྱི་དངུལ་བརྗེ་སྐར་ བཅའ་ཡིག་
དང་སྤྲིག་གཞི་ ༢༠༢༠ ཅན་མ་དང་འབྲེལ་རུང་ ཕྱི་དངུལ་ བརྗེ་སྐར་འབད་བརྟུབ་པའི་རྟི་
རུ་ ཐོབ་ཐངས་འདི་ ཕྱིར་ཆོང་འཐབ་ད་ རྒྱང་མ་གཅིག་མ་གཏོགས་ གཞན་ལུ་མེད་པ་སྟེ་
བཟོ་སྟེ་འདུག་ཟེར་ཞུ་ཡི།

དེ་འབད་མ་ལས་བརྟེན་ དངུལ་ཕྱིས་ལྷན་ཁག་གི་ཁ་ཐུག་ལས་ ཅད་མ་དང་བཙོང་ཁུལ་
དེ་ ག་ར་ལུ་ ཙོག་འཐད་པ་སྟེ་ དགོངས་ཡངས་གནང་ནི་གི་དོན་ལུ་ ཅད་མ་དང་བཙོང་
ཁུལ་ བརྒྱ་ཆ་གསུམ་ དགོངས་ཡངས་གནང་ཡོད་པ་དང་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༡ ལུ་ དངུལ་
འབྲེལ་སེམས་ཤུགས་མཐུན་ཆེན་ བཅའ་ཡིག་འདི་ འཕྲི་སྡོན་ མ་འབད་མ་ལས་བརྟེན་
ཕྱི་དངུལ་བརྗེ་སྐར་འབད་བརྟུབ་པའི་ རྟི་རུ་འཐོབ་ཐངས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་འདི་ སྐར་ཡོད་
པའི་གྲར་ ཕྱིར་ཆོང་འཐབ་ད་ ཅད་མ་དང་བཙོང་ཁུལ་གཉིས་ཀྱི་ཁུལ་ དགོངས་ཡངས་
བཀོད་དེ་ཡོད་པ་ལས་བརྟེན་ དངུལ་ཕྱིས་ལྷན་ཁག་གི་ཁ་ཐུག་ལས་ ཕམ་ཆག་ བརྒྱ་ཆ་ ༣
དེ་ བཀའ་དགོཔ་མེད་པའི་ ཞུ་བ་ཕུལ་བའི་ཁར་ གཞུང་གིས་ འབྲུག་གི་དངུལ་འབྲེལ་

applicable due to which the Government has proposed to repeal section 56.1 of the Fiscal Incentives Act of Bhutan 2021. She added that the Committee accepts the Bill as proposed by the Government and urged the House to support the same.

While ascertaining support on the Bill through show of hands, the House unanimously supported the Bill and the House concluded the deliberation on the Bill after resolving to vote on the Bill on 20.06.2022 as per the due legislative procedure.

Adoption of Fiscal Incentives (Amendment) Bill of Bhutan 2022

On the 22nd Day of the 4th Month of the Water Male Tiger Year, corresponding to 20 June 2022 the member In-Charge of the Bill, the Finance Minister submitted that only one section was proposed for amendment and would need for such amendment in the future depending on the changing time and economic situation of the country. Moreover, the Minister submitted that the Bill was expected to strengthen and develop private sectors. And as it was deliberated extensively in the House, the Minister urged for the support of the House in adopting the Bill.

While ascertaining the support of the House on the Bill, the Bill was adopted with the unanimous support of all 44 Members present

སེམས་ཤུགས་མཐུན་རྒྱུན་དཔུང་ཡིག་གི་ རྟོན་ཚན་ ༥༤.༡ པ་འདི་ ཕྱིར་བརྟན་མཛད་
གནང་པ་ཅིན་ བྱ་སྟབས་བདེན་ཅི་ཡིན་པའི་ གྲོས་འཆར་ཕུལ་མི་དེ་ལུ་ ཚྲིགས་རྒྱུ་གིས་
ངོས་ལེན་ཕུལ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་ ཚྲིགས་དམངས་ཀྱིས་ཡང་ དེ་བཞིན་ རྒྱབ་སྐྱོར་མཛད་
གནང་དགོ་པའི་ཞུ་བ་ཕུལ་ཡི།

དེ་ལུ་ ཚྲིགས་ཁང་གིས་ ཚྲིགས་དམངས་ལས་ དཔུང་ཡིག་འདི་ལུ་ རྩིས་ལེན་ཡོད་མེད་
ཕྱག་ཡར་སེང་གིས་གཟིགས་པ་ད་ ཚྲིགས་དམངས་ཡོངས་ཀྱིས་ རྒྱབ་སྐྱོར་མིལ་བུམ་གནང་
སྟེ་ དཔུང་ཡིག་འདི་ ཚྲིགས་ཁང་གི་ལས་ལུགས་དང་འཁྲིལ་ སྤྱི་ཁྱོད་ཀྱི་ཆོས་ ༡༠ ལུ་
རྒྱན་བསྐྱར་ཐོག་ལས་ ཆ་འཛོག་གྲུབ་ནི་ཡིན་པའི་ གསལ་བསྐྱགས་མཛད་དེ་ གསུང་གོས་
མཐུག་བསྟུ་གནང་ཡི།

འབྲུག་གི་དངུལ་འབྲེལ་སེམས་ཤུགས་མཐུན་རྒྱུན་གྱི་ (འཕྲི་སྟོན་) དཔུང་ཡིག་ ༢༠༢༢ ཅན་མའི་ཆ་འཛོག།

གནས་ལོ་རྒྱུ་ལོ་ལྔ་ལོ་ལྔ་ ༤ པའི་ཆོས་ ༢༢ ལུ་འཕམ་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ལྷ ༤ པའི་
ཆོས་ ༡༠ ལུ་ དཔུང་ཡིག་འགོ་འཛིན་པ་ དངུལ་རྩིས་སྟོན་པོ་གིས་ འབྲུག་གི་དངུལ་
འབྲེལ་སེམས་ཤུགས་མཐུན་རྒྱུན་ (འཕྲི་སྟོན་) དཔུང་ཡིག་ ༢༠༢༢ ཅན་མ་འདི་ནང་ལུ་
རྟོན་ཚན་ གཅིག་རྒྱུང་མ་གཅིག་ འཕྲི་སྟོན་འབད་ཡོད་མི་དེ་ཡང་ དུས་ཀྱི་འཕོ་འགྱུར་དང་
དཔལ་འབྱོར་གྱི་གནས་སྟངས་དང་བསྟུན་ གཞུང་གིས་ སྐར་སྟེ་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཕུལ་ཐབས་
ལུ་དམིགས་ཏེ་ བྱལ་ལས་ འཕྲི་སྟོན་འབད་དགོ་པ་ འཐོན་སྤེལ་ནི་དང་ ད་རེས་ འཕྲི་
སྟོན་འབད་ཡོད་པའི་ཁེ་ཕན་དེ་གིས་ སྐར་སྟེ་ཚུ་ གོང་འཕེལ་འགྱུ་རྒྱལ་པའི་ རེ་བ་དང་
གཅིག་ཁར་ ཚྲིགས་དམངས་ཀྱིས་ དཔུང་ཡིག་འདི་གུར་ གསུང་གོས་ཞིབ་ཞིབ་གནང་
ཡོད་པ་བཞིན་དུ་ ཆ་འཛོག་མཛད་གནང་དགོ་པའི་ གྲོས་རྟོན་ཕུལ་ཡི།

དེ་ལུ་ ཚྲིགས་ཁང་གིས་ དཔུང་ཡིག་འདི་ལུ་ ཚྲིགས་དམངས་ལས་ རྩིས་ལེན་ཡོད་
མེད་ རྒྱན་བསྐྱར་ཐོག་ལས་གཟིགས་པ་ད་ རྒྱན་བསྐྱར་ཚྲིགས་གཡེལ་ཡོད་པའི་ འབྲུས་མི་

and voting. The Bill was declared as Money Bill and it shall be presented to the National Council.

3.3 First and Second Reading of the Goods and Services Tax (Amendment) Bill of Bhutan 2022

On the 9th Day of the 4th Month of the Water Male Tiger Year, corresponding to 8 June 2022 the member in-Charge of the Bill, the Finance Minister moved the motion for the first and second reading of the Goods and Services Tax (Amendment) Bill of Bhutan 2022. The House following the deliberation referred the Bill to the Legislative Committee for review and directed the Committee to present its review report to the House for the third reading on 17 June 2022.

Third Reading of the Goods and Services Tax (Amendment) Bill of Bhutan 2022

On the 18th Day of the 4th Month of the Water Male Tiger Year, corresponding to 17 June 2022 during the third reading on the Goods and Services Tax (Amendment) Bill of Bhutan 2022, the Chairperson of the Legislative Committee, member from Bongo-Chapcha constituency presented the Committee's recommendation. She stated that the Committee has undertaken consultative meetings with the Ministry of Finance and the officials from department of trade or customs. She added that as the enforcement of the taxation

ཡོངས་བསྐྱོམས་ ༤༤ གིས་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཤིལ་བྱམ་གནང་སྟེ་ དཔུང་ཡིག་འདི་ ཆ་འཛིག་
གྲུབ་ལྷལ་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་སྡེ་ལུ་ ཉི་རུའི་དཔུང་ཡིག་སྟེ་ སྤུལ་ནི་ཨིན་པའི་ གསལ་
བསྐྱུགས་མཛད་དེ་ གསུང་གོས་མཆུག་བསྟུ་གནང་ཡི།

**༣.༣ འབྲུག་གི་ཅཆས་དང་ཞབས་ཉོག་ཁྲལ་གྱི་ (འཕྲི་སྡོན་) དཔུང་ཡིག་ ༢༠༢༢ ཅན་མའི་
ལྷག་ཐེངས་དང་པ་དང་གཉིས་པ།**

གནམ་ལོ་རྒྱུ་སྟག་ལོ་ཟླ་ ༤ པའི་ཆེས་ ༩ ལུ་འམ་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༤ པའི་
ཆེས་ ༥ ལུ་ དཔུང་ཡིག་འགོ་འཛིན་པ་ དངུལ་རྩིས་སློན་པོ་གིས་ འབྲུག་གི་ཅཆས་དང་
ཞབས་ཉོག་ཁྲལ་གྱི་ (འཕྲི་སྡོན་) དཔུང་ཡིག་ ༢༠༢༢ ཅན་མའི་ ལྷག་ཐེངས་ དང་པ་
དང་གཉིས་པའི་ གོས་དོན་སྤུལ་མི་དེ་གུར་ ཚོགས་དམངས་ཀྱིས་ གསུང་གོས་གནང་སྟེ་
ངོས་ལེན་གནང་པའི་ལྷལ་ལུ་ ཚོགས་ཁང་གིས་ ལྷག་ཐེངས་གསུམ་པའི་དོན་ལུ་ ཁྲིམས་
བཟོའི་ཚོགས་རྒྱུ་གིས་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དེ་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༤ པའི་ཆེས་ ༡༧
ལུ་ ལྷན་ཁུ་སྤུལ་དགོ་པའི་བཀའ་རྒྱ་གནང་སྟེ་ གསུང་གོས་མཆུག་བསྟུ་གནང་ཡི།

**འབྲུག་གི་ཅཆས་དང་ཞབས་ཉོག་ཁྲལ་གྱི་ (འཕྲི་སྡོན་) དཔུང་ཡིག་ ༢༠༢༢ ཅན་མའི་
ལྷག་ཐེངས་གསུམ་པ།**

གནམ་ལོ་རྒྱུ་སྟག་ལོ་ཟླ་ ༤ པའི་ཆེས་ ༡༥ ལུ་འམ་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༤ པའི་
ཆེས་ ༡༧ ལུ་ ཁྲིམས་དོན་ཚོགས་རྒྱུ་གི་ཁྲི་འཛིན་ སྤྱོད་སྤྱོད་སྐྱབས་ཆ་འདེམས་ཁོངས་
འབྲུས་མི་གིས་ ཚོགས་ཁང་གི་ བཀའ་རྒྱ་དང་འབྲེལ་ འབྲུག་གི་ཅཆས་དང་ཞབས་ཉོག་
ཁྲལ་གྱི་ (འཕྲི་སྡོན་) དཔུང་ཡིག་ ༢༠༢༢ ཅན་མའི་ ལྷག་ཐེངས་གསུམ་པའི་ བསྐྱར་
ཞིབ་སྤྲུལ་ཁུ་སྤུལ་མི་ནང་ ཚོགས་རྒྱུ་གིས་ འབྲེལ་ཡོད་དངུལ་རྩིས་ལྷན་ཁག་དང་ ཅ་
དམ་ཡིག་ཚང་གི་འགོ་དཔོན་རྒྱ་དང་གཅིག་ཁར་ གོས་བསྐྱུན་མཛད་ཡོད་པ་མ་ཚད་ དཔུང་
ཡིག་འདི་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༧ པའི་ཆེས་ ༡ ལས་ འགོ་བཟུང་ བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་
དགོ་པ་སྟེ་ སྤྱི་ཚོགས་ཀྱིས་ ཆ་འཛིག་གྲུབ་པའི་ལྷལ་ལུ་ གཞུང་གི་ཁ་ཐུག་ལས་ ཅཆས་

system is from 1 July 2022 as per the Act, the Government also has the integrated taxation system in place.

The Chairperson stated that, although the taxation system is in place, certain important parts for the taxation system is yet to complete and to avoid lapses in the income through taxes, she informed the House that the Committee recommends to further defer the Bill's implementation date although the Government proposed to defer till 1 July 2024.

While ascertaining support on the motion moved in the House which reads “Comes into force when the goods and services tax system is ready and from the day the Parliament approves for enforcement” the House unanimously endorsed the motion through show of hands. The Speaker informed the House that the Bill will be put to vote on 20 June 2022 as per the due legislative procedure and the deliberation on the Bill concluded.

Adoption of the Goods and Services Tax (Amendment) Bill of Bhutan 2022

On the 22nd Day of the 4th Month of the Water Male Tiger year, corresponding to 20 June 2022 the member in-Charge of the Bill, the Finance Minister submitted that the transformation in the goods and services tax system was imperative for the nation.

དང་ཞབས་རྟོག་ཁྲལ་དང་འབྲེལ་བའི་ གློག་རིག་གི་མཉམ་ཆས་ཚུ་ བཟོ་ཆར་རྟེ་འདུག་
ཟེར་ལྟ་ཡི།

ཨིན་རུང་ དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ དགོས་མཁའི་ཅ་ཆས་ ཁག་ཆེ་རྟོག་རྟོ་ཚུ་ ཚུད་མ་ཚུགས་
པའི་གྲར་ འོང་འབབ་ཁྲལ་ འཛག་ལུས་ཤོར་ནི་གི་ཉེན་ཁ་དང་ ཕྱིས་ཞིབ་གྱི་ལམ་ལུགས་
ཚུ་ཡང་ ག་ར་ ཆ་ཆང་སྟེ་ཚུད་དགོས་ལས་བརྟེན་ དཔུང་ཡིག་འདི་ སྤྱི་ལོ་ ༡༠༡༥ ཟླ་
༡ པའི་ཆོས་ ༡ ལས་ འགོ་བཟུང་ བསྟར་སྤྱོད་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ བསྟར་སྤྱོད་ཆོས་
གངས་དེ་ སར་འགྲངས་འབད་དགོ་པའི་ ལུ་བ་ཕུལ་མི་དེ་ལུ་ ཆོགས་དམངས་ལས་
བསྐྱར་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ གཞུང་གིས་ལུས་དོན་ལྟར་ བསྟར་སྤྱོད་ཆོས་གངས་ སར་
འགྲངས་འབད་ཚུགས་པ་ཅིན་ བྱ་སྟབས་བདེ་ནི་ཨིན་པའི་ རེས་ཤེས་འདྲོངས་ཡོད་པ་ལས་
བརྟེན་ ཆོགས་དམངས་གྱིས་ཡང་ དེ་བཞིན་ རོས་ལེན་དང་ རྒྱབ་སྐྱོར་མཛད་གནང་དགོ་
བའི་ ལུ་བ་ཕུལ་ཡི།

དེ་ལས་ ཆོགས་ཁང་གིས་ འབྲུག་གི་ཅ་ཆས་དང་ཞབས་རྟོག་ཁྲལ་གྱི་ (འཕྲི་སྟོན་) དཔུང་
ཡིག་ ༡༠༡༡ ཅན་མའི་ཐད་ཁར་ གཞུང་གི་ གློག་རིག་དང་འབྲེལ་བའི་ ཅ་ཆས་ཚུ་
ནམ་ ག་སྤྱི་ཚུད་པ་ཅིག་ སྤྱི་ཆོགས་གྱིས་ ཆ་འཛག་གྲུབ་པའི་ཆོས་གངས་ལས་ འགོ་
བཟུང་ བསྟར་སྤྱོད་འབད་དགོ་ཟེར་བའི་ གོ་ས་འབྲུལ་ཕུལ་མི་དེ་ལུ་ ཆོགས་དམངས་ལས་
རོས་ལེན་ཡོད་མེད་ ཕུག་ཡར་སང་གིས་གཟིགས་པ་ད་ ཆོགས་དམངས་ཡོངས་གྱིས་ དེ་
བཞིན་ རོས་ལེན་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་སྟེ་ དཔུང་ཡིག་གི་ཆ་འཛག་རོ་མ་འདི་ ལམ་ལུགས་
དང་འབྲེལ་ སྤྱི་ཟླ་འདི་གི་ཆོས་ ༡༠ ལུ་ རྒྱུ་བསྐྱར་ཐོག་ལས་ མཛད་གནང་ནི་ཨིན་པའི་
གསལ་བསྐྱགས་ཕུལ་རྟེ་ གསུང་གོས་མཇུག་བསྟུན་གནང་ཡི།

**འབྲུག་གི་ཅ་ཆས་དང་ཞབས་རྟོག་ཁྲལ་གྱི་ (འཕྲི་སྟོན་) དཔུང་ཡིག་ ༡༠༡༡ ཅན་མའི་ཆ་
འཛག་།**

གནམ་ལོ་ཚུ་ཕོ་སྟག་ལོ་ཟླ་ ༥ པའི་ ༡༡ ལུ་འམ་ སྤྱི་ལོ་ ༡༠༡༡ ཟླ་ ༤ པའི་ ཆོས་
༡༠ ལུ་ དཔུང་ཡིག་འགོ་འཛིན་པ་ དཔུལ་ཕྱིས་སྟོན་པོ་གིས་ ཅ་ཆས་དང་ཞབས་རྟོག་

However, as there was some issue with the system development, he urged the House for the deferment of its implementation and sought the House's support.

While ascertaining support on the Bill, the House adopted the Goods and Services Tax (Amendment) Bill of Bhutan 2022 with the majority support of 38 “Yes” votes, 2 “No” votes, 1 “Abstaining” out of 41 members present and voting. No member opted to raise the dissenting opinion and the deliberation was concluded.

3.4 Third reading of the Forest and Nature Conservation Bill of Bhutan 2021

On the 11th Day of the 4th Month of the Water Male Tiger Year, corresponding to 10 June 2022 the Chairperson of the Environment and Climate Change Committee, member from Draagteng-Langthil constituency presented the Committee's review report for the third reading on the Forest and Nature Conservation Bill of Bhutan 2021. He stated that the Committee met with 10 relevant stakeholders within Thimphu and met with the Dzongkhag Administrations, Community Forests, regional offices, Local Government leaders, members of the community forests, management of the industries, dredgers, and management of the mining industries of 7 Dzongkhags.

ཐལ་གྱི་གཞི་སྐྱར་འདི་ལག་ཆེ་ཤོས་ཅིག་ཨིན་མ་ལས་ཐལ་གྱི་རིས་ལུགས་ནང་དུ་མ་
གྲ་ཅིག་བྱ་སྟབས་མ་བདེས་ཐོན་མ་ལས་བརྟེན་ཏེ་བསྐྱར་སྦྱོད་ཀྱི་ཆོས་གངས་དེ་ཡང་
འགྲངས་འབད་དགོཔ་སྟེ་ཁྱུ་བ་ཕུལ་མ་བཞིན་དུ་ཆོགས་དམངས་ཀྱིས་ཡང་དེ་བཞིན་
རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་སྟེ་གསུང་གོས་ཞིབ་ཞིབ་གནང་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་ཆ་འཛིན་མཛད་གནང་
དགོ་པའི་གོས་དོན་ཕུལ་ཡི།

དེ་ལུ་ཆོགས་ཁང་གིས་དཔྱད་ཡིག་འདི་ལུ་ཆོགས་དམངས་ལས་ངོས་ལེན་ཡོད་མེད་
རྒྱན་བསྐྱར་ཐོག་ལས་གཟིགས་པ་ད་རྒྱན་བསྐྱར་ཆོགས་གཡ་ཡོད་པའི་འཐུས་མི་ཡོངས་
བསྐྱོམས་ ༤༡ ལས་འཐུས་མི་ ༣༥ ཀྱིས་བཏུབ་དང་ ༥ ཀྱིས་མ་བཏུབ་དེ་ལས་ ༡
གིས་འཛེམས་བཞུགས་ཏེ་མང་མོས་ཐོག་ལས་དཔྱད་ཡིག་འདི་ཆ་འཛིན་གྲུབ་པའི་ཤུལ་
ལུ་ཐ་དད་ཀྱི་བསམ་འཆར་ཁྱུ་ནིའི་གོ་སྐབས་གནང་མ་ད་ཁྱུ་མི་ག་ཡང་མེད་པ་ལས་
གསུང་གོས་མཇུག་བསྟུ་གནང་ཡི།

**༣.༤ འཐུག་གི་ནགས་ཆལ་དང་རང་བཞིན་ཉམས་སྲུང་དཔྱད་ཡིག་ ༢༠༡༡ ཅན་མའི་ལྷག་
ཐངས་གསུམ་པའི་གོས་ཆོད།**

གནས་ལོ་རྒྱུ་ལོ་སྟེན་ ༤ པའི་ཆོས་ ༡༡ ལུ་འམ་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༢ ཟླ ༤ པའི་
ཆོས་ ༡༠ ལུ་མཐའ་འཁོར་དང་གནས་གཤིས་འགྱུར་བའོས་ཆོགས་རྒྱུད་གི་ཁྲི་འཛིན་
བླག་སྟེང་གླང་མཐིལ་འདེམས་ཁོངས་ཀྱི་འཐུས་མི་གིས་འཐུག་གི་ནགས་ཆལ་དང་རང་
བཞིན་ཉམས་སྲུང་དཔྱད་ཡིག་ ༢༠༡༡ ཅན་མའི་ལྷག་ཐངས་གསུམ་པའི་བསྐྱར་ཞིབ་
སྟན་ཁྱུ་ཕུལ་མི་ནང་ཆོགས་རྒྱུད་གིས་དཔྱད་ཡིག་འདི་ལུ་བསྐྱར་ཞིབ་གནང་སྐབས་ཐིམ་
ཕུག་ལས་འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྟེ་ ༡༠ དང་རྫོང་ཁག་ ༡ གྱི་རྫོང་ཁག་བདག་སྐྱོང་དེ་
ལས་ནགས་ཆལ་མངའ་སྟེ་ལུང་ཕྱོགས་ཡིག་ཆང་ས་གནས་གཞུང་གི་འགོ་ཁྲིད་པ་གྲོང་
སྟེ་ནགས་ཆལ་གྱི་འཐུས་མི་རྫོང་ཁག་ནང་གི་བཟོ་གྲུ་ཁང་རྒྱ་གི་ཆོ་བདག་ས་ཐོག་བསྟུ་
ལེན་པ་དང་དེ་ལས་གཏོར་ཁ་ལས་སྟེ་རྒྱ་ཆུ་དང་གོས་བསྟར་མཐིལ་ཕྱིན་སྟེ་འབད་ཡོད་པ་
དང་།

He added that the Bill tabled contains provisions regarding water and waste management, wood based industries, and the human-wildlife conflict management, which were not captured in the Forest and Nature Conservation Act of Bhutan 1995.

The House deliberated thoroughly on the provisions of the Bills and concluded the deliberation on the Bill. **(On the 25th Day of the 4th Month of the Water Male Tiger Year, corresponding to 23 June 2022)**

Adoption of the Forest and Nature Conservation Bill of Bhutan 2021

On the 26th Day of the 4th Month of the Water Male Tiger Year, corresponding to 24 June 2022 the member in-charge of the Bill, the Minister for Agriculture and Forests moved the motion for the adoption of the Forest and Nature Conservation Bill of Bhutan 2021 as per the due legislative procedure. While ascertaining support on the Bill, it was adopted with the majority support of 38 “Yes” votes, 2 “No”, and 2 Abstaining out of 42 members present and voting.

Subsequently in the dissenting opinion, the member from Khar-Yurung constituency stated that she could not support the Bill as the Bill was adopted with a provision allowing the land owners to lay traps and snares as a measure to manage human-wildlife

དེམ་ཚད་ འབྲུག་གི་ནགས་ཚལ་དང་རང་བཞིན་སྤངས་སྐྱོབ་ཀྱི་བཅའ་ཁྲིམས་ ༡༩༩༥ ཅན་
མའི་ནང་མེད་པའི་ འོན་ཚན་ དཔེར་ན་ རྒྱ་དང་ ཕྱགས་སྟིགས་འཛིན་སྐྱོང་ དེལས་ ཤིང་
ལས་བརྟེན་པའི་བཟོ་གྲུ་ཁང་རྒྱ་དང་ མི་དང་ རི་དྲགས་སེམས་ཅན་བར་གྱི་ དཀའ་ངལ་
ལ་སོགས་པའི་དོན་ཚན་ཚན་ཚུ་ཡང་ ད་རེས་ཀྱི་ དཔུང་ཡིག་འདི་ནང་ འཁོད་ཡོད་པའི་
སྟན་ལུ་རྒྱ་ རྒྱས་པར་ཕུལ་ཡི།

དེལས་ ཚོགས་དམངས་ཀྱིས་ དཔུང་ཡིག་འདི་གི་ དོན་ཚན་རེ་རེ་བཞིན་ཏུ་གྲུ་ གསུང་
གོས་རྒྱ་ མཐིལ་ཕྱིན་སྟེ་གནང་སྟེ་ ལྷག་ཐེངས་གསུམ་པའི་གསུང་གོས་མཚུག་བསྐྱུ་གནང་
ཡི།

འབྲུག་གི་ནགས་ཚལ་དང་རང་བཞིན་ཉམས་སྤངས་དཔུང་ཡིག་ ༡༠༡༡ ཅན་མའི་ཆ་འཛོགས།

གནམ་ལོ་རྒྱ་ལོ་སྟག་ལོ་ཟླ་ ༥ པའི་ཆེས་ ༡༤ ལུ་འཕམ་ སྤྱི་ལོ་ ༡༠༡༡ ཟླ་ ༤ པའི་ཆེས་
༡༥ ལུ་ དཔུང་ཡིག་འགོ་འཛིན་པ་ སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་སྟོན་པོ་གིས་ ཁྲིམས་བཟོའི་
ལམ་ལུགས་དང་འཁྲིལ་ འབྲུག་གི་ནགས་ཚལ་དང་ རང་བཞིན་ཉམས་སྤངས་དཔུང་ཡིག་
༡༠༡༡ ཅན་མ་ ཆ་འཛོགས་གནང་དགོ་པའི་ གོས་དོན་ཕུལ་མ་བཞིན་ཏུ་ ཚོགས་ཁང་གིས་
དཔུང་ཡིག་འདི་ལུ་ ཚོགས་དམངས་ལས་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་མེད་ རྒྱན་བསྐྱར་ཐོག་ལས་
གཟིགས་པ་ད་ རྒྱན་བསྐྱར་ཚོགས་གཤམ་ འཕུས་མི་ཡོངས་བསྟོམས་ ༤༡ ཡོད་ས་ལས་
འཕུས་མི་ ༣༤ ཀྱིས་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་པ་དང་ འཕུས་མི་ ༧ ཀྱིས་འཛེམས་བཞུགས་ ༡
ཀྱིས་མ་བརྟུབ་སྟེ་ ཚོགས་རྒྱན་གནང་སྟེ་ དཔུང་ཡིག་འདི་ ཆ་འཛོགས་མཛེད་གནང་ཡི།

དེ་གི་ཤུལ་ལས་ མཁར་གཡུ་རུང་འདེམས་ཁོངས་ཀྱི་འཕུས་མི་གིས་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཕུལ་མ་
རྒྱགས་པའི་ ཐ་དད་ཀྱི་བསམ་འཆར་ལུ་མི་ནང་ དཔུང་ཡིག་འདི་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་ ཕུལ་མ་
རྒྱགས་པའི་ གནད་དོན་འདི་ཡང་ དཔུང་ཡིག་ནང་ རི་དྲགས་སེམས་ཅན་གྱིས་ ལོ་ཐོག་
མེད་པ་གཏང་པ་ཅིན་ ཐབས་ལམ་སོ་སོར་བརྟོན་ནི་མེན་པ་ མི་རྒྱ་གིས་ ཉིང་བཀལ་ཏེ་
བསད་ཚོགས་སྟེ་བཟོ་གནང་མ་ལས་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཕུལ་མ་རྒྱགས་པའི་ ལུ་བ་ཕུལ་བའི་ཤུལ་

conflict. The deliberation was concluded after Speaker declared that the Bill will now be presented to the National Council.

3.5 First and second readings of the Tourism Levy Bill of Bhutan 2022

On the 22nd Day of the 4th Month of the Water Male Tiger year, corresponding to 20 June 2022, the member In-Charge of the Bill, Minister of Finance moved the motion for the first and second reading of the Tourism Levy Bill of Bhutan 2022. After the introduction of the Bill by the Minister, the House unanimously through show of hands granted leave for the introduction and deliberation on the Bill.

During the second reading, while presenting the principle and statement of objects and reasons of the Bill, the Minister submitted that the transformation under the Government initiated from 2020, however, following the pandemic the Government based on the present and long term benefits and as an initiative of transformation, the Bill was presented to increase the sustainable development fee paid by a tourist from US\$ 65 to US\$ 200.

The Minister stated that the tourism policy initiated in 1991 with the Minimum Daily Package Rate (MDPR) at US\$ 250 in which it also included the US\$ 65 of sustainable development fee, had not

ལུ་ ཚླགས་དཔོན་གྱིས་ དཔུང་ཡིག་འདི་ བསྐྱར་ཞིབ་གྱི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚླགས་སྟེ་
ལུ་ སྤུལ་ནི་ཨིན་པའི་ གསལ་བསྐྱགས་གནང་སྟེ་ གསུང་གོས་མཚུག་བསྐྱ་གནང་ཡི།

**༡.༥ འབྲུག་གི་བཟོ་བཤུལ་བསྐྱ་སྒྲུབ་གི་དཔུང་ཡིག་ ༡༠༡༡ ཅན་མའི་ལྷ་ག་ཐེངས་དང་པ་དང་
གཉིས་པ།**

གནམ་ལོ་རྒྱུ་ལོ་ལྔ་པའི་ ༡༡ ལུ་འམ་ སྤྱི་ལོ་ ༡༠༡༡ ལྷ་ ༤ པའི་ཆེས་
༡༠ ལུ་ དཔུང་ཡིག་གི་འགོ་འཛིན་པ་ དུལ་ཅིས་སྟོན་པོ་གིས་ འབྲུག་གི་བཟོ་བཤུལ་
བསྐྱ་སྒྲུབ་གི་དཔུང་ཡིག་ ༡༠༡༡ ཅན་མའི་ ལྷ་ག་ཐེངས་དང་པའི་ རོ་སྟོན་དང་ ཆ་འཛོག་
གི་གོས་དོན་སྤུལ་མི་དེ་ལུ་ ཚླགས་དམངས་ཀྱིས་ ཕྱག་ཡར་སེང་ཐོག་ལས་ གསུང་གོས་
གནང་ནི་ལུ་ རོས་ལེན་མཛད་གནང་ཡི།

དེ་གི་ཤུལ་ལས་ དཔུང་ཡིག་འགོ་འཛིན་པ་གིས་ ལྷ་ག་ཐེངས་གཉིས་པ་ དཔུང་ཡིག་གི་
གཞི་རྩ་དང་ རྒྱལ་ཁྲངས་སྤུལ་མི་ནང་ བཅའ་ཁྲིམས་འདི་དང་འབྲེལ་ གཞུང་གིས་ གཞི་
རྒྱུར་གྱི་རིམ་ལུགས་དང་ ལམ་ལུགས་འདི་ སྤྱི་ལོ་ ༡༠༡༠ ལས་འགོ་བཟུང་ ལྷ་དུམ་
ག་རེ་འབད་ནི་ འགོ་བཙུགས་ཏེ་ཡོད་རུང་ ནད་ཡམས་ ཐོན་ཚར་བའི་ཤུལ་ལུ་ མནོ་
བསམ་ གོ་ཡངས་དྲགས་གྱི་ཐོག་ལས་ རྒྱལ་ཁབ་གྱི་ འཕམ་ཕྱགས་གཉིས་ཀྱི་མཐའ་
དོན་ལུ་ གཞི་རྒྱུར་གསར་བཏོད་གྱི་ལམ་ལུགས་དང་འགྱུར་བ་དེ་རྒྱ་ འཕམ་མཁྱོགས་ར་
འགོ་བཙུགས་ཚུགས་པ་ཅིན་ མ་འོངས་ རང་མགོ་རང་འབྲོངས་ལུ་ཕན་ལྷབས་སྟོན་འབད་
ར་ འབྱུང་ནི་ཨིན་མི་ལུ་གཞིར་བཞག་སྟེ་ བཟོ་བཤུལ་ལས་བརྟེན་པའི་ ཡུན་བརྟན་གོང་
འཕེལ་གྱི་འཐུས་ ཡུ་ཨེས་ཾོ་ལར་ ༤༥ ལས་ ༡༠༠ གྱར་ ཡར་སེང་འབད་ནི་འདི་ ཨིན་
ཟེར་བྱ་ཡི།

སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལུ་ བཟོ་བཤུལ་གྱི་སྲིད་བྱས་དེ་ འགོ་བཙུགས་ཞིན་མ་ལས་ ད་རྒྱུན་ལོ་རོ་
༡༠ དེ་ཅིག་གི་རིང་ བསྐྱར་ཞིབ་མ་འབད་བར་ལུས་མི་དེ་ དུས་གྱི་འཕོ་འགྱུར་དང་འབྲེལ་
བསྐྱར་ཞིབ་འབད་ཞིན་མ་ལས་ ཉིན་ལྷར་སྐྱེ་འཐུས་ཉུང་མཐའ་བཀའ་སྟོལ་ཡོད་པའི་ ཡུ་
ཨེས་ཾོ་ལར་ ༡༥༠ རེ་འབད་མི་འདི་ནང་ ཾོ་ལར་ ༤༥ པོ་དེ་ཡང་རྒྱུད་པ་ཨིན་མ་དང་ ད་

been revised for almost 30 years. And now with the change of time, the sustainable development fee was proposed to be increased to US\$ 200, the tourists need not pay the MDPR. However, this shall not apply to a tourist who had paid or confirmed the travel on or before 20 June 2022, he added. The minister submitted that the tourism levy proposed in the Bill was not intended to levy higher tax but tabled with the hope and aspiration that it would benefit the economy in the long run and urged the House to support the Bill.

The House following the deliberation referred the Bill to the Economic and Finance Committee for review, and directed the Committee to submit a review report thereof for the Third Reading and concluded the deliberation.

Third Reading of the Tourism Levy Bill of Bhutan 2022

On the 25th Day of the 4th Month of the Water Male Tiger Year, corresponding to the 23 June 2022 the Chairperson of the Economic and Finance Committee, member from Gangzur-Minje constituency presented the review report of the Committee during the third reading of the Tourism Levy Bill of Bhutan 2022. The Chairperson stated that while reviewing the Bill, the Committee consulted the relevant institutions and agencies, and after thorough review by the Committee, except for section 6 under Chapter 1 the Committee proposed to accept the rest of the provisions of the Bill.

ངེས་ ཡུཨེས་ རྒྱུ་ལྟ་ ༡༠༠ གྲུ་མེངས་ད་ སྤྲོ་མ་བཀལ་སྤོལ་ཡོད་པའི་ ཉིན་ལྟར་
སྤྲུལ་སྤྲུལ་ཉེ་མཐའ་ ཡུཨེས་རྒྱུ་ལྟ་ ༡༥༠ འབད་མི་འདི་མེད་པ་བཟོ་ནི་ཨིན་རུང་ སྤྲུ་
ལོ་ ༡༠༡༡ ཟླ་ ༤ པའི་ཆེས་ ༡༠ གྱི་ནང་འཁོད་ལུ་ མཁོ་མངགས་འབད་མི་ཚུ་ལུ་
དེ་གིས་ མི་འགའ་ནི་ཨིན་མ་དང་ བཟླ་བཤལ་བསྐྱུ་སྤྲུང་གི་དཔུང་ཡིག་ཕུལ་དགོ་མི་འདི་
གཞུང་ལུ་ཁྲལ་ཐེབས་བསྐྱུ་སྤྲུང་འབད་ནི་ཨིན་པར་ ཕུགས་བཙན་ཏྲུག་ཏྲ་བཟོ་ནི་དོན་ལུ་
ཨིན་མ་ལས་ ཆོགས་དམངས་ཀྱིས་ ཐུགས་གོ་ཡངས་ས་ལས་སྤྲེ་གཟིགས་ཏེ་ རྒྱབ་སྐྱོར་
མཛད་གནང་དགོ་པའི་ཞུ་བ་ཕུལ་ཡི།

དེ་ལུ་ ཆོགས་ཁང་གིས་ དཔུང་ཡིག་འདི་གི་ རྟག་ཐེངས་གསུམ་པའི་ གསུང་གོས་གནང་
ནི་དོན་ལུ་ དཔལ་འབྱོར་དང་དདུལ་ཅིས་ཆོགས་ཚུང་གིས་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དེ་ སྟན་
ཞུ་ཕུལ་དགོ་པ་སྤྲེ་ བཀོད་ཁྲབ་གནང་སྤྲེ་ དཔུང་ཡིག་འདི་གི་ རྟག་ཐེངས་དང་པ་དང་
གཉིས་པའི་ གསུང་གོས་མཇུག་བསྐྱུ་གནང་ཡི།

འབྲུག་གི་བཟླ་བཤལ་བསྐྱུ་སྤྲུང་གི་དཔུང་ཡིག་ ༡༠༡༡ ཅན་མའི་ རྟག་ཐེངས་གསུམ་པ།
གནམ་ལོ་ཚུ་ཕོ་སྟག་ལོ་ཟླ་ ༤ པའི་ ༡༤ ལུ་འམ་ སྤྲུ་ལོ་ ༡༠༡༡ ཟླ་ ༤ པའི་ཆེས་
༡༤ ལུ་ དཔལ་འབྱོར་དང་དདུལ་ཅིས་ཆོགས་ཚུང་གི་འཛིན་ སྤྲུང་བྱེད་སྤྲེ་མེས་འདེམས་
ཁོངས་འཐུས་མི་གིས་ འབྲུག་གི་བཟླ་བཤལ་བསྐྱུ་སྤྲུང་དཔུང་ཡིག་ ༡༠༡༡ ཅན་མའི་
རྟག་ཐེངས་གསུམ་པའི་ བསྐྱར་ཞིབ་ཀྱི་སྟན་ཞུ་ཕུལ་མི་ནང་ ཆོགས་ཚུང་གིས་ དཔུང་
ཡིག་བསྐྱར་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ འབྲེལ་ཡོད་ གཙུག་སྤྲེ་དང་ལས་སྤྲེ་ གྲལ་གཏོགས་
པ་ ཡོངས་དང་གཅིག་ཁར་ གོས་བསྐྱུན་ཚུ་ ལེགས་ཤོམ་སྤྲེ་འབད་བའི་ཤུལ་ལུ་ དཔུང་
ཡིག་ཡོངས་རྫོགས་གྲུ་གསུང་གོས་གནང་པའི་སྐབས་ ཆོགས་ཚུང་གི་ཁ་ཐུག་ལས་ ལེའུ་
དང་པའི་ དོན་ཚན་ ༤ པ་གྲུར་ བསྐྱར་བཙོས་དུམ་གྲ་ཅིག་འབད་མ་གཏོགས་ གཞན་
དཔུང་ཡིག་གི་ དོན་ཚན་ཚུ་ལུ་ མ་བརྟུབ་མ་བཙའི་ གནད་དོན་མ་བྱུང་མ་ལས་བརྟེན་
དཔུང་ཡིག་ཟིན་བྲིས་ལྟར་དུ་ རོས་ལེན་འབད་དེ་ ཕུལ་ཡོད་མི་དེ་ལུ་ གསུང་གོས་གནང་
དགོ་པའི་ཞུ་བ་ཕུལ་ཡི།

While deliberating on the Bill, the House opined different views on sections 6 and 7 of the Bill. However, while ascertaining support on the Committee's recommendation on section 6, only 13 members out of 45 raised their hands in favor, thus the section was resolved to retain as per the draft Bill.

Likewise, few members proposed amendment to section 7 of the Bill as "A tourist shall be liable to pay a tourism levy known as the Sustainable Development Fee of USD 200 per night" and the continuing phrase in the section "...which may be revised by the Competent Authority from time to time" is proposed for deletion with the reasoning that such revision should only be done by Parliament. However, the House could not adopt the amendment as it did not acquire the required majority support from the House.

After accepting the provisions of the 5 chapters of the Bill by the House, the Speaker concluded the deliberation by informing that the Bill will be put to vote on 24 June 2022 as per the due legislative procedure.

Adoption of the Tourism Levy Bill of Bhutan 2022

On the 26th Day of the 4th Month of the Water Male Tiger Year, corresponding to the 24 June 2022 the Minister for Finance, a member in-charge of the Bill moved the motion for the adoption

དེ་ལུ་ ཚོགས་དམངས་ཀྱིས་ གསུང་གོས་གནང་པའི་སྐབས་ རྟོན་ཚན་ ༤ པ་དང་ ༡ པ་
 ཚུ་གུར་ བསམ་འཆར་འབྲ་མིན་བཞོན་དེ་ གསུང་གོས་གནང་པའི་མཐའ་མར་ ཚོགས་ཁང་
 གིས་ དཔུང་ཡིག་འདི་གི་རྟོན་ཚན་ ༤ པའི་གུར་ ཚོགས་ཚུང་གི་ཁ་ཐུག་ལས་ བསྐྱར་
 བཅོས་འབད་ཡོད་མི་ དེ་ལུ་ ཚོགས་དམངས་ལས་ རོས་ལེན་ཡོད་མེད་ རྒྱག་ཡར་སང་
 གིས་གཟིགས་པ་ད་ འཐུས་མི་ ༤༥ ལས་ ༡༩ རྒྱུ་མ་གཅིག་གིས་ རོས་ལེན་མཛད་པ་
 མ་གཏོགས་ རྩེད་མང་གིས་ རྒྱབ་སྐྱོར་མ་ཐོབ་ལས་བརྟེན་ རྟོན་ཚན་འདི་ དཔུང་ཡིག་
 ཟིན་བྲིས་ལྟར་དུ་ བཞག་ནི་སྟེ་ ཆ་འཛོག་གྲུབ་ཅི།

དེ་བཟུམ་སྟེ་ རྟོན་ཚན་ ༡ པའི་ཐད་ཁར་ འཐུས་མི་དག་པ་ཅིག་གིས་ བཟུ་བཤལ་པ་
 ཅིག་གིས་ སྟོན་ཞག་རེ་ལུ་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་འཐུས་ ཡུ་ཨེས་ཾོ་ལར་ ༡༠༠ རེ་
 སྟོན་དགོ་ཟེར་ བཞག་ཞིན་མ་ལས་ མཚུག་གི་ཆོག་དོན་ དབང་ཚད་ཅན་གྱི་དབང་འཛིན་
 གིས་ རུས་དང་རུས་སུ་ བསྐྱར་བཟོ་འབད་ནི་ཨིན་ཟེར་མི་དེ་ བཏོག་གཏང་དགོ་མི་དེ་ཡང་
 བསྐྱར་བཟོ་འབད་དགོ་པ་ཅིན་ ཚོགས་ཁང་གིས་ར་ མཛད་དགོ་ནི་ཨིན་མ་ལས་བརྟེན་
 མཚུག་གི་ཆོག་དོན་འདི་ བཏོག་དགོ་པ་ཡོད་པའི་ཁུ་བ་ལུ་མི་དེ་ལུ་ ཚོགས་དམངས་ལས་
 རོས་ལེན་མ་ཐོབ་ལས་བརྟེན་ རྟོན་ཚན་འདི་ དཔུང་ཡིག་གི་ཟིན་བྲིས་ལྟར་དུ་བཞག་ཡོད།

དེ་ལས་ ཚོགས་ཁང་གིས་ དཔུང་ཡིག་འདི་གི་ ལེའུ་དང་པ་ལས་ ལྷ་པ་ཚུན་གུར་
 ཚོགས་དམངས་ལས་ རོས་ལེན་མཛད་དེ་ ཆ་འཛོག་གྲུབ་མི་དེ་ སྤྱི་ཁྱེ་འདི་གི་ཆོས་ ༡༤
 ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཐོག་ལས་ ཆ་འཛོག་གྲུབ་ནི་ཨིན་མ་སྟེ་ གསལ་བསྐྱགས་མཛད་དེ་ གསུང་
 གོས་མཚུག་བསྐྱར་གནང་ཡི།

འཐུག་གི་བཟུ་བཤལ་བསྐྱར་སྒྲུབ་གི་དཔུང་ཡིག་ ༡༠༡༡ ཅན་མའི་ཆ་འཛོག་།

གནམ་ལོ་རྒྱུ་ལོ་སྤྱི་ལོ་ ༡༤ པའི་ཆོས་ ༡༤ ལུ་འཕམ་ སྤྱི་ལོ་ ༡༠༡༡ ལྷ་ ༤ པའི་ཆོས་
 ༡༤ ལུ་ དཔུང་ཡིག་འགོ་འཛིན་པ་ དངུལ་ཅིས་སྟོན་པོ་གིས་ འཐུག་གི་བཟུ་བཤལ་བསྐྱར་

of the Bill. While ascertaining support on the Bill, it was adopted with the majority support of 36 “Yes” votes, 3 “No”, 3 members abstained out of 42 members present and voting. The Bill was declared as Money Bill and it will be presented to the National Council.

3.6 United Nations Convention Against Transnational Organised Crime (UNTOC) and The Protocol To Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Person, Especially Women and Children (TIP Protocol)

On the 8th Day of the 4th Month of Water Male Tiger Year, corresponding to 7 June 2022 the member in-charge of the Bill, the Minister for Home and Culture Affairs introduced the United Nations Convention Against Transnational Organized Crime (UNTOC) and The Protocol To Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Person, Especially Women and Children (TIP Protocol) in its first reading. Consequently, the House unanimously through show of hands supported the introduction and deliberation on the Convention and the Protocol.

Accordingly, in his motion of second reading, the Minister informed the House that the UNTOC was adopted by the United Nations General Assembly in the year 2000 and till date, 190 states had ratified the Convention.

ལྷ་མོ་དཔྱད་ཡིག་ ༢༠༢༢ ཅན་མ་དེ་གྱུར་ ཚོགས་དམངས་ཀྱིས་ གསུང་གོས་མཐེལ་
 ཕྱིན་སྟེ་གནང་སྟེ་ རོས་ལེན་གནང་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་ ཆ་འཛིག་གནང་དགོ་པའི་གོས་དོན་
 ལུ་མི་དེ་ལུ་ ཚོགས་ཁང་གིས་ ཚོགས་དམངས་ལས་ རོས་ལེན་ཡོད་མེད་ རྒྱུ་བསྐྱར་
 ཐོག་ལས་གཟིགས་པ་ད་ རྒྱུ་བསྐྱར་ཚོགས་གཤམ་ འཇུག་མི་ཡོངས་བསྟོམས་ ༤༩ ཡོད་
 ས་ལས་ ༣༤ གིས་བརྟུབ་དང་ ༣ ཀྱིས་མ་བརྟུབ་ དེ་ལས་ ༣ ཀྱིས་ འཛེམས་བཞུགས་
 ཏི་ མང་མོས་ཐོག་ལས་ ཆ་འཛིག་གྲུབ་ཞེན་མ་ལས་ དཔྱད་ཡིག་འདི་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་
 རྟེན་ལུ་ ཏི་རུའི་དཔྱད་ཡིག་སྟེ་ ལུ་མི་ཡིན་པའི་གསལ་བསྐྱབས་མཛད་དེ་ ཆ་འཛིག་གི་
 གསུང་གོས་མཇུག་བསྟུ་གནང་ཡི།

༣.༤ འཛེམ་གླིང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་ལས་གཅིག་བརྒྱུད་པའི་ གོ་སྤྱིལ་ཅན་གྱི་ཉེས་
ལས་བཀག་ཐབས་ཀྱི་ མཐུན་གྲོས་དང་ རྟེན་འཛིན་ཆོང་ དམིགས་བསལ་ ཡམ་སྤྱད་དང་
ཨ་ལུ་ནག་ཆོང་ རྟེན་འགོག་ བཅོན་གཞོན་དང་ ཉེས་ཁྲིམས་བཀའ་ནིའི་ དཔྱད་གཞིའི་
གན་འཛིན་གྱི་གོས་ཆོད།

གན་མ་ལོ་རྒྱུ་ཕོ་སྤྱུག་ལོ་རྒྱུ་ ༤ པའི་ཆོས་ ༢ ལུ་འཇུག་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ལྷ ༤ པའི་ ཆོས་
 ། ལུ་ དཔྱད་ཡིག་འགོ་འཛིན་པ་ བྱང་མིན་དང་སྟོན་འཛིན་སྟོན་པོ་གིས་ འཛེམ་གླིང་སྤྱི་
 ཚོགས་ཀྱི་ རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་ལས་གཅིག་བརྒྱུད་པའི་ གོ་སྤྱིལ་ཅན་གྱི་ ཉེས་ལས་བཀག་
 ཐབས་ཀྱི་མཐུན་གྲོས་དང་ རྟེན་འཛིན་ཆོང་ དམིགས་བསལ་ ཡམ་སྤྱད་དང་ ཨ་ལུ་ནག་
 ཆོང་ རྟེན་འགོག་ བཅོན་གཞོན་དང་ ཉེས་ཁྲིམས་བཀའ་ནིའི་ དཔྱད་གཞིའི་གན་འཛིན་
 གྱི་ ལྷག་ཐེངས་དང་པའི་དོ་སྤྱོད་ལུ་བའི་ཤུལ་ལུ་ འཇུག་མི་ཡོངས་ཀྱིས་ ལྷག་ཡར་སང་
 ཐོག་ལས་ གསུངས་གོས་གནང་ནི་ལུ་ རྒྱུ་བསྐྱར་སྟེན་ལུ་ཡི།

དེ་དང་འབྲེལ་ དཔྱད་ཡིག་འགོ་འཛིན་པ་གིས་ ལྷག་ཐེངས་གཉིས་པའི་ གོས་དོན་ལུ་མི་
 བྱང་ མཐུན་གྲོས་འདི་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༠ ལུ་ འཛེམ་གླིང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ ཡོངས་ཁྲབ་ཞལ་
 འཛེམས་ནང་ ཆ་འཛིག་མཛད་ཡོད་པའི་ཁར་ རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་ལུ་རྒྱལ་ཁབ་ ༡༨༠ གིས་
 མཚན་རྟགས་བཀོད་རྟག་ཟེར་བྱ་ཡི།

The Minister added that the Convention has 41 articles and out of 3 subsidiary protocols, the current protocol proposed for ratification is the Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, especially Women and Children (TIP protocol).

The Minister submitted that the purpose of the Convention is to promote cooperation among state parties in preventing and fighting transnational organized crime in a more effective way.

The Minister submitted that the special characteristics of the Protocol to Prevent, Suppress and Punish Trafficking in Persons, especially Women and Children (TIP protocol) was that it was the first global legally binding instrument with an agreed definition on trafficking in persons and till date, 178 states had ratified the Protocol. The Minister supplemented that, the Protocol had 20 articles and the main intention behind the ratification of the Protocol was to facilitate convergence in national approaches with regard to the establishment and implementation of domestic criminal offenses.

He also stated that there were two reservation clauses proposed in the Convention and that the provisions of the Convention allow a member state to place reservations while ratifying the same.

The Minister stated that the two reservations were on articles 16.5(a) and 35.3 in the Convention and article 15.3 in the Protocol.

མཐུན་གྲོས་འདི་ནང་ལུ་ ཕ་ཚུན་ ༤༡ ཡོད་པ་དང་ མཐུན་གྲོས་འདི་འདི་ནང་གསལ་ ཡན་
ལག་ གན་འཛིན་ཁག་གསུམ་ཡོད་པའི་ནང་ལས་ ༥་སྟོ་ གལ་ཆེ་བའི་གན་འཛིན་འདི་ སྟེ་
བོ་ཉེས་ཚོང་ ༥་མིགས་བསལ་ ཡས་སུ་དང་ ཡ་ལུ་ནག་ཚོང་སྟོན་འགོག་ བཅོན་གནོན་
དང་ ཉེས་ཁྲིམས་བཀལ་ནི་འདི་ ༥་ཕྱད་གཞི་འདི་གན་འཛིན་འདི་ཡིན་ཟེར་ཞུ་ཡི།

འདི་གི་དམིགས་ལུ་ཡང་ ཕ་ཕན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གི་བར་ན་ མཐུན་འབྲེལ་ཡར་རྒྱས་གཏང་
ཐོག་ལས་ རྒྱལ་ཁབ་ གཅིག་ལས་གཅིག་བརྒྱད་པའི་ གོ་སྒྲིག་ཅན་གྱི་ཉེས་ལས་ཚུ་ སྟོན་
འགོག་དང་ གདོང་ལེན་འབད་ནི་དོན་ལུ་ཡིན་ཟེར་ཞུ་ཡི།

གན་འཛིན་ སྟེ་བོ་ཉེས་ཚོང་གི་ བྱད་ཚོས་ངོ་མ་ར་ ཕ་ཕན་རྒྱལ་ཁབ་ཚུ་གི་བར་ན་ མོས་
མཐུན་བྱུང་ཡོད་པའི་སྟེ་བོ་ཉེས་ཚོང་ཟེར་བའི་ དེས་ཚིག་ཅིག་ཡིན་པ་དང་ གན་འཛིན་འདི་
༥་ཚུན་ རྒྱལ་ཁབ་ ༡༧ གྱིས་ ཆ་འཛིག་མཛད་གནང་སྟེ་ཡོད་པ་དང་ དེ་གིས་ ཁྲིམས་
བསྟར་སྟོན་འབད་བའི་སྐབས་ དོན་སྦྱོན་ཅན་སྟེ་ འབྲུང་ཚུགས་པའི་རུས་ཤུགས་ཡོད་པའི་
རེ་བ་དང་ འདི་ནང་ ཕྱིས་འཛིག་འབད་དགོ་པའི་དོན་ཚུན་ ༡༠ ཡོད་ཟེར་ཞུ་ཡི།

དེ་ལས་ ཡ་མེ་རི་ཀན་ ཕྱི་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་ནང་ལས་ཐོན་པའི་སྟོན་ཞུ་དང་ ཡེ་ཤི་ཡ་
པེ་སི་ཕིག་སྟེ་ཚན་ལུ་ཡང་ འདི་གི་དང་ལེན་འབད་ཚུགས་པའི་ ཁེ་ཕན་འབྲུང་ནི་ཡིན་པ་
དང་ དེ་གི་གནོད་པ་ཡང་ ཐེ་ཚོམ་གྱི་ཚིག་དོན་ གཉིས་ཡོད་རུང་ འདི་ གན་འཛིན་ནང་
ལུ་ བཅུགས་ཚིག་པའི་ལམ་ལུགས་ཡོད་ཟེར་ཞུ་ཡི།

དེ་ཡང་ དང་པ་ རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་ལས་གཅིག་བརྒྱད་པའི་ གོ་སྒྲིག་ཅན་གྱི་ཉེས་ལས་
བཀག་ཐབས་གྱི་མཐུན་གྲོས་ནང་ ཕ་ཚུན་ ༡༤ པ་ ང་ པའི་ ༡༧་ཀྱི་ པ་དང་ ཕ་ཚུན་
༡༥ པའི་ ༣ པ་གཉིས་ཡོད་པ་དང་ དེ་ལས་ ༥་ཕྱད་གཞི་འདི་གན་འཛིན་ནང་ལུ་ ཕ་ཚུན་
༡༥ པའི་ ༣ ཡིན་ཟེར་ཞུ་ཡི།

He added that after becoming a member state, there are opportunities to attend the conference and to voluntarily donate funds and moreover, the Minister said that the member states would have the responsibility to amend or enact certain domestic laws. With that the Minister urged the House to support and ratify the Convention and the Protocol thereto.

Subsequently, the House referred the Convention and the Protocol to the Human Right and Foreign Relations Committee to review and directed the Committee to present its review report to the House. With this the sitting for the day was adjourned.

Third reading on the UNTOC and TIP Protocol

On the 10th Day of the 4th Month of Water Male Tiger Year, corresponding to 9 June 2022 the Chairperson of the Human Rights and Foreign Relations Committee, member from Kengkhar-Weringla constituency presented the review report of the UNTOC and TIP Protocol.

The Chairperson urged the House to support the proposed reservation on paragraph 5(a) of article 16 and paragraph 3 of article 35 in the Convention and paragraph 3 of article 15 in the Protocol which was submitted by the Government and proposed for endorsement from the Committee upon vetting its advantages to the country.

མཐུན་གྲོས་འདི་གུ་ མཚན་རྟགས་བཀོད་དེ་ འཐུས་མི་སྡེ་འཛུལ་བའི་ཤུལ་ལུ་ སྤྱིར་བཏང་
གི་འགན་ཁུར་འདི་ རྒྱལ་སྤྱིའི་བསྐྱར་ཞིབ་ཀྱི་ཞལ་འཛུམས་ཚུ་ནང་ བཅའ་མར་བཏོགས་ནི་
དང་ ཁས་ཁྲུངས་ཐོག་ལས་ མ་དངུལ་གྱི་ཞལ་འདེབས་སུལ་ནི། དེ་ལས་ རྒྱལ་ཡོངས་
ཀྱི་ཁྲིམས་དག་པ་ཅིག་ བསྐྱར་བཅོས་མཛད་དགོ་པའི་ འགན་ཁུར་ཡོད་པའི་ལུ་བ་སུལ་ཐ་
དང་འབྲེལ་ མཐུན་གྲོས་དང་ དཔུང་གཞིའི་གན་འཛིན་འདི་ ཆ་འཛོག་གནད་དགོ་པའི་ལུ་
བ་སུལ་ཡི།

དེ་ལུ་ ཚོགས་དམངས་ཀྱི་ གསུང་གྲོས་གནད་སྡེ་ མཐུན་གྲོས་འདི་ འགྲོ་བ་མིའི་དབང་
ཆ་དང་ ཕྱི་འབྲེལ་ཚོགས་ཚུང་གི་ བསྐྱར་ཞིབ་མཛད་དེ་ ལྷག་ཐེངས་གསུམ་པའི་དོན་ལུ་
སྟོན་ལུ་སུལ་དགོ་པའི་བཀའ་གནང་མ་དང་འབྲེལ་ ཚོགས་བཞུགས་གྲོལ་གནང་ཡི།

འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དཔུང་གཞིའི་གན་འཛིན་གྱི་ལྷག་ཐེངས་གསུམ་པ།

གནམ་ལོ་ཚུ་ལྷག་ལོ་ཟླ་ ༤ པའི་ཆེས་ ༡༠ ལུ་འམ་ སྤྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ཟླ་ ༤ པའི་
ཆེས་ ༩ ལུ་ འགྲོ་བ་མིའི་དབང་ཆ་དང་ ཕྱི་འབྲེལ་ལས་དོན་ཚོགས་ཚུང་གི་ཁྲི་འཛིན་
སྐྱེངས་མཁར་ཤེ་རིང་ལ་ འདེམས་ཁོངས་ཀྱི་འཐུས་མི་གིས་ འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་
དཔུང་གཞིའི་གན་འཛིན་གྱི་ ལྷག་ཐེངས་གསུམ་པའི་ བསྐྱར་ཞིབ་སྟོན་ལུ་སུལ་མི་ནང་

ཚོགས་ཚུང་གི་ཁ་ཐུག་ལས་ མཐུན་གྲོས་དང་ གན་འཛིན་དཔུང་གཞིའི་ཡིག་ཆས་ ཟུར་
སྒྲགས་ཡོད་མི་ཚུ་ ཡོངས་ཚོགས་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ མཐུན་གྲོས་ཙུ་ཚན་
༡༤.༥ པའི་ ༡༡.༩ པ་དང་ ཙུ་ཚན་ ༣༥ པའི་ ༣ པ་ དེ་ལས་ དཔུང་གཞིའི་གན་
འཛིན་གྱི་ ཙུ་ཚན་ ༡༥ པའི་ ༣ པ་ལུ་ གཞུང་གིས་ དགག་ཆ་བཀོད་དེ་སུལ་མི་དེ་
གིས་ རྒྱལ་ཁབ་ལུ་ ཁེ་སྤྱོད་དང་ གཞོད་པའི་ཉེན་ཁ་དེ་ཚུ་ ག་དེ་སྡེ་ཡོད་ག་ མཐིམ་ཕྱིན་
སྡེ་ བཟླ་ཞིབ་དཔུང་དེ་ ཚོགས་ཚུང་གི་ཉོངས་ལས་འབད་རུང་ གཞུང་གིས་སུལ་དོན་
ལྷར་ རོས་ལེན་འབད་དེ་སུལ་མི་དེ་ལུ་ ཚོགས་དམངས་ཀྱིས་ རྒྱབ་སྐྱོན་ཆ་འཛོག་ མཛད་
གནད་དགོ་པའི་ལུ་བ་སུལ་ཡི།

Subsequently, during the deliberation on the articles of the Convention the House through show of hands endorsed the reservation on the paragraph 5 (a) of article 16 in the Convention and since paragraph 3 of article 35 of the Convention and paragraph 3 of article 15 of the Protocol are same in principle, while deliberating on the two reservations together, the House through show of hands endorsed the reservations as proposed.

Following the deliberations, the House through show of hands rendered support to ratify the Convention in its entirety and, following the deliberation on the articles of the Protocol the House also rendered support to ratify the Protocol in its entirety through show of Hands. The Speaker reminded the House that the Convention and the Protocol will be put to vote on 10.06.2022 as per the due legislative procedure and concluded the deliberation.

Adoption of the UNTOC and TIP Protocol

On the 11th Day of the 4th Month of Water Male Tiger Year, corresponding to 10th June 2022 the member in-charge of the Bill, the Minister for Home and Cultural Affairs moved the motion for the adoption of the UNTOC and TIP Protocol. Accordingly, while ascertaining support for the Convention and the Protocol, it was adopted with unanimous support of all 45 members present and voting.

དེ་ལུ་ ཚྲིག་སྒྲིག་དམངས་ཀྱིས་ མཐུན་གྲོས་ཀྱི་ ཅུ་ཚན་རེ་རེ་བཞིན་དུ་སྟེ་ གསུང་གོས་
གནང་པའི་སྐབས་ ཅུ་ཚན་ ༡༤.༥ པའི་ ༡༡ པ་ དགག་ཆ་བཀོད་མི་དེ་ལུ་ ཕྱག་ཡར་
སེང་ཐོག་ལས་ རོས་ལེན་ཆ་འཛོག་གྲུབ་པའི་ཁར་ མཐུན་གྲོས་ཀྱི་ཅུ་ཚན་ ༣༥ པའི་ ༣
པ་དང་ དེ་ལས་ དཔུང་གཞིའི་གན་འཛིན་གྱི་ ཅུ་ཚན་ ༡༥ པའི་ ༣ པ་འདི་ གཅིག་
མཚུངས་ཨིན་མ་ལས་ ཚྲིག་སྒྲིག་དམངས་ཀྱིས་ ཅུ་ཚན་འདི་གཉིས་ མཉམ་གཅིག་གསུང་
གོས་གནང་སྟེ་ དགག་ཆ་ཡོད་པ་སྟེ་ ཕྱག་ཡར་སེང་ཐོག་ལས་ རྒྱབ་སྐྱོན་ཆ་འཛོག་གྲུབ་
གནང་ཡི།

དེ་ལས་ ཚྲིག་སྒྲིག་དམངས་ཀྱིས་ ཕྱག་ཡར་སེང་ཐོག་ལས་ མཐུན་གྲོས་ཡོངས་རྫོགས་སྟེ་
རྒྱབ་སྐྱོན་ཆ་འཛོག་གནང་ཡོད་པ་དང་ དཔུང་གཞིའི་གན་འཛིན་དེ་ཡང་ ཅུ་ཚན་རེ་རེ་བཞིན་
དུ་ གསུང་གོས་གནང་པའི་ཤུལ་ལུ་ ཕྱག་ཡར་སེང་ཐོག་ལས་ རྒྱབ་སྐྱོན་ཆ་འཛོག་གནང་
མི་དེ་ ཁྲིམས་བཟུང་བའི་བྱ་རིམ་དང་བསྟུན་ སྤྱི་ཚེས་ ༡༠.༠༤.༢༠༢༢ ལུ་ རྒྱན་བསྐྱར་ཐོག་
ལས་ རྒྱབ་སྐྱོན་ཆ་འཛོག་གནང་ནི་ཨིན་པའི་ དྲན་གསོ་མཛད་དེ་ གསུང་གོས་མཐུག་བསྐྱར་
གནང་ཡི།

འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཚྲིག་སྒྲིག་ཀྱི་དཔུང་གཞིའི་གན་འཛིན་གྱི་ཆ་འཛོག་།

གནམ་ལོ་རྒྱུ་ལྷན་ལོ་ལྷ་ ༤ པའི་ཚེས་ ༡༡ ལུ་འམ་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ལྷ ༤ པའི་
ཚེས་ ༡༠ ལུ་ དཔུང་ཡིག་འགོ་འཛིན་པ་ རང་སྤྱོད་དང་སྟོན་འཛིན་སྟོན་པོ་གིས་ འཛམ་
གླིང་སྤྱི་ཚྲིག་སྒྲིག་ཀྱི་དཔུང་གཞིའི་གན་འཛིན་འདི་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོན་ཆ་འཛོག་གནང་དགོ་པའི་
གོས་དོན་ཕུལ་མ་བཞིན་དུ་ རྒྱན་བསྐྱར་ཚྲིག་སྒྲིག་གཞུག་ འཐུས་མི་ ༤༥ ཡོད་མི་ཆ་མཉམ་
གིས་ ཚྲིག་སྒྲིག་རྒྱན་གྱི་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཕུལ་ཏེ་ མཐུན་གྲོས་འདི་ ཆ་འཛོག་གྲུབ་གནང་ཡི།

4. Follow-up report of the resolutions on the Annual Anti-Corruption Commission Report 2020-2021

On the 25th Day of the 4th Month of the Water Male Tiger Year, corresponding to 23 June 2022 the Chairperson of the Good Governance Committee, member from Khatoe-Laya constituency submitted that while presenting the review report of the Committee on the Annual Anti-Corruption Commission Report 2020-2021 and the recommendations on it in the 6th Session, the House directed to further review on 3 recommendations and report to the House. Out of 3, the Chairperson of the Legislative Committee will present the review report regarding Judiciary and the Prime Minister on the restitution.

He added that although the Good Governance Committee was directed to review and report regarding the recommendation on providing Anti-Corruption Commission with the required manpower, since the Anti-Corruption (Amendment) Bill of Bhutan is under review of the Joint Committee which also has a provision regarding human resource, the Committee will submit its findings if required during the joint sitting to avoid duplication in the resolution of the House by presenting the review report before the joint sitting.

༤. ཚཱུམ་ཐེངས་ ༤ པའི་སྐབས་ཀྱི་རན་ལྟང་བཀའ་སྲོམ་ལྟན་ཚཱུམ་ཀྱི་ལོ་ལྟར་སྟན་ལུ་དང་
འབྲེལ་བའི་ སྲོམ་ཚད་དང་ལེན་ ཀྱི་སྟན་ལུ་འཁོར་ཚད།

གནམ་ལོ་ཁྱུ་ཕོ་སྟག་ལོ་ཟླ་ ༤ པའི་ ༡༥ གྱི་ལོ་ ༡༠༡༡ ཟླ་ ༤ པའི་ཚེས་ ༡༣ ལུ་
གཞུང་སྲུང་ལེགས་ལྟན་ཚཱུམ་ཀྱི་ཁྱེད་འཛིན་ ཁ་སྟོད་ལ་ཡག་འདམས་ཁོངས་ཀྱི་འཕུས་མི་
གིས་ འདས་པའི་ ཚཱུམ་ཐེངས་ ༤ པའི་སྐབས་ ཚཱུམ་ཀྱི་ཁ་སྟག་ལས་ གྱི་
ལོ་ ༡༠༡༡ ལོའི་ རན་ལྟང་བཀའ་སྲོམ་ལྟན་ཚཱུམ་ཀྱི་ ལོ་ལྟར་སྟན་ལས་བརྟེན་པའི་
སྲོམ་འདེབས་ ཁག་དག་པ་ཅིག་ སུལ་མི་ནང་ལས་ ཚཱུམ་ཁང་གིས་ ལོག་སྟེ་ར་ སྲོམ་
འདེབས་ཁག་ ༣ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དེ་ སྟན་ལུ་སུལ་དགོཔ་སྟེ་ བཀའ་བྱ་གནང་ཡོད་མི་
དེ་ཡང་ དང་ཁྲིམས་ལྟན་སྟེ་དང་འབྲེལ་བའི་སྟན་ལུ་འདི་ ཁྲིམས་དོན་ཚཱུམ་ཀྱི་ཁྱེད་འཛིན་
གིས་སུལ་ནི་དང་ སྐར་སྟོད་མ་དངུལ་ཐད་ཁར་ གཞུང་གི་ཁ་སྟག་ལས་ སྟོན་ཚེན་གྱིས་
སུལ་ནི་ཨིན་སྟེ་ སྟན་ལུ་སུལ་ཡི།

དེ་ལས་ རན་ལྟང་བཀའ་སྲོམ་ལྟན་ཚཱུམ་ལུ་ མི་སྟོབས་ཀྱི་རང་དབང་ ཅིལ་བུམ་མ་སྟོད་
ཚུན་ དགོས་མཁོའི་མི་སྟོབས་ཀྱི་ རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་དགོ་པའི་སྟན་ལུ་འདི་ ཚཱུམ་ཀྱི་ཁ་སྟག་
སུལ་དགོཔ་ཨིན་རུང་ རན་ལྟང་བཀའ་སྲོམ་ལྟན་ཚཱུམ་ཀྱི་ འཕྲི་སྟོན་ དབྱེད་ཡིག་འདི་
ད་ལྟོ་ གྱི་ཚཱུམ་ལྟན་བཞུགས་ཀྱི་གནས་རིམ་ནང་ གསུང་གོས་གནང་ནི་སྟེ་ ཡོད་པ་ལས་
བརྟེན་ མི་སྟོབས་ཀྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་དགོ་པའི་ གནད་དོན་དེ་ཡང་ འདི་དང་འབྲེལ་བ་
ཡོད་པ་ལས་བརྟེན་ ལྟན་བཞུགས་ནང་ གསུང་གོས་གནང་པའི་སྐབས་ དམིགས་བསལ་
གྱིས་ གོ་སྐབས་ཅིག་ལུ་སྟེ་སྟེ་ སྟན་ལུ་སུལ་ནིའི་ འཆར་གཞི་ཡོད་པའི་ཁར་ གནད་དོན་
གཅིག་ཀྱར་ སྲོམ་ཚད་གཉིས་སྟེ་འབྱུང་སྟེ་པའི་ ཚ་བྱས་ལས་བརྟེན་ ད་རེས་ སྟན་ལུ་
སུལ་ ཐབས་མ་བྱུང་མི་དེ་ལུ་ ཚཱུམ་དམངས་ཐུགས་ཀྱི་བཟོད་པ་ བཞེས་གནང་དགོ་པའི་
ལུ་བ་སུལ་ཡི།

Regarding the establishment of a designated and separate bench for corruption cases in order to expedite the resolution of corruption cases, the Chairperson of the Legislative Committee, submitted the response from the Judiciary. As per the response, most corruption related cases have completed trial and few pending cases are due to lack of evidence and proper record and that the pending case is not due to enormous number of corruption cases. The response stated that, there is no need to establish a separate bench since there is only 31 cases as of now before 37 benches and the pending cases will be completing its trial at the earliest.

On the restitution of the outstanding amount, the Finance Minister on behalf of the Prime Minister submitted an amount of Nu. 121.3 million were restituted in 2021-2022 and a balance of Nu. 291 million as of 1st June 2022 remain to be recovered out of Nu. 412.3 million. The Opposition Leader applauded the amount restituted by the Government, however, he submitted that year based amount of restitution in tabular format must be tabled before the House for clarity. The House resolved that the Ministry of Finance tabled the report as recommended by the Opposition Leader.

དེལུ་ ཚྲིགས་དམངས་ཀྱིས་ གསུང་གྲོས་གནང་མ་དུ་ གྲོས་འདེབས་དང་པ་ དཔལ་
 ལྷན་འབྲུག་པའི་ ཁྲིམས་འདུན་གྱིས་ ངན་ལྷན་དང་འབྲེལ་བའི་ གནད་དོན་གྱི་དོན་ལུ་
 ཁྲིམས་ཁྲིལ་གས་སུ་གཟིགས་ རྩིས་འཛིན་གནང་དགོ་པའི་ཐང་ ཁར་ ཁྲིམས་དོན་ཚྲིགས་
 རྒྱུ་གི་ཁྲིལ་འཛིན་གྱིས་ མཛོན་མཐོའི་ཁྲིམས་འདུན་ལས་ ཁྲིམས་སྤྱི་སློན་པའི་ཁ་བྲུག་ལས་
 ལྷན་ཁྱེད་པའི་ནང་གསལ་ ད་ལྟོན་ ཁྲིམས་འདུན་ཚུ་ནང་ ངན་ལྷན་དང་འབྲེལ་བའི་
 རྩོད་བཤེར་ཡོད་མི་ཚུ་ མང་ཆེ་བ་མཇུག་བསྟུ་ཡོད་པའི་ཁར་ ལ་ལུ་ མནར་འབྱུངས་སྟེ་
 ལུས་མི་ཚུ་ཡང་ ཕ་ཕན་ཚུ་གིས་ དགོས་མཁོའི་སྤྱབ་བྱེད་ཚུ་ གསལ་སྟོན་ སྤུལ་མ་
 རྒྱུགས་པ་ལས་བརྟེན་ ལུས་པ་མ་གཏོགས་ རྩོད་བཤེར་གྱི་ཁྱུངས་ཁ་ མངམ་ལས་བརྟེན་ཏེ་
 མེནམ་ལས་ ཁྲིམས་ཁྲིལ་གས་སུ་ གཞི་བཙུགས་འབད་དགོ་པ་མ་མཇུག་པའི་ཁར་ ད་ལྟོ་
 ཁྲིམས་འདུན་ ༣༧ ནང་ ངན་ལྷན་གྱི་རྩོད་བཤེར་ ༣༡ རྒྱུངས་གཟིགས་མེནམ་ལས་ དེ་
 ཚུ་ཡང་ གང་མཐོགས་ མཇུག་བསྟུ་མཛུགས་ཞི་ཞིནམ་སྟེ་ རྩིས་ལེན་སྤུལ་ཡོད་པའི་ ལྷན་
 ལུ་སྤུལ་མི་དེལུ་ ཚྲིགས་དམངས་ཀྱིས་ དེ་བཞིན་ རྩིས་ལེན་མཛུགས་གནང་ཡི།

གྲོས་འདེབས་གཉིས་པ་ རྩོད་དོན་ཡོངས་ཁྲབ་ཡིག་ཚང་དང་ ངན་ལྷན་བཀག་སྡོམ་ལྷན་
 ཚྲིགས་གཉིས་ཀྱིས་ རྩིས་ཆད་ ཡོད་མི་ སྤྱར་སྤྱོད་ཀྱི་མ་དངུལ་ཚུ་ གང་མཐོགས་ ལེན་
 དགོ་པའི་ཐང་ཁར་ སློན་ཆེན་གྱི་ལས་ཆབ་སྟེ་ དངུལ་རྩིས་སློན་པོ་གིས་ལུ་མི་ནང་ སྤྱི་
 ཡོ་ ༢༠༢༡ ལྷ་ ༤ པའི་ནང་འབད་བ་ཅིན་ GRP སྤྱར་སྤྱོད་མ་དངུལ་ ཡོག་ལེན་མ་
 རྒྱུགས་མི་དེ་ དངུལ་ཁྲམ་ས་ཡ་ ༤༡༢.༣ ཞིནམ་དང་ འདི་ནང་ལས་ འདས་པའི་ཡོ་
 གཟིགས་ནང་ སྤྱར་སྤྱོད་མ་དངུལ་ དངུལ་ཁྲམ་ས་ཡ་ ༡༢༡.༣ བསྟུ་ལེན་འབད་ཡོད་པའི་
 གྲུར་ ད་ལས་ཕར་ བསྟུ་ལེན་འབད་དགོ་མི་དེ་ དངུལ་ཁྲམ་ས་ཡ་ ༢༩༡ ཡོད་པའི་ལྷན་
 ལུ་སྤུལ་མི་དེལུ་ རྟོག་ཕྱོགས་འགོ་ཁྲིད་པ་གིས་ ལྷན་ལུ་དེ་ ཡིད་ཆེས་འབྱོངས་ཏོག་ཏོ་སྟེ་
 ཡོད་རུང་ མ་འོངས་པའི་ནང་ དེ་བཟུམ་གྱི་ ལྷན་ལུ་སྤུལ་དགོ་པ་འཐོན་པ་ཅིན་ ཏེ་མ་གི་
 སྤྱར་སྤྱོད་ལེན་དགོ་པ་ཚུ་ཞིན་ན་ སྤྱབས་ ཐོབ་ཀྱི་ཞིན་ན་ དེ་ཚུ་ ཁ་གསལ་སྟེ་ སྤྱི་ཡོ་ཚུ་
 ཁ་གསལ་བཀོད་དེ་ ཐོག་ཁྲམ་གྱི་ཐོག་ལས་སྟེ་ གནང་རྒྱུགས་པ་ཅིན་ དོགས་པ་བསལ་
 རྒྱུགས་ནི་ཞིནམ་མ་ཆད་ ད་རེས་ ལྷན་ལུ་སྤུལ་མི་དེ་ཡང་ ཚྲིགས་དམངས་ལུ་ བཀྲམ་

5. Summary of the follow up report on the construction of the South-East-West Highways

The Minister for Works and Human Settlement reported that the Langchenphu Gewog, Serthi, and Lauri Gewog stretch under Lhamoidzingkha Dungkhag of Samdrup Jongkhar Dzongkhag is completed and the construction of the Dewathang-Nganglam stretch is undergoing feasibility study and preparation of a Detailed Project Report (DPR) as it is an integral part before initiating any project and it will be starting soon. He also reported that the 50 kms highway has been completed between Gelephu and Tarathang.

He added that the road in the North is expected to complete by June 2023. The Ura-Phromshingla stretch is nearing its completion and the Thrumshingla-Yongkorla stretch via Sengor will take some more time as it has been awarded to the contractor lately. For the rest, some are undergoing final financial calculations, while some have completed even before deadline. He reported to the House that the constructions will be completed soon.

གནང་དགོ་པའི་ ལུ་བ་སྤུལ་འདོ་བཟུམ་སྟེ་ ཚོགས་ཁང་གིས་ དངུལ་ཅིས་སྟོན་ལག་གིས་
འགོ་འདྲན་འཐབ་སྟེ་ སྟན་ལུ་འདི་ གང་ མགྱོགས་བསྐྱེད་ལའང་ཞིན་མ་ལས་ ད་རེས་
ཀྱི་ ཚོགས་ཐེངས་ མཇུག་མ་བསྐྱེད་པའི་ནང་འཁོད་ བཀྲམ་གནང་དགོ་པའི་ བཀོད་བྱ་བ་
གནང་སྟེ་ སྟན་ལུ་འདི་གི་ གསུང་གོས་མཇུག་བསྐྱེད་གནང་ཡི།

༥. **ཚོགས་ཐེངས་དྲུག་པའི་སྐབས་ཀྱི་ ལྷོ་ཤར་རྒྱབ་གཞུང་ལམ་བཟོ་སྐྱོན་གྱི་ གྲོས་དོན་ལས་
འཕྲོད་པའི་ གྲོས་ཚད་དང་ལེན་ གྱི་སྟན་ལུ་འདི་གོས་ཚད།**

གནམ་ལོ་ཚུ་ལོ་སྟག་ལོ་ལྷ་ ༤ པའི་ ༡༥ གྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ ལྷ་ ༤ པའི་ཆེས་ ༢༩
ལུ་ ཞབས་དྲོག་ལོ་ལོ་གིས་ སྟན་ལུ་སྤུལ་མི་ནང་ བསམ་སྡོངས་རྫོང་ཁག་ ལྷ་མོའི་རྫོང་
མཁར་གྱི་དྲུང་ཁག་འོག་ གྲང་ཆེན་སྤྱུག་རྟེན་འོག་ གསེར་ཐིག་ ལཱ་འུ་རི་རྟེན་འོག་གསུམ་
གྱི་ ལམ་འདི་ བསལ་ཆར་རྟེ་ཡོད་པ་མ་ཆད་ ངང་ལམ་ལས་བདེ་བ་ཐང་ཚུན་གྱི་ ལམ་གྱི་
ཐང་ཁར་ བཟོ་རིག་མཁས་མཆོག་ཚུ་གིས་ ལཱ་ འགོ་མ་བཙུགས་པའི་ཉེ་མར་ ལཱ་ག་ཅི་
ར་འབད་རུང་ སྤྱུམ་ཚད་ཅན་སྟེ་ འབྱུང་ཐབས་ལུ་ ལས་འགུལ་གྱི་ཁ་གསལ་སྟན་ལུ་དེ་ཚུ་
མ་བདུབ་བདུབ་སྟེ་ ག་སྤྱི་ག་རྒྱབ་དགོ་པ་ཁག་ཆེ་བའི་ གྲོས་བསྐྱོན་དང་ གྲོས་འཆར་བྱུང་མ་
ལས་བརྟེན་ ད་ལྟོ་ ལས་འགུལ་གྱི་ཁ་གསལ་སྟན་ལུ་ DPR འདི་ བཟོ་བའི་བསྐྱར་
ཡོད་མི་དེ་ འཕྲལ་མགྱོགས་འགོ་བཙུགས་ནི་ ལས་འཆར་ཡོད་པའི་ཁར་ ད་རེས་ དགོ་
ལེགས་སྤྱུག་ལས་ ཉར་ས་ཐང་ཚུན་གྱི་གཞུང་ལམ་ དབྱེ་རིམ་གཉིས་པ་སྟེ་ ཀི་ལོ་མི་ཁར་
༥༠ དེ་ཅིག་ ལེགས་ཤོམ་སྟེ་བཟོ་ཆར་རྟེ་ཡོད་པའི་སྟན་ལུ་སྤུལ་ཡི།

བྱང་ཁ་སྤྱུག་གི་ལམ་ མཇུག་བསྐྱེད་ནི་གི་ཆེས་གངས་འདི་ གྱི་ལོ་ ༢༠༡༣ གྱི་ལྷ་ ༤ པ་
ཚུན་ཚོད་ཡོད་པའི་གྱར་ ལུ་ར་ ལས་ སྤར་མ་ཤིང་ལ་ཚུན་གྱི་ལམ་འདི་ ཉར་ལམ་ མཇུག་
བསྐྱེད་རན་ཁར་ཡོད་པ་མ་ཆད་ ཁྲིམས་ཤིང་ལ་ལས་ སེང་སྒོར་ བརྒྱད་དེ་ ཡོངས་སྒོར་ལ་
ཚུན་གྱི་ལམ་འདི་ ཁག་འབག་པ་ལུ་སྤྱོད་དེ་ ཅུས་ཡུན་གང་མ་མ་འགྱོ་ནི་དེ་གིས་ ཅུས་ཡུན་
ཅུས་ག་ཅིག་ འགོ་ར་ཚོད་ཡོད་རུང་ གཞན་ ལ་ལོ་ཅིག་ ཅིས་ཁྱ་བཏོན་པའི་བསྐྱར་ཡོད་

6. Motion

Resolution on a Motion for increasing the price of goods and services (Inflation)

On the 26th Day of the 4th Month of the Water Male Tiger Year, corresponding to 24 June 2022 the member from Khengkar-Weringla constituency presenting his Motion reported to the House that although the export rate was low, the country has been achieving self-sufficiency due to low import in the Past. However, now when the domestic production is low, the price of imported goods and commodities had increased. Furthermore, the country had been facing challenges to develop its economy due to the Pandemic, which had aggravated the situation by an exorbitant increase in the price of goods and commodities.

The Motion was moved to address the issue by the government to form a special committee or Multi-sectorial task force and submit the report to the House.

During the deliberation on the Motion, the Prime Minister and some Ministers expressed that, the increased price of goods and commodities across the globe is as a result of the pandemic which led to rise in prices of edibles, gas, and agricultural products. Moreover, the ongoing war between the two countries has led to the rise in the prices.

པའི་གུར་ ལ་ལོ་ཅིག་ ལོ་འདི་ གི་མཚུག་བསྐྱེད་ལམས་ཚུན་ བསྐྱེད་མ་དགོ་པར་ གང་
མགྱོགས་ མཚུག་བསྐྱེད་ཀྱིས་པའི་ རེ་བ་ཡོད་པའི་སྙན་ཞུ་ཕུལ་ཏེ་ གསུང་གོས་མཚུག་
བསྐྱེད་གནང་ཡི།

༤. གོས་དོན།

གོང་ཚད་ཡར་འཕར་དང་འབྲེལ་བའི་གོས་དོན་གྱི་གོས་ཚད།

གནམ་ལོ་ཚུ་ཕོ་སྟག་ལོ་ཟླ་ ༤ པའི་ ༡༤ ལུ་འམ་ སྤྱི་ལོ་ ༡༠༡༡ ཟླ་ ༤ པའི་ཆོས་
༡༤ ལུ་ སྐྱེད་ས་མཁར་ཤེ་ རིང་ལ་ འདེམས་ཁོངས་འབྲུས་མི་གིས་ འབྲུག་རྒྱལ་
ཁབ་ནང་ དེ་བསྐྱང་འབད་བ་ཅིན་ ཕྱིར་ཆོང་ འཐབ་མ་ཚུགས་རུང་ རང་འབྲེན་འབད་མ་
དགོ་པར་ རང་མགོ་རང་འབྲོངས་ཀྱི་ཐོག་ལས་ མི་ཆེ་ འཆོ་སྐྱོང་འབད་དེ་ སྤྲོད་པའི་
མཐའམར་ ད་རེས་ཀྱི་གནས་སྐབས་ནང་ རང་འཁོད་ཐོན་སྐྱོད་ཉུང་མ་ལས་བརྟེན་ རང་
འབྲེན་འབད་དགོ་པའི་ཅཆས་དང་ ཅན་མ་གྱི་རིགས་ཚུ་ གོང་ཚད་ མཐོ་བྲགས་སྤོལ་དཔ་
མ་ཚད་ རྟད་ཡམས་ཀྱིས་ གནས་སྐབས་ཚུ་ལས་བརྟེན་ཏེ་ ཚད་ལས་བརྒྱལ་བའི་ གོང་
ཚད་ཡར་འཕར་ འགྱུ་བཞིན་ཡོད་པའི་ དཀའ་ངལ་གྱིས་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ དཔལ་འབྱོར་
གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་ལུ་ གཞི་ལེན་བྱུང་ཡོད་མི་དེ་ བསལ་ཐབས་ལུ་ གཞུང་གི་ཁ་ཐུག་
ལས་ དམིགས་བསལ་ ཡང་ན་ རྣམ་མང་ཆོགས་ཚུང་ཅིག་ གཞི་བཙུགས་ཐོག་ལས་
འཕལ་ར་ ཞིབ་དཔྱད་མཛད་དེ་ ཆོགས་ཁང་ནང་སྙན་ཞུ་ཕུལ་དགོ་པའི་ གོས་དོན་ཕུལ་ཡི།

དེ་ལུ་ ཆོགས་དམངས་ཀྱིས་ གསུང་གོས་གནང་མ་ད་ གཞུང་གི་ཁ་ཐུག་ལས་ སློན་ཆེན་
དང་ སྙན་རྒྱས་ཚུ་གིས་ དོགས་སེལ་ཞུ་མི་ནང་ འཛམ་གླིང་རྒྱལ་སྤྱིའི་གནས་སྐབས་ནང་
རྟད་ཡམས་ཀྱི་ བྱེད་ལས་བརྟེན་ཏེ་ བྱ་སྟབས་མ་བདེལ་ཐོན་མ་ལས་ཚུར་ བཟའ་འཐུང་
གི་གོང་ཚད་དང་ སྤྱི་ལོ་འཁོར་གྱི་མར་ལུ་འདི་རིགས་ སོ་ནམ་ལུ་མཁོ་བའི་མཐུན་རྐྱེན་ ཚུ་ལུ་
གོང་ཚད་ཡར་འཕར་གྱི་ བྱེད་ཀྱིས་ཐོག་པའི་གུར་ ཕྱིའི་རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་ ད་

They submitted that, the recommendation of the Motion is to establish a multi-sectoral Committee to review the issue, which the Committee already exist and is chaired by one of the Government Secretaries. They submitted that, if the House doesn't value the existing Committee, urged the House to come up with a separate Committee. They informed the House that to address the issue, we must focus on export and reduce the rate of import followed by change in eating habits and lifestyle of the individuals.

Some members opined that, if the recommendation is passed, a clear report can be presented listing the goods and commodities that can be exported, at the same time the goods and commodities that can be controlled for import. They added that the report of the Committee can supplement to the 21st Century economic road map and expressed their support on the Motion.

The House while ascertaining the support on the recommendation of the Motion, 21 members voted "No", 14 members voted "Yes", and 6 members abstained out of 41 members present and voting, and therefore, the Motion was defeated as it could not obtain the majority support of the House.

སྒྲིབ་བཞིན་ཡོད་པའི་ དམག་འབྲུག་ལས་བརྟེན་ཏེ་ཡང་ བྱ་སྒྲུབས་མ་བདེས་ཐོན་ཏེ་ཡོད་
ཟེར་ལྟ་ཡི།

དེ་མ་ཆད་ གྲོས་དོན་གྱི་གྲོས་འདེབས་དེར་ རྣམ་མང་ཚོགས་ཚུངས་གཅིག་ བཟོ་དགོས་སྟེ་
ཨིན་མ་དང་ དེ་བརྩམ་གྱི་ཚོགས་ཚུངས་ གཞུང་གིས་ ཉེ་མ་ལས་ར་ གཞི་བཙུགས་འབད་
དེ་ གཞུང་རྩེ་ཆེན་གཅིག་གིས་ འགོ་འདྲེན་འཐབ་སྟེ་ ཡུག་ལཱ་ གནང་དང་གནང་བཞིན་
ཡོད་པ་དང་ དེ་ལུ་ ཡིད་ཆེས་མ་འདྲོངས་པ་ཅིན་ ཚོགས་ཁང་ནང་ལས་ ཐུགས་ཐག་
བཅད་དེ་ ཚོགས་ཚུངས་གཅིག་ གཞི་བཙུགས་གནང་དགོས་དང་།

གཙོ་བོར་ གོང་ཆད་ཡར་འཕར་འགྱུ་མི་འདི་ ཕྱིར་ཆོང་ཡར་འཕར་དང་ རྒྱང་འདྲེན་ མར་
ཕབ་ལུ་ གཙོ་བོ་བརྟོན་དགོས་ དང་ བཟའ་ཆས་དང་ ཅན་མ་སྟོན་ཐངས་ཀྱི་ལམ་ལུགས་
དང་ གནས་སྤངས་ཚུ་ འགྱུར་བཅོས་མཛད་གནང་དགོ་པའི་ འོག་སེལ་ལྟ་མི་དེ་ལུ་
འཐུས་མི་ལ་ལོ་ཅིག་གིས་ གལ་སྲིད་ ཚོགས་དམངས་ཀྱིས་ གྲོས་དོན་འདི་ ཆ་འཛོག་
གྲུབ་གནང་པ་ཅིན་ དཔལ་འབྱོར་གྱི་གནས་སྤངས་ ཉིང་སངས་སྟེ་ ཤེས་ཚུགས་ནི་དང་
ནང་འདྲེན་འབད་མ་བརྟུབ་པའི་ ཅན་མ་ངོས་འཛིན་ དེ་ལས་ ཕྱིར་ཆོང་འཐབ་ནིའི་ཅཅས་
ངོས་འཛིན་འབད་ནི་ལུ་ གོ་སྐབས་འབྱུང་ནི་དང་ ཚོགས་ཚུང་ ཐོག་ལས་ ཞིབ་འཛོལ་
ལེགས་ཤོམ་སྟེ་འབད་ཚུགས་པ་ཅིན་ ཏུས་རབས་ ༡༡ པའི་ དཔལ་འབྱོར་གྱི་ལམ་སྟོན་
ལུ་ཡང་ ཕན་ཐོགས་འབྱུང་ནི་ལ་སོགས་པའི་ གྲོས་འཆར་གྱི་སྒྲིལ་ས་ གྲོས་དོན་འདི་གྱུར་
རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་པའི་ ལུ་བ་ཕུལ་བའི་ལུ་ལུ་ ཚོགས་ཁང་གིས་ ཚོགས་དམངས་ལས་
གྲོས་དོན་དེ་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་མེད་ རྒྱ་བསྐྱུར་ཐོག་ལས་ གཟིགས་པ་ད་ རྒྱ་བསྐྱུར་
ཚོགས་གལ་ འཐུས་མི་ཡོངས་བསྟོམས་ ༩༡ ཡོད་ས་ལས་ འཐུས་མི་ ༡༤ གིས་
བརྟུབ་དང་ ༡༡ གིས་མ་བརྟུབ་ དེ་ལས་ འཐུས་མི་ ༤ གིས་ འཛེམས་བཞུགས་
ཏེ་ ཕྱེད་མང་གི་ཐོག་ལས་ གྲོས་དོན་འདི་ ཆ་མེད་སོང་སྟེ་ ཆ་འཛོག་གྲུབ་མ་ཚུགས་པར་
གསུང་གྲོས་མཁུག་བསྐྱུ་གནང་ཡི།

7. Re-deliberation on the Annual Budget Report for FY 2022-2023 and the Bills

7.1 Re-deliberation on the Budget Appropriation Bill for FY 2022-2023

On the 29th Day of the 4th Month of the Water Male Tiger Year, corresponding to 27 June on the clause 4.10.7 under the road sector, the National Council recommended the “Government to allocate adequate budget for Jyengkha to Sangbaykha, Haa- Samtse SNH as this is a spill over activity which will be executed by Thimphu DOR region. On that, the member from Sangbaykha Constituency clarified that the Government has been allocating an adequate budget every year considering the importance of the SNH. While ascertaining the support of the House through show of hands, the recommendation could not obtain the support of the House.

National Budget Report 2022-2023 clause 7.6: Hydropower

Recommendation 1: The National Council recommended the Royal Government to expedite decision on the problems faced by the Punatsangchu I Hydroelectric Project and Kholongchu project to avoid any further delays and cost escalation so that the hydropower projects can benefit the people and the nation. The recommendation was passed through a majority show of hands.

ཧ. བསྐྱར་གྲོས་ཀྱི་གསུང་གྲོས།

ཧ.༡ ཕྱིས་ལོ་ ༡༠༡༡-༡༠༡༣ གྱི་ འཆར་དངུལ་དཔྱ་བགོའི་དཔུང་ཡིག་གུ་བསྐྱར་གྲོས།

གནམ་ལོ་ཚུ་ཕོ་སྐྱལ་ལོ་ཟླ་ ༤ པའི་ ༡༧ ལུངས་ སྤྱི་ལོ་ ༡༠༡༡ ཟླ་ ༤ པའི་ཆོས་
༡༧ ལུ་ ཕྱིས་ལོ་ ༡༠༡༡-༡༠༡༣ གྱི་ འཆར་དངུལ་དཔྱ་བགོའི་དཔུང་ཡིག་གི་ རོན་ཚན་
༤.༡༠.༧ པ་ འཁོར་ལམ་ལས་སྡེ་ནང་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་སྡེ་གིས་ གཞུང་ལུ་ རྒྱ་དང་
བསམ་ཅེའི་བར་ན་ཡོད་པའི་ བྱེ་ཀ་ན་དང་ གསང་སྤྲས་མཁར་གྱི་ གཞུང་ལམ་ གཉིས་
པ་འདི་ ཐིམ་ཕུག་ལུང་ཕྱོགས་ ལམ་སེལ་ལས་ཁུངས་ཀྱིས་ འབད་ནི་ཨིན་པའི་ འཕྲོ་
མཐུད་ཀྱི་ལས་སྐྱ་ཨིན་མ་ ལས་ འཆར་དངུལ་ལངས་སྡེ་ དཔྱ་བགོ་འབད་དགོ་པའི་
གྲོས་འདེབས་བཀོད་མི་དེ་ལུ་ ཚོགས་དམངས་ཀྱིས་ གསུང་གྲོས་གནང་པའི་སྐབས་ ཐད་
ཀར་བུ་ གསང་སྤྲས་མཁར་འདེམས་ཁོངས་འཐུས་མི་གིས་ཁྱུ་མི་ནང་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་
སྡེ་གིས་ཕུལ་མིའི་ གྲོས་འདེབས་ཀྱི་ཐད་ཁར་ ད་ལྟོ་གི་གཞུང་ དབུ་བརྟེས་ཞིན་མ་ལས་
ལོ་ལྟར་བཞིན་བུ་ རྒྱ་དང་ བསམ་ཅེ་བར་ནའི་ གཞུང་ལམ་གྱི་རོན་ལུ་ འཆར་དངུལ་དེ་ཚུ་
འབོར་ཆེཏོག་ཏོ་ མ་ལངས་ལངས་མ་སྡེ་ གནང་སྟེ་ ཡོད་ཟེར་དོགས་སེལ་ཕུལ་བའི་ཤུལ་
ལུ་ ཚོགས་ཁང་གིས་ ཚོགས་དམངས་ལས་ གྲོས་འདེབས་དེ་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་མེད་
ཕུག་ཡར་སེང་གིས་གཟིགས་པ་ད་ རྒྱབ་སྐྱོར་མ་ཐོབ་ལས་ གྲོས་འདེབས་འདི་ ཆ་འཛོག་
གྲུབ་མ་ཚུགས།

འཆར་དངུལ་དཔྱ་བགོའི་དཔུང་ཡིག་ནང་གསལ་ རོན་ཚན་ ཧ.༤ པ་སྒྲོག་མེ།

གྲོས་འདེབས་དང་པ་ “སྤྱི་ན་གཙང་ཚུ་སྒྲོག་མེ་ལས་འགྲུལ་དང་པ་དང་གཉིས་པ་ འཁོར་
ལོ་ཚུ་ སྒྲོག་མེ་ལས་འགྲུལ་གཉིས་ སར་འབྱུངས་འབྱོར་ནི་དང་ ཟད་འབྱོའི་ཚོད་ཕྱིས་
ཡར་སེང་འབྱོར་མི་བཅུག་ནི་དང་ རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་སེར་ལུ་ སན་ཐོགས་འབྱུང་ནིའི་རོན་ལུ་
རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་སྡེ་གིས་ གཞུང་ལུ་ གྲོས་ཐག་གང་མཐུགས་སྟེ་ བཏོན་གནང་དགོ་
པའི་ གྲོས་འདེབས་” བཀོད་མི་དེ་ལུ་ ཚོགས་དམངས་ཀྱིས་ ཕུག་ཡར་སེང་ཐོག་ལས་
ཆ་འཛོག་གྲུབ་གནང་ཡི།

Recommendation 2: The recommendation was about the commencement of the Sunkosh Hydropower Project. The delay in the commencement of the project has caused a major impact on the development infrastructure like roads, bridges etc. Against this backdrop, the National Council recommended the Government to provide a definitive timeline for the commencement of the project so that the people can benefit from planned infrastructure development. The Minister of Economic Affairs clarified that although the Sunkosh Hydropower Project is required, it cannot be initiated any sooner as various sources of energy are coming up in the world and investing huge amount in hydropower not only has impact on the environment but also may face difficulty in exporting the energy. He added that the project is estimated to cost Nu. 200 billion and it is inevitable to carry out a detailed study before commencing a new project. He informed the House that, the project may be delayed by 6 years due to which the Dzongkhag Administration was already directed to inform the general public to carry on with their plans without waiting for the project.

While ascertaining support on the recommendation through show of hands, the required majority support of the House could not be obtained.

སྤྱོད་ཀྱི་ཤོག་མེ་ལས་འགྲུལ།

གྲོས་འདེབས་གཉིས་པ་ “ལྷ་མོའི་རྩིང་མཁར་འོག་གི་ རྟེན་འོག་གསུམ་གྱི་མི་སེར་དང་
མཐའ་འཁོར་གྱི་ས་ཁོངས་ཚུ་ནང་ཡོད་པའི་ མི་སེར་ཚུ་ གོང་འཕེལ་གྱི་ལས་སྤྱོད་འདི་ལས་
བརྟེན་ སྤྱོད་ཤོག་སྤྱོད་མ་རུང་མ་ཚུགས་པས། ལས་འཆར་ནང་ཡོད་པའི་ གཞི་རྟེན་
མཁོ་ཆས་གོང་འཕེལ་ཚུ་ལས་བརྟེན་ མི་དམངས་ལུ་ཁོ་སྤྱོད་འབྱུང་ཐབས་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་
ཚོགས་སྡེ་གིས་ གཞུང་ལུ་ ལས་འགྲུལ་འདི་ གཞི་བཙུག་འབད་ནིའི་ཆོས་གྲངས་ གཏན་
འཁེལ་བཟོ་གནང་དགོ་པའི་གྲོས་འདེབས་” དེ་གྲུང་ འཇུག་མི་ཚུ་གིས་ཁྱུ་མི་ནང་ གཞུང་
ཁ་ཐུག་ལས་ སྤྱོད་ཀྱི་ཤོག་མེ་ལས་འགྲུལ་འདི་ ཡོད་མེད་ གཏན་འཁེལ་ཅིག་དང་ ཡོད་
པ་ཅིན་ བཅའ་ལས་ འགོ་བཙུག་ཚུགས་ནི་ཨིན་ན་ གཞི་བཙུག་གི་ཆོས་གྲངས་ཚུ་ གཏན་
འཁེལ་སྡེ་བཟོ་གནང་པ་ཅིན་ ས་ཁོངས་འདི་ནང་གི་ མི་སེར་ཚུ་གིས་ དགོས་མཁོའི་
མཐུན་ཆུན་ ག་སྤྱོད་འབད་ནི་ནང་ སྤྱོད་ཤོག་འབྱུང་ནི་ཨིན་མ་ཆད་ གཤམ་སྤྱོད་ ལས་
འགྲུལ་འདི་ གཏན་གཏན་མེད་པ་ཅིན་ འཆར་གཞི་ ༡༩ པའི་ནང་ གསལ་བཀོད་འབད་
དེ་ བཞག་དགོ་པ་དེ་ཡང་ ཁག་ཆེ་བེད་ལུ་བའི་ཁར་ དེ་ལུ་ འཇུག་མི་གཞན་གྱིས་འབད་
བ་ཅིན་ རྒྱུ་བརྟེན་སྤྱོད་མེ་ལས་འགྲུལ་ལུ་ སྤྱོད་ཤོག་ལེ་ཤ་ཡོད་པ་ལས་ རྒྱུ་
སྤྱོད་ལུ་མི་ཚུགས་ནི་དང་ ས་ཁོངས་གཞན་ཁར་ སྤྱོད་མེ་ལས་འགྲུལ་གཞི་བཙུག་འབད་
ནི་འདི་ སྤྱོད་གཙང་ཚུ་ དང་པ་དང་གཉིས་པ་ མཚུགས་བསྟུ་ཞིན་མ་ལས་ རྒྱུ་མ་གཅིག་
འབད་བ་ཅིན་ དག་ནི་ཨིན་པའི་ལུ་བ་ལུ་ཡི།

དེ་ལུ་ བསྟན་ཆུས་སྤྱོད་པོ་གིས་ཁྱུ་མི་ནང་ སྤྱོད་ཀྱི་ཤོག་མེ་ལས་འགྲུལ་འདི་ འོས་
འབབ་ཡོད་དེ་འབད་རུང་ འཇུག་མཚུགས་སྡེ་ འགོ་བཙུག་མི་ཚུགས་ནི་ཨིན་མི་དེ་ཡང་
འཛམ་གླིང་ནང་ ལུས་ལྷགས་མ་འདུམ་ ལེ་ཤ་ཐོན་དོ་ཡོད་པ་ལས་ རྒྱུ་བརྟེན་སྤྱོད་མེ་
ལས་འགྲུལ་ལུ་ མ་ཚུ་ འཕོར་ཆེད་ཀྱི་ཉེ་སྡེ་ ཟད་འགོ་བཙུག་སྡེ་ གཞི་བཙུག་འབད་བ་
ཅིན་ རང་བཞིན་གནས་སྤངས་ལུ་ ཐོ་ཐོག་ནིའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པའི་ཁར་ མཚུགས་མཐའན་
མཚུགས་ སྤྱོད་མེ་ཕྱིར་བཙོང་འཐབ་རུང་ ཉམ་མེད་པའི་དཀའ་ངལ་ འཐོན་སྤྱོད་ནི་
ཨིན་མ་ཆད་ ལས་འགྲུལ་འདི་ལུ་ གོང་ཆད་ དཔུལ་ཀམ་ ཐེར་འབྲུམ་ ༢༠༠ དེ་ཅིག་
གནས་ནི་ཨིན་མ་དང་ ད་ལྟོ་ནངས་པར་ ལུས་ལྷགས་ལུ་ འགྲུར་བ་འགྱོད་ཡོད་མི་དང་

Education related loan

Reiterating the importance of education towards the full development of the human personality and recognizing the efforts of parents in availing education loan to support their children's education, the National Council recommended the Government to consider the possibilities of extending the education loan term upto 15 years (excluding gestation period) in consultation with the Royal Monetary Authority. On this the Ministers led by Minister for Finance submitted that while availing loan is convenient for those who can effort to mortgage collateral, it is difficult for those without collateral. They submitted that education related loan are issued upto maximum of 10 years for which they expressed their support on the recommendation.

While ascertaining support on the recommendation through show of hands, the recommendation was passed with majority support and the re-deliberation on the Annual Budget Report 2022-2023 was concluded.

བསྐྱུན་ མཛད་དགོཔ་ཁག་ཆེན་ཅི་ཡིན་མ་ལས་ ས་ཁོངས་ཀྱི་མི་སེར་ཚུ་ ལས་འགུལ་ལུ་
བསྐྱུག་མ་སྡོད་པར་ ལས་སྒྲུག་ ཅིར་འབད་རུང་ བཀག་མ་བཞག་པར་ འབད་དགོ་
པའི་སྐོར་ལས་ རྫོང་ཁག་བདག་སྐྱོང་ལུ་ སྤྱན་ལུ་འབད་དེ་ཡོད་པ་དང་ ལས་འགུལ་འགོ་
བཙུག་ནིའི་དོན་ལུ་ ཉུང་ཤོས་ར་ ལོ་ ༤ དེ་ཅིག་ འགོར་ཆོད་ཡོད་པའི་ལུ་བ་སྤུལ་ཡི།

དེ་ལུ་ ཚོགས་ཁང་གིས་ ཚོགས་དམངས་ལས་ གྲོས་འདེབས་དེ་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་མེད་
ཟུག་ཡར་སངས་གིས་ གཞིགས་པ་ད་ རྒྱབ་སྐྱོར་མ་ཐོབ་ལས་བརྟེན་ གྲོས་འདེབས་འདི་
ཆ་མེད་སོང་ཡི།

ཤེས་རིག་དང་འབྲེལ་བའི་སྐྱིན་འགུལ།

“ཤེས་རིག་འདི་ མིའི་བྱ་སྤྱོད་ཡར་བླགས་གཏང་ནི་ལུ་ ཁག་ཆེན་སྡེ་ཡོད་མི་དེ་ རོས་ལེན་
འབད་ཞིན་མ་ལས་ བཅ་ཚུ་གིས་ ཁོང་རའི་བྱ་གཞི་ཚུ་ ཤེས་ཡོན་སྦྱང་ནི་ནང་ རྒྱབ་སྐྱོར་
འབད་ཚུགས་ནིའི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་སྡེ་གིས་ གཞུང་གིས་ རྒྱལ་གཞུང་དངུལ་
ལས་དབང་འཛིན་དང་ གྲོས་བསྐྱུན་མཛད་ཐོག་ལས་ ཤེས་རིག་གི་སྐྱིན་འགུལ་འདི་ ལོ་
རོ་ ༡༥ ཚུན་ ཡར་སངས་འབད་དགོ་པའི་ གྲོས་འདེབས་” བཀོད་མི་དེ་ལུ་ དངུལ་རྩིས་
སྒོན་པོ་གིས་གཙོས་པའི་ ལྷན་རྒྱས་ཚུ་གིས་ལུ་མི་ནང་ མི་སེར་ཚུ་གིས་ སྐྱིན་འགུལ་ལུ་
བའི་སྐྱབས་ གཏའམ་ བཙུགས་ནི་ཡོད་པ་ཅིན་ ལྷབས་བདེ་ཏོག་ཏོ་སྡེ་ཐོབ་དོ་ཡོད་རུང་
གཏའམ་བཙུགས་ནི་མེད་པའི་ མི་སེར་ཉམ་ཚུང་ཚུ་ཡིན་པ་ཅིན་ སྐྱིན་འགུལ་འཐོབ་ནི་མེད་
པའི་བསྐྱང་ལས་ སྐྱིད་སྤྱུག་ འབྲེལ་ཉམ་མིན་འདུག་ཟེར་ལུ་བའི་ཁར་ དངུལ་ཁང་མང་
ཤོས་ཅིག་གིས་ ཤེས་རིག་དང་ འབྲེལ་བའི་ སྐྱིན་འགུལ་གྱི་ སྐྱིན་ཚབ་བཏབ་ནིའི་ དུས་
ཡུན་ཐང་ཁར་ ལོ་ ༡༠ དེ་ཅིག་ བྱིན་སྲོལ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་ གྲོས་འདེབས་དེ་ལུ་ རྒྱབ་
སྐྱོར་ཡོད་ཟེར་ལུ་ཡི།

དེ་ལུ་ ཚོགས་ཁང་གིས་ ཚོགས་དམངས་ལས་ གྲོས་འདེབས་དེ་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་མེད་
ཟུག་ཡར་སངས་གིས་ གཞིགས་པ་ད་ རྒྱབ་སྐྱོར་མི་ལུ་བུམ་གནང་སྟེ་ གྲོས་འདེབས་
འདི་ ཆ་འཛིག་གྲུབ་གནང་སྟེ་ རྩིས་ལོ་ ༢༠༢༢-༢༣ གྱི་ འཆར་དངུལ་དབྱ་བཀོའི་དབྱང་

7.2 Re-deliberation on the Goods and Services Tax (Amendment)

Bill of Bhutan 2022

On the 29th Day of the 4th Month of the Water Male Tiger Year, corresponding to 27 June 2022 during the re-deliberation on the Goods Services Tax (Amendment) Bill of Bhutan 2022 the National Council recommended to withdraw the Bill to avoid its inconsistency to Section 46B of the Public Finance (Amendment) Act of Bhutan 2012. The National Council also recommended amending Section 46B of the Public Finance (Amendment) Act of Bhutan 2012. During the deliberation the Chairperson of the Legislative Committee, member from Bongo-Chapcha constituency stated that although the National Council is against the amendments of the National Assembly on the Bill, the Committee stands resolute with the Bill passed by the National Assembly and conveyed their disapproval on the National Council's recommendation.

While ascertaining support on the National Council's recommendation through show of hands, the House rejected the recommendation as it could not obtain the required majority support. The House declared that the Bill is deemed passed as adopted by the National Assembly and the deliberation concluded with the Speaker informing the House that the Bill will be submitted for the Royal Assent.

ཡིག་གུར་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་སྡེ་ལས་ གོས་འདེབས་ཁག་བཞི་ཡུལ་ས་ལས་ གོས་
འདེབས་གཉིས་ ཆ་འཛིག་གྲུབ་སྟེ་ འཆར་དངུལ་བསྐྱར་གོས་ཀྱི་གསུང་གོས་ མཚུག་བསྐྱ་
གནང་ཡི།

**༡.༡ འབྲུག་གི་ཅའམ་དང་ཞབས་ཏྲག་ཁྲལ་གྱི་ (འཕྲི་སྟོན) དཔྱད་ཡིག་ ༢༠༡༢ ཅན་མའི་
བསྐྱར་གོས་ཀྱི་གོས་ཚོད།**

གནམ་ལོ་རྒྱུ་ལྷན་ལོ་རྒྱུ་ ༤ པའི་ ༢༩ ལུངས་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༢ ལྷ་ ༤ པའི་ཆོས་
༡༧ ལུ་ འབྲུག་གི་ཅའམ་དང་ཞབས་ཏྲག་ཁྲལ་གྱི་ (འཕྲི་སྟོན) གྱི་དཔྱད་ཡིག་ ༢༠༡༢
ཅན་མ་གུར་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་སྡེ་གིས་ འབྲུག་གི་མི་དམངས་དངུལ་རྩིས་(འཕྲི་སྟོན་)
བཅའ་ཁྲིམས་ ༢༠༡༢ ཅན་མའི་དོན་ཚན་ ༤༤ ་༡ པ་དང་ ཁྲིམས་འགལ་མི་
འགྲོ་ཞིའི་དོན་ལུ་ དཔྱད་ཡིག་འདི་ ཕྱིར་བཏོན་འབད་དགོཔ་མ་ཚད་ གོང་གསལ་ བཅའ་
ཁྲིམས་ དེར་ འཕྲི་སྟོན་མཛད་དགོཔ་སྟེ་ གོས་འདེབས་སྤུལ་མི་དེ་ལུ་ ཚོགས་དམངས་
ཀྱིས་ བསྐྱར་གོས་གནང་པའི་སྐབས་ ཁྲིམས་དོན་ཚོགས་རྒྱུ་ཁྲིམས་འཛིན་ སྐབས་ཆ་སྤོང་
སྟོ་འདེམས་ཁོངས་འབྲས་མི་གིས་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུ་གིས་ དཔྱད་ཡིག་འཕྲི་སྟོན་
འདི་ནང་ བསྐྱར་སྟོན་གྱི་ཆོས་གངས་ སར་སྤྱད་རྒྱུ་མི་དང་ དོན་ཚན་དག་པ་ཅིག་ འཕྲི་
སྟོན་ འབད་ཡོད་མི་རྒྱུ་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་སྡེ་གིས་ རྒྱབ་སྐྱོར་མ་གནང་མ་ལས་བརྟེན་
ཚོགས་རྒྱུང་ཁ་བྱག་ལས་ རོས་ལེན་མེད་པར་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུ་གིས་ ཆ་འཛིག་
གྲུབ་མི་དེར་ རང་འཇགས་བཞག་དགོཔ་ཁག་ཆེ་ཟེར་ལུ་ཡི།

དེ་ལུ་ ཚོགས་ཁང་གིས་ གོས་འདེབས་དེ་གུར་ ཚོགས་དམངས་ལས་ རོས་ལེན་ཡོད་མེད་
ཕྱག་ཡར་སེང་གིས་ གཞིགས་པ་ད་ རྒྱབ་སྐྱོར་མ་ཐོབ་ལས་བརྟེན་ གོས་འདེབས་འདི་ ཆ་
འཛིག་གྲུབ་མ་ཚུགས་པ་ལས་ ཉེ་མ་ རྒྱལ་ཡོངས་ ཚོགས་འདུ་གིས་ ཆ་འཛིག་གྲུབ་མི་
དེ་ རང་འཇགས་སྟེ་ཆ་འཛིག་གྲུབ་སྟེ་ དཔྱད་ཡིག་དེ་ བཀའ་འགྲོལ་གྱི་དོན་ལུ་ སྤུལ་ནི་
ཨོན་པའི་ གསལ་བསྐྱགས་མཛད་དེ་ གསུང་གོས་མཚུག་བསྐྱ་གནང་ཡི།

7.3 Re-deliberation on the Framework Agreement on the Establishment of International Solar Alliance (ISA)

On the 29th Day of the 4th Month of the Water Male Tiger Year, corresponding to 27 June 2022 the Chairperson of the Human Rights and Foreign Relation Committee reported that the Committee during its review found that the National Council through their intensive review and deliberation has amended with improvisation in the translation and no amendments were made on the actual content of the framework agreement. He urged the House to incorporate the amendments as received from the National Council. While ascertaining the support on the National Council's amendments, the amendments were passed unanimously by all 42 members present and voting in the House.

7.4 Re-deliberation on the Biodiversity Bill of Bhutan 2021

On the 29th Day of the 4th Month of the Water Male Tiger Year, corresponding to 27 June 2022 the Chairperson of the Environment and Climate Change Committee (ECCC), member from Draagteng-Longthil constituency submitted that while reviewing the amendments of the National Council on the Bill, the Committee found that no major amendments were made and only major provision was section 11. The National Assembly kept the composition of Competent National Authority under section 11 open while, the National Council listed the members. He

མ.ལ རྒྱལ་སྤྱིའི་ཉི་ཤོད་མཐུན་སྒྲིག་གཞི་བཙུགས་ཀྱི་ སྒྲིག་བཀོད་གན་རྒྱའི་ བསྐྱར་སྤྲོས་ཀྱི་གྲོས་ཆོད།

གནམ་ལོ་ཚུལ་སྤྲུག་ལོ་རྒྱུ་ ༤ པའི་ ༡༩ ལུང་མ་ སྤྱི་ལོ་ ༡༠༡༡ ལྷ་ ༤ པའི་ཆོས་ ༡༧ ལུ་ འགྲོ་བ་མིའི་དབང་ཆ་དང་ཕྱི་འབྲེལ་ལས་དོན་ཚོགས་རྒྱུ་ཁྲི་འཛིན་ སྐྱེད་ས་མཁར་ཐེ་ རིང་ལ་ འདེམས་ཁོངས་འཐུས་མི་གིས་ཁྱ་མི་ནང་ རྒྱལ་སྤྱིའི་ཉི་ཤོད་མཐུན་སྒྲིག་གཞི་ བཙུགས་ཀྱི་ སྒྲིག་བཀོད་གན་རྒྱ་དེ་གུར་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་སྡེ་གིས་ གསུང་གོས་ཞིབ་ ཞིབ་སྟེ་གནང་སྟེ་ སྐད་སྐྱུར་གྱི་ ཆོག་སྦྱོར་དུམ་གཤེ་ ལེགས་བཅོས་འབདལ་མ་གཏོགས་ མཐུན་སྒྲིག་གི་གཞི་རྩ་དང་ དོན་ལུ་ འགྱུར་བ་མེད་པ་སྟེ་ ཚོགས་རྒྱུང་གིས་ ཤེས་རྟོགས་ རྒྱུང་ཡོད་པ་ལས་ ཚོགས་དམངས་ཀྱིས་ རྒྱབ་སྐྱོན་ཆ་འཛིན་གནང་དགོ་པའི་ གྲོས་དོན་ རྩལ་མི་དེ་ལུ་ ཚོགས་ཁང་གིས་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་མེད་ རྩལ་ཡར་སེང་གིས་གཟིགས་པ་ད་ ཚོགས་ དམངས་ཀྱིས་ རྒྱབ་སྐྱོན་ཤིལ་བུམ་གནང་པའི་ལུལ་ལུ་ ཁྲིམས་བཟོའི་བྱ་རིམ་ དང་འབྲེལ་ རྒྱན་བསྐྱར་ཐོག་ལས་ རྒྱབ་སྐྱོན་ཡོད་མེད་གཟིགས་པ་ད་ རྒྱན་བསྐྱར་ཚོགས་ གྲལ་ འཐུས་མི་ཡོངས་བསྐྱོམས་ ༤༡ ཡོད་མི་ཆ་མཉམ་གྱིས་རྒྱབ་སྐྱོན་ལུ་ཏེ་ རྒྱལ་སྤྱིའི་ ཉི་ཤོད་མཐུན་སྒྲིག་གཞི་བཙུགས་ཀྱི་ སྒྲིག་བཀོད་གན་རྒྱ་འདི་ ཆ་འཛིན་གྲུབ་གནང་ཡི།

མ.ལ འབྲུག་གི་སྐྱེ་ལྷན་རིགས་སྤྱིའི་དཔུང་ཡིག་ ༡༠༡༡ ཅན་མའི་ བསྐྱར་སྤྲོས་ཀྱི་གྲོས་ཆོད།

གནམ་ལོ་ཚུལ་སྤྲུག་ལོ་རྒྱུ་ ༤ པའི་ ༡༩ ལུང་མ་ སྤྱི་ལོ་ ༡༠༡༡ ལྷ་ ༤ པའི་ཆོས་ ༡༧ ལུ་ མཐའ་འཁོར་དང་གནམ་ གཤིས་འགྱུར་བཟོད་ཚོགས་རྒྱུ་ཁྲི་འཛིན་ ཐག་སྐྱེད་སྐྱུང་ མཐེལ་འདེམས་ཁོངས་འཐུས་མི་གིས་ འབྲུག་གི་སྐྱེ་ལྷན་རིགས་སྤྱིའི་དཔུང་ཡིག་ ༡༠༡༡ ཅན་མའི་གུར་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་སྡེ་གིས་ གྲོས་འདེབས་ལུ་མི་དེ་ བསྐྱར་སྤྲོས་གནང་ དགོ་པའི་གྲོས་དོན་ལུ་མི་ནང་ ཚོགས་རྒྱུང་གི་ཁ་ཐུག་ལས་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་སྡེ་གིས་ གྲོས་འདེབས་ལུ་མི་རྒྱ་གུར་ མཐེལ་ཕྱིན་སྟེ་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ དོན་གྱི་ འགྱུར་བ་མེད་པ་མ་ཆད་ གཙོ་བོར་ དོན་ཚན་ ༡༡ པ་དེ་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུ་ གིས་ གོ་ཡངས་དྲགས་སྟེ་བཞག་མི་དེ་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་སྡེ་གིས་ དེས་ཏིག་སྟེ་བཟོ་མི་

reported that the Committee resolved to accept as amended by the National Council. The Chairperson urged the House to support the amendments received from the National Council.

The House through show of hands endorsed the recommendations of the National Council in general. And while ascertaining the support on the amendments as per the due legislative procedure, the amendments were adopted with the majority support of 44 “Yes” votes and 1 Abstaining. The Bill will be submitted for the Royal Assent.

7.5 Re-deliberation on the Tourism Levy Bill of Bhutan 2022

On the 30th Day of the 4th Month of the Water Male Tiger Year, corresponding to 28 June 2022 the Chairperson of the Economic and Finance Committee, member from Gangzur-Minje constituency reported that the House adopted the Bill and presented to the National Council as a Money Bill. He reported that the Committee has reviewed the recommendations received from the National Council for re-deliberation. He submitted that National Council has made recommendations on few provisions and alterations of words without changing the meaning. He added that the National Council has included three new sections. He submitted that, the Committee has accepted all the recommendations of the National Council.

དེ་ལུ་ སྐབས་མ་བདཱེ་མ་མཇུག་ལས་བརྟེན་ ཚོགས་སྡེ་གིས་ ཁྲོས་འདེབས་ཕུལ་མི་
ཚུ་ ཚོགས་ཚུང་གིས་ རོས་ལེན་ཕུལ་ཏེ་ཡོད་པ་ལས་ ཚོགས་དམངས་ཀྱིས་ཡང་ དེ་བཞིན་
རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་དགོ་པའི་ཞུ་བ་ཕུལ་ཡི།

དེ་ལུ་ ཚོགས་ཁང་གིས་ སྤྱིར་བཏང་ ཕྱག་ཡར་སང་གི་ཐོག་ལས་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་མེད་
གཟིགས་པ་ད་ ཚོགས་དམངས་ཀྱིས་ རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་སྟེ་ཡོད་རུང་ ཁྲིམས་བཟོའི་ལམ་
ལུགས་དང་བསྟུན་ ཁྲོས་འདེབས་ཡོངས་རྫོགས་གྱུར་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་མེད་ རྒྱན་བསྐྱར་
ཐོག་ལས་གཟིགས་པ་ད་ རྒྱན་བསྐྱར་ཚོགས་གྲུལ་ འཕུས་མི་ཡོངས་བསྟོམས་ ༤༤ ཡོད་
ས་ལས་ འཕུས་མི་ ༡ གིས་འཛུམས་བཞུགས་ཏེ་ བྱེད་མང་གི་ཐོག་ལས་ དཔྱད་ཡིག་
འདི་ ཆ་འཛིག་གྲུབ་ཡོད་པ་ལས་ བཀའ་འགྲོལ་གྱི་དོན་ལུ་ ཕུལ་ནི་ཨོན་པའི་ གསལ་
བསྐྱགས་མཛད་དེ་ ཚོགས་ཞུགས་གྲོལ་གནང་ཡི།

༡.༥ འཕུག་གི་བཟུ་བཤལ་བསྐྱ་སྒྲུང་དཔྱད་ཡིག་ ༢༠༢༢ ཅན་མའི་ བསྐྱར་གྲོས་ཀྱི་གྲོས་ཚན།

གནམ་ལོ་རྒྱ་མོ་སྐྱུག་ལོ་ཟླ་ ༤ པའི་ ༣༠ ལུ་འམ་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༤ པའི་ཆེས་
༢༥ ལུ་ དཔལ་འབྱོར་དང་དདུལ་ཅིས་ཚོགས་ཚུང་ཁྲི་འཛིན་ སྐར་བུར་སྤྱིན་རྗེས་འདེམས་
ཁོངས་འཕུས་མི་གིས་ཞུ་མི་ནང་ དཔྱད་ཡིག་འདི་ གཞུང་གིས་ ཏི་རུའི་དཔྱད་ཡིག་སྟེ་
ཕུལ་བའི་ཤུལ་ ཚོགས་ཁང་གིས་ ཏི་རུའི་དཔྱད་ཡིག་སྟེ་ ཆ་འཛིག་གྲུབ་སྟེ་ རྒྱལ་ཡོངས་
ཚོགས་སྡེ་ལུ་ཕུལ་བའི་ཤུལ་ལུ་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་སྡེ་གིས་ གསུང་གོས་གནང་སྟེ་ ཁྲོས་
འདེབས་དང་སྐྱགས་ ལོག་བསྐྱར་གྲོས་ཀྱི་དོན་ལུ་ཕུལ་མི་དེ་གྱུར་ ཚོགས་ཚུང་གིས་ ཁྲོས་
འདེབས་དང་བསྐྱར་པའི་ དོན་ཚན་ཚུ་ ཡང་བསྐྱར་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་བའི་སྐབས་ རྒྱལ་
ཡོངས་ཚོགས་སྡེ་གིས་ ཚོག་ རེ་རེ་གཉིས་གཉིས་རྒྱང་མ་གཅིག་ ལེགས་བཅོས་འབད་
ཡོད་པ་མ་གཏོགས་ དོན་ལུ་ སྤྱིང་འགྱུར་གྱི་བསྐྱར་བ་མེད་པ་མ་ཆད་ ལེགས་བཅོས་འབད་
ཡོད་མི་ ཚོག་དོན་ཚུ་དང་ ཁ་སྐོང་དོན་ཚན་གསར་པ་གསུམ་དེ་ཅིག་ བཀོད་གནང་མི་ཚུ་
ག་ར་ ཚོགས་ཚུང་གི་ཁ་བྱག་ལས་ རོས་ལེན་མཛད་དེ་ བསྐྱར་གྲོས་ཀྱི་ སྐན་ཞུ་ཕུལ་མི་
དེ་ལུ་ གསུང་གོས་གནང་སྟེ་ ཆ་འཛིག་མཛད་གནང་དགོ་པའི་ཞུ་བ་ཕུལ་ཡི།

Some of the major recommendations were on: section 6 to allow a tourist who had confirmed the tour under the Tourism Levy Act of Bhutan 2020 on or before 20th June 2022 to benefit as per the existing Act, section 7 to repeal the later sentence which delegates the Competent Authority to revise the Sustainable Development Fee, and incorporation of a new sub-section after section 10 (5) under the Roles and Functions of the Competent Authority requiring the authority to “strengthen and implement strategies to ensure that the benefits of High Value Low Volume tourism is shared across all regions of the country.”

While ascertaining the support on the recommendations of the National Council, it was adopted with 38 “Yes” votes, 1 “No”, and 1 Abstaining out of 40 members present and voting. The Bill will be submitted for the Royal Assent.

7.6 Re-deliberation on the Royal Bhutan Police (Amendment) Bill 2021

On the 30th Day of the 4th Month of the Water Male Tiger Year, corresponding to 28 June 2022 the chairperson of the Social and Cultural Committee, member from the Chhumig-Ura constituency while presenting the Committee’s review report on the amendments of the National Council on the Royal Bhutan Police (Amendment)

གོས་འདེབས་གཙོ་བོ་ཚུ་ཡང་ རོན་ཚན་ ༤ པའི་ནང་ འབྲུག་གི་བཟླ་བཤལ་གི་ཁྲལ་བསྟུ་
 སྒྲང་བཅའ་ཁྲིམས་ ༡༠༡༠ ཅན་མ་དང་འཁྲིལ་ སྤྱི་ལོ་ ༡༠༡༡ པའི་ཆེས་ ༣༠ ཡང་
 ན་ དེའི་རྟེ་མ་ལས་ བཟླ་བཤལ་པ་འབད་འོང་ནིའི་ གཏན་འཁལ་བཟོ་ཡོད་མི་ཚུ་ལུ་ ཁེ་
 སན་བཅའ་ཁྲིམས་དེ་དང་འཁྲིལ་ འཕྲོ་རྒྱུན་མཐུད་དེ་འཐབ་དགོཔ་དང་ རོན་ཚན་ ༧ པའི་
 ནང་ དབང་ཚད་ཅན་གྱི་དབང་འཛིན་ལུ་ དུས་དང་དུས་སུ་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་གྱི་སྒྲ་
 ཡོན་ བསྐྱར་བཟོ་འབད་ནིའི་དབང་ཆ་སྤྱོད་ནི་མེད་པ་ དེལས་ རོན་ཚན་ ༡༠ (༤) པའི་
 བྱལ་ལས་ དབང་ཚད་ཅན་གྱི་དབང་འཛིན་གྱི་ ལཱ་འགན་དང་བྱ་སྤྱོད་ཐབས་ ཡན་ལག་དོན་
 ཚན་གསར་པ་སྟེ་ “རིན་ཐང་ཆེབ་དང་ གྲུངས་ཁ་ཉུང་བའི་བཟླ་བཤལ་གི་ཁེ་སན་ཚུ་ རྒྱལ་
 ཁབ་གྱི་ལུང་ཕྱོགས་ག་རའི་ནང་ འབྲ་མཉམ་སྟེ་ དེས་གཏན་ཐོབ་ཚུགས་པའི་ཐབས་བྱས་
 ཚུ་ མཐའ་བཅན་བཟོ་སྟེ་ བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་ནི་” ཟེར་མི་ཚུ་ཨིན་མས།

དེལས་ ཚོགས་ཁང་གིས་རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་སྡེའི་གོས་འདེབས་དེ་ལུ་ ཚོགས་དམངས་
 ལས་ རྒྱུ་བསྐྱར་ཚོགས་གྲལ་ འབྲུས་མི་ཡོངས་བསྐྱམས་ ༤༠ ལས་ འབྲུས་མི་ ༣༥
 གྱིས་བདུབ་དང་ ༡ གིས་མ་བདུབ་ ༡ གིས་འཛུམས་བཞུགས་ཏེ་ ཕྱེད་མང་གི་ཐོག་ལས་
 དཔྱད་ཡིག་འདི་ ཆ་འཛིག་གྲུབ་པའི་བྱལ་ ཚོགས་དཔོན་གྱིས་དཔྱད་ཡིག་འདི་ བཀའ་
 འགོལ་གྱི་དོན་ལུ་ཕུལ་ནི་ཨིན་པའི་གསལ་བསྐྱགས་མཛད་དེ་ གསུང་གོས་མཚུག་བསྟུ་
 གནང་ཡི།

**༡.༤ རྒྱལ་གཞུང་འབྲུག་གི་འགག་སྡེའི་ (འཕྲི་སྡོན་) དཔྱད་ཡིག་ ༡༠༡༡ ཅན་མར་བསྐྱར་གོས་
 གྱི་གོས་ཚེད།**

གནམ་ལོ་རྒྱལ་སྤྱི་ལོ་ ༤ པའི་ཆེས་ ༣༠ ལུ་འཕམ་ སྤྱི་ལོ་ ༡༠༡༡ ལྷ་ ༤ པའི་ཆེས་
 ༡༥ ལུ་ མི་སྡེ་དང་ལམ་སྟོན་ཚོགས་རྒྱུང་གི་ཁྲི་འཛིན་ རྒྱ་མིག་ཁྱུ་ར་འདེམས་ཁོངས་གྱི་
 འབྲུས་མི་གིས་ རྒྱལ་གཞུང་འབྲུག་གི་འགག་སྡེའི་ (འཕྲི་སྡོན་) དཔྱད་ཡིག་ ༡༠༡༡ ཅན་
 མའི་གུ་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་སྡེ་གིས་ གོས་འདེབས་ཕུལ་མི་དེ་ བསྐྱར་གོས་གནང་དགོ་

Bill 2021, reported that the Committee agreed to accept all 25 sections of amendments forwarded by the National Council.

The National Council's amendment on section 16(A) and the new incorporation of sections 16(B) and 16(C) have been disapproved by the House as it is already covered under section 16A.

The House could not incorporate section 41c which deals with the duty of Royal Bhutan Police to prosecute and likewise the House could not accept section 71 under repeal clause and section 71A.

The House also didn't accept the National Council's amendment on section 60 which require the approval from the police headquarter for crime prevention activities at local level.

པའི་ གོས་དོན་སྤུལ་མི་ནང་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་སྡེ་གིས་ རྒྱལ་གཞུང་འབྲུག་གི་འགག་
སྡེའི་ (འཕྲི་སྡོན་) དཔྱད་ཡིག་ ༢༠༢༡ ཅན་མའི་ དོན་ཚན་ ༡༥ ལུ་ བསྐྱར་བཅོས་
འབད་ཡོད་མི་ག་ར་ལུ་ ཚོགས་ཚུང་གིས་ རོས་ལེན་འབད་དེ་ ཚོགས་ཁང་ནང་ བསྐྱར་
གོས་གྱི་དོན་ལུ་ སྤུལ་དོ་ཡོད་པའི་ རྒྱ་བ་སྤུལ་བའི་བྱལ་ལུ་ ཚོགས་དམངས་གྱི་ གསུང་
གོས་གནང་སྐབས་མཆོག་

དོན་ཚན་ ༡༤ པའི་ ༡༡ གཞུག་ རང་ལུ་ ཚོགས་སྡེ་གི་བསྐྱར་བཅོས་མཛད་དེ་ དོན་ཚན་
༡༤ ༡༡ གཞུག་ རང་ ༡༤ ༡༡ གཞུག་ སྡེ་ གོས་འདེབས་གསར་པ་གཉིས་ སྤུལ་མི་འདི་ དོན་
ཚན་ ༡༤ ༡༡ གཞུག་ པ་གིས་ འབྲུས་པའི་གསུང་ གོས་བྱུང་སྡེ་ རོས་ལེན་དང་ ཆ་
འཛོག་གྲུབ་མ་ཚུགས།

དེ་ལས་ དོན་ཚན་ ༤༡ ༡༡ གཞུག་ པ་ནང་ རྩོད་གཞི་འདི་ རྩོད་དཔོན་ཡོངས་ཁྲབ་ཡིག་
ཚང་ལུ་ ཉེས་བཤེར་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ གཏང་དགོ་ཟེར་མི་འདི་ ཚོགས་སྡེ་གིས་ ཕྱིར་
བཏོན་འབད་ཡོད་རུང་ གཞི་རྩ་དང་ ཁེ་སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་ སྐབས་མ་འདེམ་ཡོད་པ་ལས་
དོན་ཚན་འདི་ལུ་ རྒྱབ་སྡོན་མ་ཐོབ་ལས་ ཆ་འཛོག་གྲུབ་མ་ཚུགས་པ་དང་ དེ་དང་རིགས་
འབྲེལ་བའི་ཆ་མེད་ཀྱི་དོན་ཚན་གཅིག་དང་དོན་ཚན་ ༡༡ ༡༡ གཞུག་ པར་ ཚོགས་ཁང་ལས་
རོས་ལེན་མ་གྲུབ།

དོན་ཚན་ ༤༠ པའི་ནང་ ས་གནས་ཀྱི་གནས་རིམ་ལུ་ ཉེས་ལས་སྡོན་འགོག་གི་ ལས་
དོན་ཟེར་མི་ནང་ ཚོགས་སྡེ་ གིས་ བསྐྱར་བཅོས་འབད་མི་ནང་ ཚོགས་དོན་གསར་པ་
འགག་སྡེའི་ཡིག་ཆ་ལྟེ་བ་ལས་ གནང་བ་ཞུ་དགོ་ཟེར་ བཅུག་ས་མི་འདི་གིས་
དོན་གྱི་འགྱུར་བ་ཡོད་པ་ལས་ ཚོགས་སྡེ་གིས་སྤུལ་མི་ལུ་ རྒྱབ་སྡོན་མ་ཐོབ་པར་ ཆ་
འཛོག་གྲུབ་ མ་ཚུགས།

Owing to section 125 & 125A, the section got disapproved by the house as the majority of the members did not support the recommendation.

Except for the 9 disputed clauses, while ascertaining the support of the House on the remaining amendments of the National Council, it was adopted with 37 “Yes” votes, 3 “No”, and 1 Abstaining out of 41 members present and voting.

དེལས་ རོན་ཚན་ ༡༢༥ དང་ ༡༢༥ ༼༧༽ པའི་ཐད་ཁར་ལུ་ ཚོགས་སྡེ་གིས་ རོན་
ཚན་གསར་པ་སྡེ་ཕུལ་ཡོད་མི་འདི་ འཐུས་མི་མང་ཤོས་ཀྱིས་ རྒྱབ་སྐྱོར་མེད་པ་ལས་ ཆ་
འཛོག་གྲུབ་མ་ཚུགས།

མཚུག་རང་ རོས་ལེན་མེད་པའི་དཔྱད་ཡིག་གི་རོན་ཚན་ ༩ དེ་མ་ཡིན་པའི་གཞན་རོན་ཚན་
ཚུ་གྱར་ ཚོགས་དམངས་ཀྱི་ ཚོགས་རྒྱན་བཙུགས་ཏེ་ ཆ་འཛོག་གནང་སྐབས་ འཐུས་མི་
ཡོངས་བསྐྱོམས་ ༤༡ ཡོད་ས་ལས་ ༣༧ གྱིས་ རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་སྟེ་ ཆ་འཛོག་གྲུབ་
པའི་ལུ་ ཚོགས་བཞུགས་ མཚམས་འགྲོལ་གནང་ཡི།

8. Report of the Public Accounts Committee

8.1 Royal Kasho on Joint Sitting

The Royal Assent is hereby granted to convene the Joint Sitting of Parliament on 29th and 30th of June, 2022 to present the Review Report of the Public Accounts Committee on the Annual Audit Report 2020-2021 and the Review Report of the Performance Audit Report. Granted on the 29th Day of the 4th Month of the Water Male Tiger Year.

By Warrant Under His Hand

Druk Gyalpo

༡. དམངས་ཅིས་ཚགས་ཚུང་གི་སྟན་ལྗང་།

༡.༡ སྤྱི་ཚགས་སྟན་བཞུགས་ཚགས་ཚོགས་པའི་བཀའ་ཤོག།

༄ ད་ལན། དེ་ནི་ འབྲུག་གི་སྤྱི་ཚགས་གསུམ་པའི་ཚོགས་ཐེངས་ ༡ པ་ཚོགས་
བཞིན་ཡོད་པའི་ལས་རིམ་ནང་ སྤྱི་ཚོགས་ ༤ པའི་ཚོགས་ ༡༩ དང་ ༣༠ ལུ་ རྒྱལ་
གཞུང་ཅིས་ཞིབ་དབང་འཛིན་གྱི་སྟན་ལྗང་ལས་བརྟེན་པའི་ དམངས་ ཅིས་ཚགས་ཚུང་
གི་ ལོ་བསྟར་བསྐྱར་ཞིབ་སྟན་ལྗང་ ༢༠༢༠-༢༠༢༡ ཅན་མ་དང་ ལས་འབྲས་ཅིས་ཞིབ་
གྱི་བསྐྱར་ཞིབ་ སྟན་ལྗང་ལག་གཉིས་ སྤྱི་ཚགས་སྟན་བཞུགས་ནང་ཕུལ་ནིའི་དོན་ལུ་
སྤྱི་ཚགས་སྟན་བཞུགས་ཚོགས་ཚོགས་པའི་ བཀའི་ གནང་བ་ལྟ་བུང་མི་ལུ་ བདུབ་འབད་
བཀའ་གྲོལ་གནང་ཡོད། ཞེས་རང་ལུགས་གནམ་ལོ་ཚུ་སྟན་ལྗང་ ༤ པའི་ ༡༩ ལུ།

ཕྱག་མཚན་ངོམ་ཡོད།
འབྲུག་མངའ་བདག་རྒྱལ་པོ།

8.2 Review report of the Public Accounts Committee

Upon reading the Royal Kasho by the Secretary General, the Chairperson of the Public Accounts Committee, member from Tashichholing constituency presented the Committee's report summarized under the following four chapters;

1. Synthesis of the Annual Audit Report 2020–21;
2. Follow up on the Review Reports of Annual Audit Report 2010–20;
3. Review Report on the Performance Audit Report on Operations of Natural Resources Development Corporation Limited;
4. Implementation status of the resolutions of the fifth and sixth session of the Third Parliament.

During the deliberation the questions and doubts raised by the members were clarified by the relevant Ministers and the Chairperson and members of the Committee. The Committee presented the following nine resolutions:

༡.༡ དམངས་ཅིས་ཚོགས་ཚུང་གི་བསྐྱར་ཞིབ་སྟན་ལུ་འགྲོ་སྟོན་ཚད།

ཡོངས་ཁྲབ་བྱང་ཆེན་གྱིས་ ཚོགས་དཔོན་གྱི་ བཀའ་གནང་བ་དང་འབྲེལ་ མི་དབང་མངའ་
བདག་རིན་པོ་ཆེའི་ཞབས་ལས་ གྱི་ཚོགས་ལྷན་བཞུགས་ཚོགས་ཚོག་པའི་ བཀའ་ཤོག་
གནང་མི་འདི་ ཚོགས་དམངས་ལུ་ ལྷག་སྟེ་ཕུལ་བའི་ཤུལ་ ལུ་ དམངས་ཅིས་ཚོགས་
ཚུང་གི་ཁྲི་འཛིན་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་འདུའི་ བཀྲིས་ཚོས་གྲིང་འདེམས་ཁོངས་ཀྱི་ ཆེད་
བསྟོད་ཅན་གྱི་འཇུག་མི་གིས་ དམངས་ཅིས་ཚོགས་ཚུང་གི་སྟན་ལུ་འདི་ ལེ་ཅུ་ ༤ འི་ནང་
ལུ་ བཅུད་བསྟུ་སྟེ་ ཕུལ་མི་དེ་ ཡང་།

༡. ལོ་བསྟར་ཅིས་ཞིབ་སྟན་ལུ་ ༢༠༢༠-༢༡ ཅན་མའི་ གྱིར་བསྟོམས་སྟན་ལུ་དང།
༢. ལོ་བསྟར་ཅིས་ཞིབ་སྟན་ལུ་ ༢༠༡༠-༢༠ ཚུན་གྱི་ བསྐྱར་ཞིབ་སྟན་ལུ་འགྲོ་
མཐུད་སྟན་ལུ་དང།
༣. རང་བཞིན་ཐོན་སྐྱེད་གོང་འཕེལ་ལས་འཛིན་ཆད་ཀྱི་ ལས་འབྲེལ་ཅིས་ཞིབ་སྟན་
ལུ་འདི་ བསྐྱར་ཞིབ་སྟན་ལུ་དང།
༤. གྱི་ཚོགས་གསུམ་པའི་ ཚོགས་ཐབས་ལྷ་པ་དང་བྱུག་པའི་ གྲོས་ཚད་དང་ལེན་གྱི་
གནས་རིམ་སྟན་ལུ་གུ་ ཚོགས་ཚུང་གི་ ཞིབ་རྟོག་དང་ གྲོས་འདེབས་ཚུ་ ལ་
གསལ་སྟེ་ཕུལ་ཡི།

སྟན་ལུ་དེ་ལུ་ ཚོགས་དམངས་ཀྱིས་ གསུང་གྲོས་གནང་མ་ད་ འཇུག་མི་ཚུ་གིས་ རོགས་
པ་དང་ ཅི་བ་ འབྲ་མིན་སྟེ་ ཚོགས་བཀོད་མི་ལུ་ འབྲེལ་ཡོད་སྟན་ཁག་གི་སྟོན་པོ་དང་
ཚོགས་ཚུང་གི་ཁྲི་འཛིན་དང་ འཇུག་མི་ཚུ་གིས་ རོགས་སེལ་ ཚུ་ ལ་གསལ་སྟེ་ལུ་སྟེ་
གསུང་གྲོས་ རྒྱལ་ཤིང་རྒྱས་པ་སྟེ་གནང་པའི་ཤུལ་ ཚོགས་ཚུང་གིས་ གྲོས་འདེབས་ཁག་
༤ ཕུལ་མི་ཚུ་ཡང་།

Chapter 1: Synthesis of the Annual Audit Report 2020–2021

- 1) As significant proportion of unresolved irregularities are categorized under the non-compliance to law, rules and regulations, and shortfalls lapses and deficiencies, the Government may consider mainstreaming these parameters in the Annual Performance Agreement (APA) to assess the overall financial prudence of agencies.
- 2) RAA and PHPA-I to come to a consensus to resolve the remaining irregularities as some of the observations are of policy issue and are seen carrying on for more than 5 years now;
- 3) The Geologic conditions of the Right Bank Dam area are seen as force majeure condition of Nature, so irregularities pertaining to Dam Site development may be considered for dropping if the Barrage option gets through.

Chapter 2: Follow up on the Review Reports of Annual Audit Report 2010–2020

- 1) Strengthen follow-up on the unresolved irregularities between the RAA and the Auditees to ensure resolving of irregularities at the earliest and provide real time status report to PAC.

ལེའུ་དངཔ་ ལོ་བཟླ་རྩེ་ཞིབ་སྒྲན་ཁྱུ་ ༡༠༡༠-༡༡ ཚན་མའི་ སྒྱིར་བསྐྱེམས་སྒྲན་ཁྱུ་གུ་
གྲོས་འདེབས་ཕུལ་མི་ཚུ།

༡. ཚུལ་མིན་གྱི་ཚུད་རྟོགས་སེལ་མ་ཚུགས་པར་ཡོད་མི་དེ་ མཐོ་ཤོས་ར་ ཁྲིམས་
ལུགས་དང་བཅའ་ཡིག་ཚུ་ལུ་མ་གནས་པ་ དང་ དེ་ལས་ ཆད་སྐྱོན་དང་ནོར་
འབྲལ་ གཞོད་སྐྱོན་ཚུ་ལས་བརྟེན་ཨིནམ་ལས་ གཞུང་གིས་ ལོ་ཟླ་ར་མཆོག་
གྱུར་གན་ ཡིག་ནང་ལུ་ གཙོ་བོར་བཟུང་སྟེ་ ཆད་འཛིན་འབད་ནི་དང་ ལས་
སྟེ་གི་ དཔུལ་དང་འབྲེལ་བའི་བློ་གྲོས་ཚུ་ བརྟག་ཞིབ་ འབད་ནི་འདི་ རོས་ལེན་
འབད་དགོཔ་དང་།
༢. ཞིབ་རྟོག་མང་ཤོས་ཅིག་ ལོ་རོལ་ལས་ ལྷག་སོངམ་ལས་བརྟེན་ སྤྱི་ན་གཙུང་ཚུ་
གྲོག་མེ་ལས་འགྲལ་དབང་འཛིན་དང་ པ་དང་ རྒྱལ་གཞུང་རྩེ་ཞིབ་དབང་
འཛིན་གཞིས་ མོས་མཐུན་ཐོག་ལས་ ཚུད་རྟོགས་ཚུ་སེལ་དགོཔ།
༣. རྒྱུ་ལས་ཁ་ཐུག་གི་ རྒྱུག་གི་ ས་ཁོངས་ཀྱི་གནས་སྤངས་འདི་ མངོན་གསལ་
མེད་པའི་ རང་བཞིན་གྱི་གནས་ སྤངས་ཅིག་འབདཝ་ལས་ རྒྱུག་རྒྱལ་ནི་གི་
གནང་བ་ཐོབ་པ་ཅིན་ དེ་དང་འབྲེལ་བའི་ ཚུད་རྟོགས་ཚུ་ རྩིས་འཛིག་ གནང་
དགོཔ།

ལེའུ་ ༡ པ་ རྩེ་ཞིབ་སྒྲན་ཁྱུ་ ༡༠༡༠-༡༠ ཚུན་གྱི་ བསྐྱར་ཞིབ་སྒྲན་ཁྱུ་འི་ འཕྲོ་མཐུད་
སྒྲན་ཁྱུ་གུ་ གྲོས་འདེབས་ ཕུལ་མི་ཚུ།

༡. རྩིས་རྟོགས་ཚུ་ གང་མགོགས་སེལ་ཚུགས་པ་ རེས་གཏན་བཟོ་ནི་དོན་ལུ་ རྒྱལ་
གཞུང་རྩེ་ཞིབ་དབང་འཛིན་དང་ རྩིས་ཞིབ་འབད་བའི་ མི་རོམ་ཚུ་གི་བར་ན་
རྩིས་འདེད་འབད་ནི་ སྤྱིང་སྤྱིང་བཟོ་དགོཔ་དང་ དུས་མཐུན་གྱི་གནས་ཆད་
དམངས་རྩིས་ཆོགས་རྒྱུ་ལུ་ཕུལ་དགོཔ།

- 2) RAA to review the non-enforcement cases with the relevant agencies and submit the list of cases pending for enforcement to the Enforcement Unit, Royal Court of Justice and submit an Action Taken Report to PAC by end of September 2022.
- 3) RAA to review and decide on the pending irregularities from 2010-15 with the concerned agencies and submit status report to PAC by end of September 2022.

Chapter 3: Review Report on the Performance Audit Report on Operations of Natural Resources Development Corporation Limited

- 1) Ministry of Agriculture and Forests to review, enforce and monitor the NRPC rates and raise awareness to the consumers.
- 2) Review Timber Extraction and Distribution Modality (TEDM), 2017 to enable NRDCL as a sole distributor of timber (log form) in the country.
- 3) The NRDCL should operationalize its Corporate Strategic Plan (CSP) through annual plans and enhance robust control measures and formalize the Enterprise Resource Planning (ERP) system to optimize cost efficiency and productivity.

༡. རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་མཁའ་འཛིན་གྱིས་ བསྐྱར་སྤྱོད་འབད་མ་ཚུགས་པའི་ ཚུང་གཞི་ཚུ་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་ཚུ་དང་གཅིག་ཁར་ བསྐྱར་ཞིབ་མཛད་ཞིན་མ་ལས་ སྤང་འགྲངས་ལུས་ཡོད་པའི་ ཚུང་གཞི་འོ་ཚུ་ དཔལ་ལྷན་འབྲུག་པའི་ཁྲིམས་གྱི་ འདུན་མའི་ བསྐྱར་སྤྱོད་སྡེ་ཕན་ལུ་ཕུལ་ཏེ་ དང་ལེན་འབད་ཡོད་པའི་སྤན་ལུ་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ལྷོ་ ༩ པའི་ཨེས་ ༣༠ ལུ་ དམངས་ཕྱི་མཁའ་ཚོགས་ཁྱུང་ལུ་ཕུལ་དགོཔ།

༢. རྒྱལ་གཞུང་ཕྱི་མཁའ་འཛིན་གྱིས་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༠ ལས་ ༢༠༡༥ ཚུན་ སེལ་མ་ཚུགས་པར་ཡོད་པའི་ ཕྱི་མཁའ་ཚོགས་ཚུ་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྡེ་ཚུ་དང་གཅིག་ཁར་ བསྐྱར་ཞིབ་མཛད་ཞིན་མ་ལས་ གོས་ཐག་གཅད་དེ་ གནས་ཚད་གྱི་སྤན་ལུ་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ལྷོ་ ༩ པའི་ཨེས་ ༣༠ ལུ་ དམངས་ཕྱི་མཁའ་ཚོགས་ཁྱུང་ལུ་ཕུལ་དགོཔ།

ལེའུ་ ༣ པ་ རང་བཞིན་ཐོན་སྐྱེད་གོང་འཕེལ་ལས་འཛིན་ཚད་གྱི་ ལས་འབྲེལ་ཕྱི་མཁའ་ཚོགས་ལུ་ བསྐྱར་ཞིབ་སྤན་ལུ་ གྲུ་ གོས་འདེབས་ཕུལ་མི་ཚུ།

༡. སོ་ནམ་དང་ནགས་ཚལ་ལྷན་ཁག་གི་ རང་བཞིན་ཐོན་སྐྱེད་རིན་བཀོད་ཚོགས་ཁྱུང་གི་ གོང་ཚད་འདི་ བསྐྱར་ཞིབ་དང་ བསྐྱར་སྤྱོད་ དེལས་ ལྷ་རྟོག་འབད་དགོཔ་ དང་ ལག་ལེན་འཐབ་མི་ཚུ་ལུ་ གོ་བདེ་སྤེལ་དགོཔ།

༢. རྒྱལ་ཁབ་ནང་ རང་བཞིན་འཐོན་བསྐྱེད་ལས་འཛིན་ཚད་ རྒྱུ་མ་ཅིག་གིས་ ཤིང་ཆས་ (ཤིང་དུམ་) བཀོ་བགྲམ་འབད་ཚོགས་བཟོ་མི་དོན་ལུ་ ཤིང་ཆས་བཏོན་ནི་ དང་ བགྲམ་སྤེལ་འབད་ནི་གི་ཐབས་ལམ་འདི་ བསྐྱར་ཞིབ་འབད་དགོཔ།

༣. རང་བཞིན་འཐོན་བསྐྱེད་ལས་འཛིན་ཚད་གྱི་ ལོ་བསྐྱར་འཆར་གཞི་དང་ ཚད་འཛིན་གྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ སྤྲིང་སྤྲིང་དང་ རྒྱ་བསྐྱེད་གཏང་ནི་ དེལས་ ཚོང་ལས་ ཐོན་བསྐྱེད་འཆར་གཞི་དེ་ རིམ་ལུགས་ཚུ་གི་ཐོག་ལས་ འགོ་མོང་དོན་སྤྲོད་ཅན་སྡེ་གཏང་ནི་དང་ ཐོན་ཁུངས་རྒྱ་བསྐྱེད་གཏང་ནི་དོན་ལུ་ ལས་འཛིན་གྱི་ཐབས་བྱས་ གྱི་འཆར་གཞི་ ལག་ལེན་འཐབ་ དགོཔ།

After the deliberation, the House directed the Government to implement the resolution under Chapter 1 regarding synthesis of the Annual Audit Report 2020–2021 and report to Parliament in the next Session. With regard to the 2 resolutions passed pertaining to Punatsangchhu-I Hydroelectric Project Authority (PHPA-I), the House directed the Ministry of Economic Affairs to implement the resolutions and report to the Parliament in the next session.

Similarly, the House passed three resolutions under Chapter 2 pertaining to the follow up on the Review Reports of the Annual Audit Report 2010–2020 and directed the PAC to review and report to the Parliament in the next session.

Under Chapter 3, the House passed three resolutions pertaining to the Review Report on the Performance Audit Report on Operations of Natural Resources Development Corporation Limited and directed the Ministry of Agriculture and Forests to implement the resolution and report to the Parliament during the next session.

The recommendations of the Committee were adopted with unanimous support of all 61 members present and voting.

དེལས་ ཚོགས་ཁང་གིས་ ལེའུ་དང་པའི་དོན་ཚན་དང་པ་ ལོ་བསྟར་ཅིས་ཞིབ་སྟན་ཞུ་
༡༠༡༠-༡༡ ཅན་མའི་ སྤྱིར་ བསྐྱམས་སྟན་ཞུའི་ནང་ ཁྲོས་འདེབས་གཅིག་ ཡུལ་ཡོད་
མི་འདི་ གཞུང་གིས་བསྟར་སྤྱོད་འབད་དེ་ དེལས་ ལེའུ་དང་ པའི་དོན་ཚན་གཉིས་པ་
སྤྱོད་གཙང་ཚུ་སྤྱོད་མེལས་འགྲལ་དབང་འཛིན་དང་པ་གི་ ཚུད་གཞི་གི་ བསྟར་ཞིབ་
སྟན་ཞུའི་ནང་ ཁྲོས་འདེབས་ ཁག་གཉིས་ཡུལ་ཡོད་མི་འདི་ བསྟན་རྒྱས་སྟན་ཁག་གིས་
བསྟར་སྤྱོད་འབད་དེ་ རྒྱལ་མའི་ཚོགས་ ཐེངས་ནང་ སྟན་ཞུ་ཡུལ་དགོཔ་དང་།

དེ་བཟུམ་སྟེ་ ལེའུ་གཉིས་པའི་ནང་གསེས་ ལོ་བསྟར་ཅིས་ཞིབ་སྟན་ཞུ་ ༢༠༡༠-༢༠ ཚུན་
གྱི་བསྟར་ཞིབ་སྟན་ཞུའི་ འཕྲོ་ མཐུད་སྟན་ཞུ་གི་ བསྟར་ཞིབ་སྟན་ཞུའི་ནང་ ཚོགས་རྒྱུང་
གིས་ ཁྲོས་འདེབས་ཁག་གསུམ་ ཡུལ་མའི་ཐད་ ཚོགས་རྒྱུང་ གིས་ རྒྱལ་མའི་
ཚོགས་ཐེངས་ནང་ སྟན་ཞུ་ཡུལ་དགོཔ་པའི་བཀའ་རྒྱ་གནང་ཡི།

དེ་བཟུམ་སྟེ་ ལེའུ་གསུམ་པའི་ནང་གསེས་ རང་བཞིན་ཐོན་སྐྱེད་གོང་འཕེལ་ལས་འཛིན་
ཚད་གྱི་ ལས་འབྲེལ་ཅིས་ཞིབ་ སྟན་ཞུའི་ བསྟར་ཞིབ་སྟན་ཞུའི་ནང་ ཚོགས་རྒྱུང་གིས་
ཁྲོས་འདེབས་ཁག་གསུམ་ ཡུལ་མི་འདི་ སོ་ནམ་དང་ནགས་ ཚལ་སྟན་ཁག་གིས་བསྟར་
སྤྱོད་འབད་དེ་ རྒྱལ་མའི་ཚོགས་ཐེངས་ནང་ སོ་ནམ་སྤོན་པོ་གིས་ སྟན་ཞུ་ཡུལ་དགོ་
པའི་ཁྲོས་ཚོད་གྲུབ་པའི་རྒྱལ་ལུ་ ཚོགས་ཁང་གིས་ དམངས་ཅིས་ཚོགས་རྒྱུང་གི་སྟན་ཞུ་
ལེའུ་ ༤ ཅན་མ་དང་བསྟན་པའི་ ཁྲོས་འདེབས་ཡུལ་མི་ ཡོངས་རྫོགས་ལུ་ ཚོགས་
དམངས་ལས་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་མེད་ ཚོགས་རྒྱུ་བསྟར་ཐོག་ལས་ གཟིགས་པ་ད་ ཚོགས་
གྲལ་ འཐུས་མི་ཡོངས་བསྐྱམས་ ༤༡ ཡོད་མི་ ག་ར་གིས་ རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་སྟེ་ ཁྲོས་
འདེབས་ ཡོངས་རྫོགས་ ཆ་འཛོག་གྲུབ་གནང་ཡི།

དེ་གི་རྒྱལ་ལས་ འདས་པའི་ སྤྱི་ཚོགས་གསུམ་པའི་ ཚོགས་ཐེངས་ ༥ པའི་ ཁྲོས་ཚོད་
དང་ལེན་ཁག་ ༥ དང་ ཚོགས་ཐེངས་ ༦ པའི་ཁྲོས་ཚོད་དང་ལེན་ཁག་ ༢ བཅས་
ཁྲོས་ཚོད་དང་ལེན་གྱི་ གནས་ཤིང་སྟན་ཞུ་ཚུ་གྲུ་ཡང་ ཚོགས་དམངས་ཀྱིས་ གསུང་ཁྲོས་
རྒྱས་པར་གནང་ཡི།

Subsequently, the Speaker tabled the Performance Audit Report on Farm Road Development and Management in Bhutan and Performance Audit Report of Safe and Sustainable Road Transport System and declared it as a public document. Further, the Speaker directed the PAC to review and report on these reports during the next session of the Joint Sitting of the Parliament.

9. Joint Sitting on the disputed clauses in the Bills and Convention

9.1 Civil Society Organizations (Amendment) Bill of Bhutan 2021

On the 2nd Day of 5th Month of the Water Male Tiger Year, corresponding to 1 July 2022 the chairperson of the Joint Committee, eminent member Phuntsho Rapten of the National Council stated that the Joint Committee was formed to review the disputed clauses in the Civil Society Organizations (Amendment) Bill of Bhutan 2021 as per the Legislative Rules of Procedure following which the Committee has arrived at a consensus on the 24 disputed clauses in the Bill and urged the House to support the recommendations of the Committee.

While deliberating on the disputed clauses, clarifications were sought with regard to the membership of the Authority. It was raised that keeping the Minister of the Ministry of Home and Cultural

མཐུག་ར་ ཚོགས་དཔོན་གྱིས་ སོ་ནམ་ཞིང་ལམ་གོང་འཕེལ་དང་ འཛིན་སྐྱོང་གི་ལས་
 འབྲེལ་ཕྱིས་ཞིབ་སྟན་ལྷ་དང་ ལམ་འགྲུལ་སྒྲེལ་འབྲེལ་ཡུན་བརྟན་དང་ ཉེན་སྲུང་ལམ་
 ལུགས་ཀྱི་ ལས་འབྲེལ་ཕྱིས་ཞིབ་སྟན་ལྷ་འདི་ བྱལ་མའི་ཚོགས་ཐངས་ནང་ དམངས་
 ཕྱིས་ཚོགས་ཆུང་གིས་ སྟན་ལྷ་ཕུལ་ནིའི་དོན་ལུ་ མི་མང་གི་ཡིག་ཆས་སྟེ་ གསལ་
 བསྐྱུགས་མཛད་དེ་ དམངས་ཕྱིས་ཚོགས་ཆུང་གི་ སྟན་ལྷ་ལས་བརྟེན་པའི་ གསུང་གོས་
 མཐུག་བསྐྱུ་གནང་ཡི།

༩. ཚོགས་ཁང་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་ མོས་མཐུན་བྱུང་མ་རྒྱུགས་པའི་ དཔུང་ཡིག་དང་ཆིངས་ཡིག་
 གུ་ ལྷན་བཞུགས་གནང་བའི་ གོས་ཚད།

༩.༡ འབྲུག་གི་མི་སྡེའི་ལས་ཚོགས་ (འཕྲི་སྟོན) དཔུང་ཡིག་ ༡༠༡༡ ཅན་མའི་གོས་ཚད།

གནམ་ལོ་རྒྱུ་ཕོ་སྟག་ལོ་ ༣༧ པའི་ཆོས་ ༡ ལུའམ་ སྤྱི་ལོ་ ༡༠༡༡ ༣༧ པའི་
 ཆོས་ ༡ ལུ་ མཉམ་འབྲེལ་ཚོགས་ཆུང་གི་ཁྲི་འཛིན་ ལྷན་ལྷན་གྱི་འཕུས་མི་ ཕུན་ཚོགས་
 རབ་བརྟན་གྱིས་ འབྲུག་གི་མི་སྡེའི་ལས་ཚོགས་(འཕྲི་སྟོན) དཔུང་ཡིག་ ༡༠༡༡ ཅན་
 མར་ ཚོགས་ཁང་ཕན་རྒྱུན་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་ ཞལ་འཆམ་ བྱུང་མ་རྒྱུགས་པའི་དོན་ཚན་རྒྱ་
 བསྐྱར་ཞིབ་མཛད་ནིའི་དོན་ལུ་ ཁྲིམས་བཟུང་གྱི་རིམ་དང་འབྲེལ་ མཉམ་འབྲེལ་ཚོགས་
 ཆུང་ གཞི་བརྒྱུགས་མཛད་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་ མོས་མཐུན་འབྱུང་མ་རྒྱུགས་པའི་ དོན་ཚན་
 ལག་ ༡༤ གུར་ མཉམ་འབྲེལ་ཚོགས་ཆུང་གི་རྟོངས་ལས་ ག་དེ་བྲག་བྲག་ མོས་མཐུན་
 ཐོག་ལས་ གསུང་གོས་གནང་སྟེ་ གོས་འདེབས་ཕུལ་མི་ལུ་ ཚོགས་དམངས་ཀྱི་ གསུང་
 གོས་གནང་སྟེ་ ཆ་འཛིག་གྲུབ་གནང་དགོ་པའི་གོས་དོན་ཕུལ་ཡི།

དེ་ལུ་ ཚོགས་ཁང་གིས་ དོན་ཚན་རེ་རེ་བཞིན་དུ་གུ་ གསུང་གོས་གནང་པའི་སྐབས་ དོན་
 ཚན་ ༩ པ་ དབང་འཛིན་གྱི་འཕུས་མི་རྒྱུ་ཐང་ལར་ ཁྲི་འཛིན་འདི་ རང་སྲིད་དང་ སྒྲེལ་

Affairs as the Chairperson of the Authority may get affiliated to politics and that since the Civil Service is under reformation, concerns were raised on how convenient it would be to list the Civil Servants as members.

On this, the Committee clarified that since the Authority also has members from other agencies, it won't be possible to have political affiliation in keeping the Minister as the Chairperson. Committee added that, the reform under RCSC is in progress and for now, not listing members under the Authority won't be appropriate. The House through show of hands endorsed the recommendation of the Committee.

While ascertaining the support on all the recommendations presented by the Committee, it was unanimously adopted with all the 68 members in favour of the Bill.

འཛིན་ལྷན་ཁག་གི་ གྲོན་པོ་བཀལ་མི་འདི་ སྲིད་གྱི་དབང་དུ་ཐལ་ནི་ཨིན་པའི་ཁར་ ཞི་གཡོག་ལེགས་འགྱུར་མཛད་མི་དང་བསྐྱུན་མ་ད་ ཞི་གཡོག་པ་ཚུ་ དབང་འཛིན་གྱི་འཐུས་
མི་སྤྱེ་ གསལ་བཀོད་འབད་ནི་འདི་ ག་དེ་སྤྱེ་ ལྷབས་བདེ་འོང་ག་ཟེར་བའི་ འོགས་སེལ་
གྱི་ཞུ་བ་སྤུལ་ཡི།

དེ་ལུ་ ཚོགས་ཚུང་གི་རྟོངས་ལས་ གྲོན་པོ་འདི་ ཁྱི་འཛིན་བཀལ་ཏེ་འབད་རུང་ ལྷན་ཁག་
དང་ ལས་སྤེ་གཞན་ལས་ འཐུས་མི་ཚུ་ཡོད་པ་ལས་ སྲིད་དང་གལ་གཏོགས་ འབད་
མི་ཚུགས་པའི་གྱ་ གྲོན་པོ་གིས་ ཁྱི་འཛིན་མཛད་པ་ཅིན་ ཕྱིའི་མ་ཙུ་གཞི་བཙུགས་གྱི་
གོགས་རམ་གྱི་ཁེ་ཕན་ཡོད་པ་དང་ དེ་ལས་ རྒྱལ་གཞུང་ཞི་གཡོག་ལྷན་ཚོགས་གྱི་ ཞི་
གཡོག་ལེགས་འགྱུར་འདི་ ད་ལྟོ་འབད་བའི་བསྐྱེད་ཨིན་མ་ལས་ བཅའ་ཁྲིམས་ནང་ མ་
བཀོད་པ་བཞག་པ་ཅིན་ ལྷབས་མི་བདེ་ནི་ཨིན་པའི་ འོགས་སེལ་སྤུལ་བའི་ཤུལ་ལུ་
ཚོགས་དམངས་ཀྱིས་ཕྱག་ཡར་སེང་ཐོག་ལས་ ཚོགས་ཚུང་གི་གོས་འདེབས་སྤུལ་མི་ལུ་
ངོས་ལེན་གནང་སྟེ་ ཆ་འཛོགས་གྲུབ་མ་ཚད་ གཞན་མི་ འོན་ཆན་ཚུ་ཡང་ ཚོགས་ཚུང་གི་
གོས་འདེབས་སྤུལ་མི་ལྟར་དུ་ ཆ་འཛོགས་གྲུབ་གནང་ཡི།

དེ་ལས་ ཚོགས་ཁང་གིས་ ཚོགས་ཚུང་གི་སྤུལ་མི་ གོས་འདེབས་ཡོངས་ཚོགས་ལུ་
ཚོགས་དམངས་ལས་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་མེད་ རྒྱན་བསྐྱེད་ཐོག་ལས་གཟིགས་ད་ རྒྱན་སྐྱེར་
ཚོགས་གལ་ཡོད་པའི་ འཐུས་མི་ཡོངས་བསྐྱོམས་ ༤༥ ཆ་མཉམ་གྱིས་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་
པའི་ ཚོགས་རྒྱན་སྤུལ་མ་ལས་ དཔུང་ཡིག་འདི་ ཆ་འཛོགས་གྲུབ་སྟེ་ གསུང་གོས་མཐུག་
བསྐྱེད་གནང་ཡི།

9.2 United Nations Convention Against Corruption (Amendment)

On the 2nd Day of the 5th Month of the Water Male Tiger Year, corresponding to 1 July 2022 the Chairperson of the Joint Committee on the United Nations Convention Against Corruption (Amendment), Paro Dzongkhag member of the National Council presented the two recommendations of the Committee:

1. To denounce and re-accede to the Convention with reservation to Article 66 (2) of the UNCAC to safeguard the long-term national interest and uphold the rule of law and protect the supremacy of Parliament.
2. The Government to see where the lapses have actually occurred, fix accountability, and submit the action taken report to Parliament.

After the deliberation, on the second recommendation, the Joint Sitting directed the Government to fix accountability and submit the action taken report to the Parliament. It failed to get the endorsement of the house as it could not obtain the two-third majority from the total number of members present and voting.

Regarding the first recommendation, while ascertaining the support on the Committee's recommendation to denounce and re-accede to the Convention with reservation to Article 66 (2), recommendation

༧.༩ ངན་ལྷད་ཀྱི་གདོང་ལེན་ལུ་ འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་མཐུན་གྲོས་(འཕྲི་སྡོན་) གྱི་གོས་ཚད།

གནམ་ལོ་ཚུ་ཕོ་སྤྱད་ལོ་ ༩ པའི་ཆེས་ ༩ ལུ་འམ་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ཟླ་ ༧ པའི་
ཆེས་ ༡ ལུ་ ངན་ལྷད་ཀྱི་གདོང་ལེན་ལུ་ འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་མཐུན་གྲོས་(འཕྲི་སྡོན་)
གྱི་ མཉམ་འབྲེལ་ཚོགས་ཚུང་གི་ཁྲི་འཛིན་ སྤྱི་རྒྱུ་ཚུང་ཁག་གི་ རྒྱལ་ཡོངས་ཚོགས་སྡེའི་
འཐུས་མི་གིས་ ཚོགས་དམངས་ལུ་ ལྷན་ཁུ་སྤུལ་མིའི་ནང་གསལ་ གོས་འདེབས་ཁག་ ༩
སྤུལ་མི་དེ་ཡང་།

༡. མ་འོང་ཡུན་རིང་གི་ རྒྱལ་ཡོངས་ཁེ་ཕན་ཉེན་སྲུང་དང་ བྱིས་སྐོང་ལུ་བཀྲར་ཏེ་
སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་དབུ་ཕངས་འདི་ ཉེན་སྐྱོབ་འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ མཐུན་གྲོས་ཀྱི་ ༩
ཚན་ ༤༤ ་༡༧ པའི་ དགག་ཆད་གཅིག་ཁར་ ལོག་སྟེ་ར་ མཐུན་ གོས་
ནང་འཛུལ་བཞུགས་གནང་ནི་དང་།

༢. གཞུང་གིས་ འཛོལ་བའམ་ འཐུས་ཤོར་བུང་ཡོད་པ་ ཨིན་ན་མེན་ན་ གཟིགས་
ཞིན་མ་ལས་ དེ་བསྐྱུན་གྱི་འགན་འཁྲི་བཀལ་ཏེ་ དེའི་བྱ་ལེན་ ལག་ལེན་འཐབ་
ཡོད་པའི་ལྷན་ཁུ་ སྤྱི་ཚོགས་ལུ་སྤུལ་དགོ་པའི་ གོས་འདེབས་ཁག་གཉིས་སྤུལ་ཡི།

དེ་ལུ་ ཚོགས་དམངས་ཀྱིས་ གསུང་གོས་ རྒྱས་པར་གནང་པའི་བྱལ་ལུ་ ཚོགས་ཚུང་གི་
སྤུལ་མི་ གོས་འདེབས་གཉིས་པའི་ཐད་ གཞུང་གི་ཁ་ཐུག་ལས་ བསྐྱར་ཞིབ་སྣན་ཁུ་ཅིག་
སྤྱི་ཚོགས་ལྷན་བཞུགས་ལུ་ སྤུལ་དགོ་པ་སྟེ་གོས་ཚད་གྲུབ་ཡོད།

གོས་འདེབས་དང་པའི་ཐད་ ཚོགས་དམངས་ལས་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་མེད་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཐོག་
ལས་གཟིགས་པ་ད་ ཚོགས་གྲལ་ འཐུས་མི་ཡོངས་བསྡོམས་ ༤༧ ཡོད་ས་ལས་ འཐུས་
མི་ ༣༣ གྱིས་བརྟུབ་དང་ འཐུས་མི་ ༡༠ གིས་མི་བརྟུབ་ དེ་ལས་ འཐུས་མི་ ༤ གིས་
འཛམ་ཁུགས་པ་ལས་ རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད་པའི་ འཐུས་མི་གསུམ་དབུ་གཉིས་ ཀྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་མ་

was defeated as 33 voted “Yes”, 30 “No”, and 4 Abstained out of 67 members present and voting. The recommendation failed to get the endorsement of the House as it could not obtain the two-third majority from the total number of members present and voting.

9.3 Anti-Corruption (Amendment) Bill of Bhutan 2021

On the 5th Day of the 5th Month of the Water Male Tiger Year, corresponding to 4 July 2022 the Chairperson of the Joint Committee presented the 24 disputed clauses on the Anti-Corruption (Amendment) Bill of Bhutan 2021. The recommendation on sections 8(1), 8(2), 28(1) regarding granting of independence of Human Resources and section 128(C) on additional conditions of prosecution could not get support from the House.

Except for the four sections retained as per the existing Act, while ascertaining support on the remaining recommendations of the Committee, it was adopted with two-thirds majority support of 44 “Yes” votes, 14 “No”, and 8 Abstaining out of 66 members present and voting

༧.༣ འབྲུག་གི་དན་ལྷན་བཀག་སྡོམ་ (འཕྲི་སྡོམ་) དཔྱད་ཡིག་ ༢༠༢༡ མཁའ་ཁོལ་ཆོད།

དེ་ལས་ ཚོགས་རྒྱུ་གིས་མོས་འདེབས་ དོན་ཚན་ལྟག་ལུས་ ༣༡ ཡོད་མི་རྒྱ་གུ་གསུང་
 མོས་གནང་སྟེ་ ཚོགས་རྒྱུ་གི་མོས་འདེབས་ལྟར་དུ་ ཆ་འཛིག་གནང་པའི་ཤུལ་ལུ་
 ཚོགས་ཁང་གིས་ མོས་འདེབས་ཡོངས་ཚོགས་ཀྱི་ རྒྱབ་སྐྱོར་ ཡོད་མེད་ རྒྱན་བསྐྱར་
 ཐོག་ལས་གཟིགས་པ་ད་ རྒྱན་སྐྱར་ཚོགས་གཤམ་ཡོད་པའི་ འཐུས་མི་ཡོངས་བསྐོམས་ ༤༤
 ལས་ ༤༤ གིས་བརྟབ་དང་ ༡༤ གིས་མ་བརྟབ་ དེ་ལས་ ༥ གྱིས་འཛེམས་བཞུགས་ཏེ་
 དཔུང་ཡིག་འདི་ གསུམ་དཔུང་གཉིས་ཀྱི་ཐོག་ལས་ ཆ་འཛིག་གྲུབ་སྟེ་ ཚོགས་ཞུགས་མོལ་
 གནང་ཡི།

10. Question Hour

During the Seventh Session of the Third Parliament a total of 65 Oral Questions and 4 Questions for written answer were raised.

11. Closing Ceremony

The Seventh Session of the Third Parliament concluded on the 6th Day of the 5th Month of the Water Male Tiger Year, corresponding to 5 July 2022 in the presence of His Majesty the Druk Gyalpo. Following the Speaker's closing address, the members offered Zhabten and Tashi Moenlam to His Majesty the Druk Gyalpo.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Wangchuk Namgyel'.

(Wangchuk Namgyel)

SPEAKER

༡༠. ཇི་བཀོད་གི་ལས་རིམ།

སྤྱི་ཚོགས་གསུམ་པའི་ཚོགས་ཐེངས་ ༡ པའི་ནང་ འཕུས་མི་ཚུ་གིས་ གཞུང་གི་ལྷན་ཁག་
ཚུ་ལུ་ ངག་ཐོག་གི་ངེ་བ་ བསྐྱོམས་ ༤༥ ནང་ ཡིག་ཐོག་གི་ངེ་བ་ ༤ བཀོད་ཡོད་
མི་ལུ་ འབྲེལ་ཡོད་ལྷན་ཁག་ཚུ་གིས་ དེ་བསྐྱོན་གི་ ཇིས་ལན་ཚུ་སྤུལ་ཏེ་ ཇི་བཀོད་ལས་
རིམ་ཚུ་ མཐར་འཁྱུལ་ཅན་སྤེ་ འགོ་འདྲན་འཐབ་ཡོད།

༡༡. མཇུག་གོལ་མཛད་རིམ།

འབྲུག་གི་སྤྱི་ཚོགས་གསུམ་པའི་ཚོགས་ཐེངས་ ༡ པའི་ནང་ རང་ལུགས་གནམ་ལོ་ཚུ་ཕོ་
སྟག་ལོ་ལྷ་ ༥ པའི་ཆེས་ ༤ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ ལྷི་ ༡ པའི་ཆེས་ ༥ ལུ་ མི་དབང་
མངའ་བདག་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ ཚོགས་ཁང་ཆེན་མོའི་ནང་ གདན་འདྲན་བྱ་ཞིན་མ་ལས་
ཚོགས་དཔོན་གྱིས་ ཚོགས་ཐེངས་ ༡ པ་མཇུག་བསྟུ་བའི་ གསལ་བཤད་སྤུལ་བའི་
ཤུལ་ལུ་ སྤྱི་ཚོགས་གི་འཕུས་མི་ཚུ་གིས་ མི་དབང་མངའ་བདག་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ སྐྱི་ཆེ་
ཞབས་པད་བརྟན་ནི་དེ་དོན་ལུ་ ཞབས་བརྟན་དང་ བགྱིས་སྟོན་ལས་སྤུལ་ཏེ་ མཇུག་བསྟུ་
གནང་ཡི།

Handwritten signature

། ཇི་དབང་ཕུག་ནམ་ཚུལ་།

ཚོགས་དཔོན།